

รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุष्ฎิบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร"

ของ วิเชียร นันตะ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เขาวนชัย)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
ผู้วิจัย	วิเชียร นันตะ
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	การบริหาร, นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้, สถานศึกษา, พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ขั้นที่ 1.1) แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเคราะห์เอกสาร ขั้นที่ 1.2) แหล่งข้อมูลคือ สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ และขั้นที่ 1.3) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ แหล่งข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลคือ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 60 คน รวมจำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 3.1) ผู้บริหารสถานศึกษา 3.2) ครูผู้สอน 3.3) วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 3.4) แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4.1) การวิเคราะห์สภาพปัญหา 4.2) การออกแบบและสร้างนวัตกรรม 4.3) การทดลองใช้นวัตกรรม 4.4) การประเมินผลการใช้นวัตกรรม 4.5) การสะท้อน

ผลและการเผยแพร่ องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบพบว่า มีผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

Title	A MANAGEMENT MODEL OF LEARNING INNOVATION TO IMPOROVE THE STUDENTS' QUALITY OF BASIC SCHOOLS IN HIGH AREA AND WILDERNESS
Author	Wichian Nanta
Advisor	Associate Professor Jitima Wannasri, Ph.D.
Academic Paper	Ed.D. Dissertation in Educational Administration - (Type 2.1), Naresuan University, 2023
Keywords	Management, Learning Innovation, Schools, High area and wilderness

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a management model of learning innovation to improve the students' quality of basic schools in high area and wilderness. The research methodology had 3 steps: Step 1: studying the components and guideline for management of learning innovation to improve the students' quality of basic schools in high area and wilderness. Step 1.1) the data sources included documents and related research. The tool used was a document analysis form. Step 1.2 the data sources were 3 best practice schools. The tool used was an interview form. Step 1.3 the data sources were 5 experts. The tool used was an interview form. Step 2: creating and checking the appropriateness of the model. The data sources were 10 experts. The tool used was checking the appropriateness form of draft model. Step 3: evaluating the feasibility and usefulness of the model. The data providers included 60 school administrators and 60 head teachers of academic affair, totaling 120 people. The tool used was a evaluating the feasibility and usefulness of model form. The data were analyzed by averaging and standard deviation.

The research found that management model of learning innovation to improve the students' quality of basic schools in high area and wilderness had 6 components included component 1: principle, component 2: objectives, component

3: input factors included 3.1) school administrators, 3.2) teachers, 3.3) organizational culture that facilitates the development of learning innovation, 3.4) learning resources, media and technology, component 4: the development learning innovation process included 4.1) problem analysis, 4.2) innovation design and creation, 4.3) Innovation trial, 4.4) innovation used evaluation, 4.5) reflection and publication, component 5: students' quality, and component 6: success factors. The result of model evaluation found that the feasibility and usefulness were assessed at the highest level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาและกรุณาในการให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้แนะนำ ติดตาม ดูแล การดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรุประชีวิน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สสิริพร เขาวนชัย ที่ได้อนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องเชิง เนื้อหา และดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือในการวิจัย และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุบัน พรเวียง ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี นายปิลัทธิ์ อุดมวงษ์ นายสำเร็จ ไกรพันธ์ และดร.ปัทมา ภูสวาสดี ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหาร นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่น ทุรกันดาร

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี ดร.เทอดชาติ ชัยพงษ์ ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ ดร.จิตรภรณ์ ไยศิลป์ ดร.ปรีชาชาญ อินทรชิต และดร.ณรงค์ อภัยใจ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมของ รูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการในเขตภาคเหนือ ตอนบน ในการการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงใน ถิ่นทุรกันดาร

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร และผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างดี

วิเชียร นันต๊ะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้.....	57
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	63
การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร.....	75

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
กรอบแนวคิดการวิจัย	109
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	110
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร..	112
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่น ทุรกันดาร	119
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร	122
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	125
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร..	126
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร..	159
ตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร	175
บทที่ 5 บทสรุป	190
สรุปผลการวิจัย.....	193
อภิปรายผล	200
ข้อเสนอแนะ	207
บรรณานุกรม	209

ภาคผนวก..... 224

ประวัติผู้วิจัย 298

สารบัญตาราง

หน้า

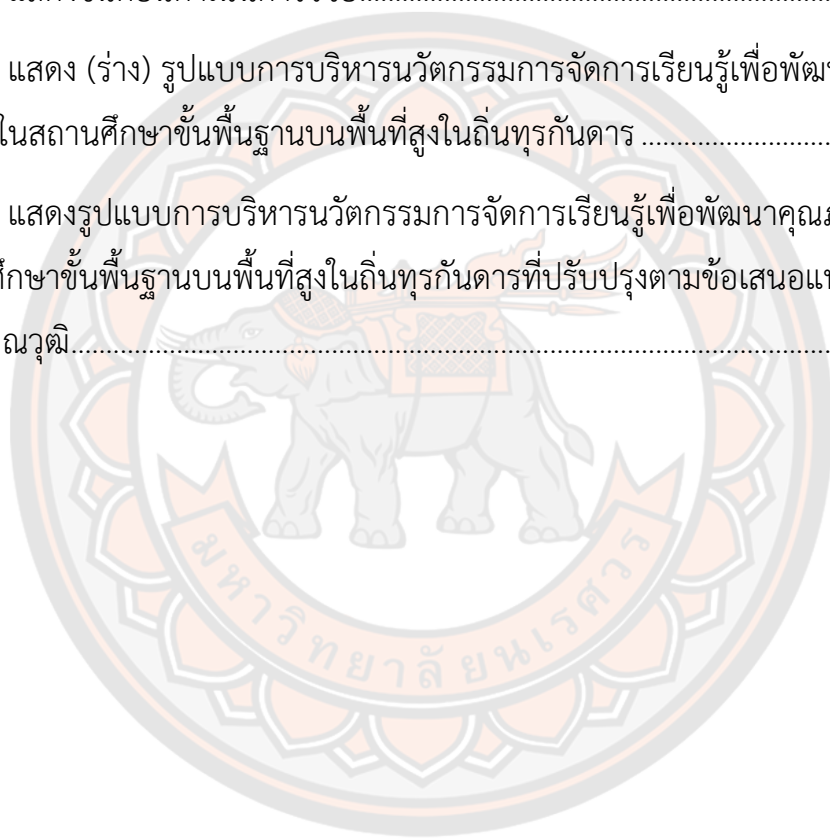
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	40
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	42
ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์วัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	44
ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยนำเข้าการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	47
ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	51
ตาราง 6 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.....	56
ตาราง 7 แสดงการสรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ.....	71
ตาราง 8 แสดงการดำเนินงานพิจารณาประกาศเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร 80	
ตาราง 9 แสดงวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหาร นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice).....	115
ตาราง 10 แสดงวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	118
ตาราง 11 แสดงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบรูปแบบ.....	122

ตาราง 12 แสดงผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร	126
ตาราง 13 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice).....	128
ตาราง 14 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	138
ตาราง 15 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากเอกสาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และจากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	150
ตาราง 16 แสดงผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	165
ตาราง 17 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน.....	175
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวม.....	176
ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	177
ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ	

ผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์กรประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	179
ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์กรประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า	180
ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์กรประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	184
ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์กรประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน	187
ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์กรประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ	188

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงการบริหารเชิงระบบ.....	24
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	109
ภาพ 3 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	110
ภาพ 4 แสดง (ร่าง) รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร	160
ภาพ 5 แสดงรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	171

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบถ้วนและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่อุปการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม กระทั่งวงศศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการดำเนินการและให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน เป็นกระทรวงหลักที่ต้องร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในการจัดการและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนวัยเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ มีภูมิปัญญา และมีนวัตกรรมตามความคาดหวังของประเทศและได้มีการประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมจึงเป็นเรื่องที่สถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดการเรียนรู้ของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนไว้ว่า เด็กไทยควรมีทักษะในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิสัยทัศน์ที่ถูกต้อง ดังนั้น สถานศึกษาทุกระดับควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้ได้ เพื่อให้เด็กไทยก้าวทันความเจริญรุ่งเรือง ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีและแข่งขันในระดับนานาชาติได้ อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว 1 ทศวรรษแต่กลับพบว่า ยังไม่ประสบ

ผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2562) ได้รายงานสรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้พบว่า ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง เพียงร้อยละ 10.4

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำมาจัดการศึกษาพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นนักประดิษฐ์ นักคิด สร้างสรรค์ และนักพัฒนานวัตกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 หรือยุคปัญญาประดิษฐ์ และจากองค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก (2561) (World Intellectual Property Organization: WIPO, 2017) ระบุไว้ว่านักประดิษฐ์จะมีคุณลักษณะที่เหมือนกัน คือมีความคิดสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็นและความเพียรพยายาม และทุกคนสามารถเป็นนักประดิษฐ์ได้ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายหรือเชื้อชาติใดก็ตามซึ่งสอดคล้องกับ สตีฟ เซสซัน (Steve Sasson, 2016) ผู้ประดิษฐ์กล้องดิจิทัล และส่งจด อุทรานันท์ (2557) กล่าวว่าสติปัญญาไม่ได้เป็นตัวกำหนดความคิดสร้างสรรค์เพราะทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ในแบบของตนเอง ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่คาดหวังของสังคมและประเทศ

การพัฒนาครูจึงมีความสำคัญในโลกยุคปัจจุบันที่กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีส่งผลต่อระบบการศึกษา นักวิจัยและนักวิชาการทางการศึกษาต่างให้ความสนใจศึกษาหาแนวทางการพัฒนาครูในรูปของนวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและจากผลการวิจัยของ สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2554) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อการพัฒนาครู ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พบว่า การพัฒนาของครูที่ควรได้รับการพัฒนา มากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรมเป็นส่วนสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียน ด้วยเหตุนี้การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูมีความรู้มีทักษะการจัดการเรียนรู้พัฒนา ผู้เรียนให้เป็นนักประดิษฐ์ เป็นนวัตกร

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมาก ดังนั้น ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สอน และเข้าใจระดับการคิดในแต่ละทักษะทั้งการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดวิจารณ์ญาณ คิดแก้ปัญหา เพราะการจัดการเรียนรู้มีหลายระดับ และจะต้องพัฒนา ทักษะ เหล่านั้นจากขั้นต่ำไปสู่ระดับสูงตามศักยภาพ และพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Piaget เชื่อว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลพยายามปรับตัวให้อยู่ในสภาวะสมดุลด้วยการใช้กระบวนการคิด

ซึม และกระบวนการปรับให้เหมาะสม จนทำให้เกิดการเรียนรู้โดยเริ่ม จากการสัมผัสต่อมาจึงเกิด ความคิดทางรูปธรรมและพัฒนาเรื่อย ๆ จนเกิดความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นลำดับ (ทศนา แคมมณี และคณะ, 2554)

ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาที่มีพัฒนาการ จัดอยู่ในขั้นความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผลเป็น รูปธรรม เด็กสามารถเรียนรู้และจำแนกสิ่งต่าง ๆ เป็นรูปธรรมได้ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ครูต้องสามารถนำเครื่องมือและกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ในการ พัฒนาการคิดให้เหมาะสม รู้จักสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงออกความคิดอย่างอิสระ ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนบน พื้นฐานของเหตุผล (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2562) ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมี การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และเจตคติของครูและที่สำคัญควรมีการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้สำหรับครูขึ้น เพื่อให้ครูมีแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ คือ รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนและเทคนิคการ จัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ ครูผู้สอนได้เห็นแนวทางในการ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ มีหลายรูปแบบ และการนำเอานวัตกรรมจัดการเรียนรู้มาใช้จำเป็นต้องมีการวิจัยทั้งก่อนและหลัง การใช้ เพราะการวิจัยจะช่วยบ่งบอกถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนวัตกรรมที่มีต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน สถานศึกษายุคใหม่ควรพัฒนาตนเองให้มีเอกลักษณ์ โดดเด่น ด้านการคิดค้น สร้างสรรค์ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เนื่องจากนวัตกรรมจัดการเรียนรู้จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุ เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะและการดำรงชีวิต คือ เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้จึงควรถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ จำเป็นต้องริบเร่งดำเนินการให้เกิดขึ้นเพื่อการก้าวขึ้นสู่การเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถ จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

การสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อตอบสนองต่อภาวะการเปลี่ยนแปลง เพื่อยกระดับคุณภาพให้ทัดเทียมอารยประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่ ในการให้บริการทางการศึกษากับสังคมก็จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและพร้อม ที่จะแข่งขันเพื่อให้องค์กรของตนเองสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อมร นนทสุต (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในทุกมิตินั้นหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับตัว ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่างก็ต้องพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจมีสมรรถนะ ที่จำเป็นและเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลการนำนวัตกรรมทางการ บริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้มีคุณภาพผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งนับได้ว่า เป็นการนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทางการศึกษาเข้ามาใช้ในองค์กร ดังนั้น การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมการเรียนรู้จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาองค์กรของตนเองให้มีคุณภาพ เพื่อบรรลุจุดหมายขององค์กร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2559) สอดคล้องกับ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2560) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ขององค์กรว่า การส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้น จากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยหลายประการที่เสริมซึ่งกัน และกัน โดยเฉพาะเรื่องของบุคลากร นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นมาได้ก็เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์ของ คน ดังนั้น องค์กรจึงควรมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อยกย่องผู้ที่สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อองค์กร การเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และการทำงานในองค์กรที่เอื้อต่อการ คิดค้นสิ่งใหม่ขึ้นมา ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงพนักงานระดับล่าง ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญขององค์กร นวัตกรรมการเรียนรู้เนื่องจากจะทำให้ทุกคนในองค์กรร่วมแรงร่วมใจกันเสนอความคิดในเชิง สร้างสรรค์ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ขึ้นมาและนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดขึ้น ภายในสถานศึกษา

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้รายงานแผนการปฏิรูปประเทศด้าน การศึกษา (2563) เสนอผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีจุดอ่อนสำคัญได้แก่ ยังไม่มีการบูรณาการ การทำงานระหว่างองค์กรที่ทำหน้าที่ในด้านหลักสูตร สื่อการสอน การทดสอบและการประเมินผล การ บริหารบุคลากรครู การเงินและการบริหารจัดการ ขาดกลไกและกระบวนการ นำนโยบายไปปฏิบัติให้ เป็นไปตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของกฎหมาย และรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) พบปัญหาด้านความพร้อมของสถานศึกษาใน การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และรูปแบบการเรียนการสอนให้เท่าทันกับหลักสูตรแบบใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบเดิม

รายงานแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (2563) กล่าวถึงสถานการณ์ในภาพรวมของ ระบบการศึกษาไทยไว้ว่าท่ามกลางบริบทการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ฉับพลันและรุนแรง ส่งผลให้ระบบการศึกษาประสบปัญหาในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลส่งผลให้คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ กว่าที่ควรจะเป็นสอดคล้องกับงานวิจัยของพิณสุตา สิริธรรมศรี (2558) พบว่า ปัญหาด้านคุณภาพ ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันครูยังคง ใช้วิธีการบรรยายหรือเรียนจากตำรา มากกว่าเรียนรู้ภาคปฏิบัติโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนขาด การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทำให้คุณภาพการสอนของผู้สอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก รวมทั้ง ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2562) ได้กล่าวถึงสาเหตุหรืออุปสรรคสำคัญที่ทำให้เด็กไทยขาด

การจัดการเรียนรู้นั้นมีหลายประการด้วยกันตั้งแต่รูปแบบและวิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูส่วนมากยังไม่เข้าใจในวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนและขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดให้กับผู้เรียนหลักสูตรที่ไม่สามารถสร้างเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนคิดได้ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังเรียนรู้ด้วยวิธีการจดจำและท่องจำมากกว่าที่จะคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป

รายงานสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ระบุ ปัญหาของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีปัญหาด้านผู้เรียน ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านขาดบุคลากร ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์การเรียน และงบประมาณ จากปัญหาและสภาพบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ส่งผลให้โรงเรียน ประถมศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐานครบทุกโรงเรียน สอดคล้องกับ ผลการประเมินภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2559) พบว่า มีโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐาน ร้อยละ 69.91 และมีโรงเรียนที่ไม่ได้รับรองมาตรฐาน ร้อยละ 30.69 และผลการประเมินจากหน่วยงานทางการศึกษา พบว่า ผลการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมาก รวมทั้งผลลัพธ์ที่ปรากฏไม่น่าพึงพอใจ เช่น ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาจากข้อมูล พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการทดสอบระดับชาติ O-NET ใช้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา พบว่า มีนักเรียนสัดส่วนจำนวนที่ค่อนข้างน้อยที่สามารถทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด และผลจากการจัดอันดับที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาในระดับนานาชาติของหน่วยงานในต่างประเทศ จากผลการสอบ PISA มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 393 - 426 คะแนน มีผลต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาชาติ ที่ 500 คะแนน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, น. 1-4)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจะพบว่า การบริหารจัดการและพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทในแต่ละพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการค้นหาและสร้างจุดเน้นให้กับองค์กร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนา รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้และ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ไปปรับใช้กับการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสรรค สร้างสิ่งใหม่ในการจัดการเรียนรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน พัฒนatanเองให้เกิดสมรรถนะเชิงนวัตกรรมและมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งก่อให้เกิดความแตกต่างและสร้างจุดเน้นให้กับสถานศึกษาเพื่อสอดรับและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนสอดรับกับนโยบายทางการศึกษาและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างยั่งยืน

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารควรมีอะไรบ้างและแนวทางเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารควรเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์เพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารสำหรับสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการบริหารและส่งเสริมการบริหารนวัตกรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารนำไปใช้ในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำไปกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากการสังเคราะห์เอกสาร

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

1.2 ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

2.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ สถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 3 โรงเรียน ที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือรางวัลด้านนวัตกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน

2.2 ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้ที่วุฒิ การศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาเอกขึ้นไปทางการบริหาร การศึกษา มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา 10 ปีขึ้นไปและมีประสบการณ์ บริหารงานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมโดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หรือผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือผู้บริหารสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์

3.2 ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการ จัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในขั้นตอนที่ 1 มายกร่าง รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.2 นำร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา และปรับปรุง แก้ไข

1.3 ได้ร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมต่อไป

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยนำส่งแบบการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาหรือเคยเป็นอาจารย์ผู้สอนสอน จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือผู้บริหารการศึกษา จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

2.2 ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 60 คน รวมจำนวน 120 คน จาก 60 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารภาคเหนือตอนบน จำนวน 6 จังหวัด ๆ ละ 10 โรงเรียน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา

2. ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร** หมายถึง โรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา

2. **องค์ประกอบของการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน** หมายถึง สิ่งที่เป็นส่วนประกอบของการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี และตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 5) คุณภาพผู้เรียน และ 6) ปัจจัยความสำเร็จ ในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. **แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน** หมายถึง แนวปฏิบัติ กระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และสถานศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี

4. **รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร** หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ หมายถึง แนวคิดพื้นฐานการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีองค์ประกอบ 4 หลักการ ดังนี้ 1) หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง 2) หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง 3) หลักการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากร และการกำกับ ติดตาม และการพัฒนาผู้เรียน และ 4) หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ หมายถึง การกำหนดผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มี 4 วัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง 2) เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่มสร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนบนพื้นที่สูง และ 4) เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ทรัพยากรสิ่งจำเป็นในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 4 ปัจจัยนำเข้า ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้สอน 3) วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม และ 4) แหล่งเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้นวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษา มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพภายในและนอกองค์กรตลอดจนวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม เป็นขั้นตอนการตัดสินใจเลือกความคิด การคิดออกแบบนวัตกรรม การทำงานเป็นทีม และการสร้างนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนการตรวจสอบนวัตกรรมและการนำนวัตกรรมไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ การประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของนวัตกรรมและการประเมินคุณค่าของนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรม เป็นขั้นตอนปรับปรุงวิธีการจัดการนวัตกรรม และการสะท้อนผล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการใช้นวัตกรรม

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทางการเรียนรู้ สามารถศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบเพิ่มสูงขึ้น 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเป็นไปตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนดและคุณลักษณะที่ชุมชนต้องการ สามารถประพฤติเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และ 3) ผู้เรียนมีสมรรถนะ

ทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ก่อให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มี 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 2) การสร้างวัฒนธรรมองค์การในการตระหนักรู้และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และ 3) การรับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

5. ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ว่ามีความเหมาะสม ถูกต้องทางวิชาการ และสามารถนำไปใช้ในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

6. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการดำเนินงานบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

7. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ ที่มีต่อรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการดำเนินงานบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

8. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

9. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา

10. **ครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ** หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.3 ทฤษฎีระบบ
 - 1.4 กระบวนการบริหารตามแนวคิด PDCA
2. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของนวัตกรรม
 - 2.2 ประเภทของนวัตกรรม
 - 2.3 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.4 องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.5 หลักการและวัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.6 ปัจจัยนำเข้าการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.7 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.8 ผลผลิตของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
 - 2.9 ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้
 - 3.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.3 กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
 - 4.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 4.2 ประเภทของรูปแบบ
 - 4.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

- 4.4 การสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
5. การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

นักการศึกษาและนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายการบริหาร ไว้ อย่างหลากหลาย ดังนี้

Good (1973, p. 13) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารหรือการจัดการทางการศึกษาที่มุ่งทิศทางการควบคุม และการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกิจการทางการศึกษา เช่น การบริหารงานธุรการ ในความหมายนี้ หมายถึง การบริหารการศึกษาทั่ว ๆ ไป และที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ครู นักเรียน โปรแกรมการเรียน การสอน กิจกรรม หลักสูตร วิธีการสื่อสารการเรียนการสอนและการ แนะแนว ซึ่งอาจเรียกว่า การบริหาร ทางวิชาการ

Drucker (2001, pp. 13-18) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำให้มนุษย์สามารถทำงานร่วมกันได้โดยดึงเอาจุดเด่นของแต่ละคนมาใช้ในการทำงาน และลดจุดอ่อนของแต่ละคนที่มีอยู่ในการทำงาน การบริหารจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินการขององค์กร ซึ่งการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เนื่องจากต้องการอาศัยองค์ความรู้ การความรู้จักตนเอง การมีสติปัญญาและมีภาวะผู้นำ โดยการบริหารที่เป็นศาสตร์และศิลป์นั้น คือภาวะผู้นำที่ผู้บริหารต้องมีและผู้นำต้องปฏิบัติกรนำเอาหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้

ช่วงโชติ พันธุ์เวช (2552, น. 17) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานกับคนโดยคน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร

Hersey, Blanchard, & Johnson (2001, p. 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหารได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ภารดี อนันต์นาวิ (2552, น. 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของคุณตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน Jones, & George (2014, p. 5; Holt, 1993 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, น. 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดองค์กร การนำและการควบคุมบุคคล และทรัพยากรทางการบริหารดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขยายความทรัพยากรขององค์กรว่า หมายถึง สินทรัพย์ ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ทักษะ

และประสบการณ์ เครื่องจักรวัตถุคิบบ คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สิทธิบัตร เงินทุนและ ลูกค้า ที่จิ้งรักภักดี

สัมมนา ธรณิธย์ (2553, น. 37-38) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการ หรือ กลไกการดำเนินงาน หรือกิจกรรมองค์กร ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยนำ เทคโนโลยี และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด โดยจะต้อง ตั้งอยู่บนพื้นฐานการร่วมแรงและความตั้งใจของกลุ่มบุคคลทุกคนในองค์กร โดยมี จุดหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ที่เป็นสัตว์สังคม ที่มีการรวมตัวกันเป็นหมู่เหล่า มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนขนาดต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมในการทำงานร่วมกันการทำงานร่วมกันจะเป็นไปด้วยความราบรื่นและยังเกิด ความเจริญก้าวหน้ากลุ่ม หรือสังคมจำเป็นต้องมีการจัดระบบระเบียบและกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะยึดถือร่วมกัน ต้องอาศัย การบริหารที่มีคุณภาพเพื่อนำพาองค์กร หรือสถาบันให้บรรลุเป้าหมายที่ ต้องการร่วมกัน

รัตนวดี โมรากุล (2560, น. 50) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการเป็นกลุ่ม หรือคณะทำงานโดยมีผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริหารรับผิดชอบหน้าที่บริหารจัดการให้งานหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันทุกภาคส่วน

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงาน โดยมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือหมู่คณะ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและบริหารจัดการงานต่าง ๆ ให้สำเร็จตาม เป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงาน พร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือ ต่าง ๆ งบประมาณ ทรัพยากร และเทคโนโลยี รวมไปถึงระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ต้องยึดถือร่วมกันเพื่อนำพา องค์กร หรือสถาบัน ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันตามที่กำหนดไว้

2. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 32) สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีภารกิจการบริหารงาน รองรับการกระจายอำนาจตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีภารกิจงานในความรับผิดชอบ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยมีรายละเอียดที่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วย 17 งาน
 - 1.1 การพัฒนาเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.2 การวางแผนด้านวิชาการ
 - 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 - 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย 22 งาน
 - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอจัดตั้งงบประมาณ
 - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก สพฐ.
 - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
 - 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
 - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
 - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.10 การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 2.11 การวางแผนพัสดุ
 - 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์
 - 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
 - 2.14 การจัดหาพัสดุ
 - 2.15 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
 - 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
 - 2.17 การเบิกเงินจากคลัง

- 2.18 การรับเงินการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์ บัญชีทะเบียนและรายงาน
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 20 งาน
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.6 การลาทุกประเภท
 - 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - 3.10 การรายงานผลการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.11 การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์
 - 3.12 การออกจากราชการ
 - 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
 - 3.14 การจัดทำบัญชีและให้ความเห็นการเสนอขอพระราชเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
 - 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 3.18 ส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
 - 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 22 งาน
 - 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 - 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

- 4.5 การจักระบบการบริหารและพัฒนางองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบหรือตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริมสนับสนุน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.19 การประสานงานราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 การจักระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 งาน ดังนี้

1. งานวิชาการ เป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย จะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ

2. งานบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

3. งานบริหารงานบุคคล ในการบริหารงานบุคคลเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. งานบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารสถานศึกษาให้บริการการบริหารอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบข่ายงาน 4 งาน ดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานงบประมาณ 3) งานบริหารบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป

3. ทฤษฎีระบบ

แนวคิดของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ในการบริหาร เนื่องจากปัจจุบันองค์กรมีขยายตัวอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงยากที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์กรให้ครอบคลุมได้หมดทุกแง่มุม โดยเห็นว่าองค์กรเป็นระบบย่อยของระบบสังคมซึ่งเป็นระบบใหญ่ จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา

ผู้ที่คิดทฤษฎีนี้ได้แก่ ลูตวิก วอน เบอร์ทาแลฟฟี (Ludwig Von Bertalffy) ซึ่งเป็นนักชีววิทยา เขียนหนังสือชื่อ “General System Theory” นำแนวคิดมาจากระบบชีววิทยา ซึ่งเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมว่า ระบบชีววิทยาที่สมบูรณ์จะช่วยให้ทั้งคน สัตว์และพืชสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งในด้านการเรียนรู้ ปฏิกริยาตอบสนอง และการแก้ปัญหา โดยเชื่อว่า เมื่อองค์กรเป็นระบบเปิด จึงย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบมีความเกี่ยวพันต่อกันหลายด้าน หลายระดับและส่วนต่าง ๆ ขององค์กรก็เป็นส่วนสำคัญเท่า ๆ กับตัวขององค์กรเอง จึงเป็นการรวมเอาระบบย่อยทุกชนิดทั้งทางด้านชีวภาพ กายภาพ พฤติกรรม ความคิด โครงสร้าง เป้าหมายและกระบวนการไว้ด้วยกัน

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, น. 95) กล่าวว่า แนวคิด โรงเรียนเป็นระบบเปิด ซึ่งทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic Systems Theory) มี 5 ส่วน คือ

1. ปัจจัยป้อน (Inputs) คือ ทรัพยากรที่เป็นบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เงิน หรือข้อมูลที่ใช้ในการผลิต
2. กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) กระบวนการเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการแปรรูปซึ่งทำให้ผู้เรียนมีการศึกษาสามารถทำประโยชน์แก่สังคม
3. ผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ผลลัพธ์และการบริการของโรงเรียน คือ ความรู้
4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิต หรือกระบวนการซึ่งมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกตัวป้อนระหว่างวงจร
5. สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบ ได้แก่ แรงผลักดันทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ

มณีนรัตน์ สุวรรณวารี (2555) กล่าวว่า ทฤษฎีระบบ เป็นทฤษฎีที่ทำให้นักบริหารเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ลักษณะระบบจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ปัญหาขององค์การทั้งระบบ ซึ่งระบบมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการบริหาร คือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงินและข้อมูลต้องใช้
2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformations Process) ประกอบด้วยเทคนิคการจัดการต่าง ๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
3. ปัจจัยนำออก (Outputs) ได้แก่ ผลที่คาดหวัง

อรสา ทรงศรี (2558, น. 64) กล่าวว่า ความหมายของระบบในเชิงบริหาร หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีส่วนกระทบต่อปัจจัยระหว่างกันในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ องค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบ ได้แก่ 1) ปัจจัยการนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) และ 4) ผลกระทบ (Impact) ทฤษฎีระบบเป็นวิธีการที่ใช้หลักตรรกศาสตร์หรือที่เรียกว่าหลักการด้านวิทยาศาสตร์นั่นเอง เพราะมีเหตุผล และมีความสัมพันธ์กันไปตามขั้นตอนช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสามารถช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ไปด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้องและไม่ลำเอียง

วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2559, น. 34-35) กล่าวว่า ทฤษฎีระบบ (Systems Approach หรือ General Systems Theory) แนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในการบริหารเนื่องจาก จากแนวคิดคนเป็นส่วนหนึ่งของระบบองค์กร องค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม นักทฤษฎีบริหาร จึงหันมาสนใจการศึกษาพฤติกรรมขององค์กรองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และมีส่วน

กระทบต่อปัจจัยระหว่างกัน ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ องค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยการนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลกระทบ (Impact) ทฤษฎีระบบจะช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสามารถช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์

อำไพ นงค์เยาว์ (2559, น. 58-60) กล่าวว่า แนวความคิดในเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบ คือ การศึกษาด้านการบริหารที่มีการนำทฤษฎีระบบมาอธิบายองค์การและการทำงานขององค์การ ประกอบด้วย ระบบย่อย ๆ ที่ทำงานร่วมกัน ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) สถานศึกษาได้รับการจัดสรรบุคลากร งบประมาณความรู้จากสิ่งแวดล้อมภายนอก (รัฐบาล, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น) รวมทั้งกฎหมายระเบียบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขณะที่กลุ่มต่าง ๆ มีข้อเรียกร้องหรือความต้องการจากสถานศึกษา เช่น นักเรียนต้องการมีหลักสูตรที่สัมพันธ์และเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อครูต้องการเงินเดือนเพิ่ม สภาพการทำงานที่ดี ผลประโยชน์อื่น ๆ และความมั่นคงในงาน เป็นต้น

2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation process) องค์การจะทำการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเพื่อให้ผลผลิต ระบบจะเพิ่มมูลค่าการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการแปรสภาพ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานภายในองค์การ และการบริหารการดำเนินงานของระบบ องค์ประกอบบางอย่างของระบบการบริหารการดำเนินงาน ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ด้านเทคนิคของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะในการตัดสินใจและการสื่อสาร แผนการดำเนินงานความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

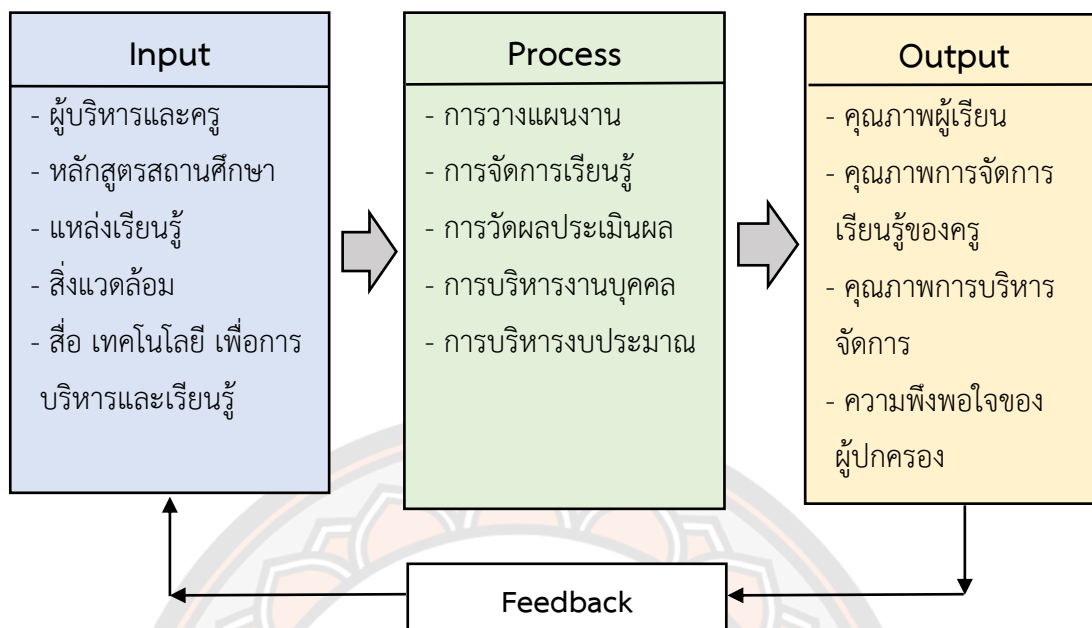
3. ผลผลิต (Outputs) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการแปรสภาพโดยใช้กิจกรรมการบริหาร เช่น การกำหนดโครงสร้างองค์การ การพัฒนาวัฒนธรรม การจูงใจ การนำ การตัดสินใจ การสื่อสาร การบริหารการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาหลักสูตร การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ เพื่อทำให้เกิดผลผลิตสำหรับโรงเรียนผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการดำเนินงานของครู อัตราการเจริญงอกงามของนักเรียนและบุคลากร อัตราการออกกลางคัน การเปลี่ยนงานของบุคลากร การขาดเรียนของนักเรียนและขาดงานของบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับฝ่ายบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทักษะคตินักเรียนต่อสถานศึกษา และความพึงพอใจในงานบุคลากรสำหรับสิ่งแวดล้อมภายนอกจะมีปฏิริยาและส่งผลต่อผลผลิตและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ระบบ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จของโรงเรียน ข้อมูลย้อนกลับในเชิงลบสามารถขจัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงานตามแผนของโรงเรียน และส่งผลต่อผลผลิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของสถานศึกษา

พยับ วุฒิรงค์ (2563, น. 32-33) กล่าวว่า ระบบที่สามารถอธิบายองค์กรเสมือนเป็นระบบที่มีผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอกเรียกว่า โมเดลระบบเปิด (Open Systems Model) โมเดลนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือ ความรู้และทรัพยากร
2. การแปรสภาพ (Transformation process) คือ การเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยนำเข้าขององค์กร มาแปรรูปโดยผ่านกระบวนการที่หลากหลายขององค์กร เพื่อผลิตผลลัพธ์
3. ผลลัพธ์ (Outputs) คือ นวัตกรรมที่ถูกสร้างขึ้นจากปัจจัยนำเข้าและการแปรรูป
4. สภาพแวดล้อม (Environment) คือ สภาพแวดล้อม บริบทสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และลูกค้า
5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ การรับข้อมูลย้อนกลับจากสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ในอนาคต

จิติมา วรณศรี (2566, น. 12-13) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ มีแนวทางประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายเกิดผลผลิตที่คาดหวัง เช่น ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ สมรรถนะในการจัดการศึกษา ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น
2. กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา เช่น กระบวนการวางแผนงานวิชาการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดผลประเมินผล กระบวนการบริหารทรัพยากร กระบวนการบริหารงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานใด ๆ หากใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของเดมมิง จะทำให้เกิดการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดกระบวนการทำงาน อันเป็นผลที่คาดหวัง หรือ ประสิทธิภาพการทำงาน ผลผลิตของสถานศึกษา เช่น 1) คุณภาพผู้เรียนซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู 3) คุณภาพการบริหารของผู้บริหาร และ 4) ความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ภาพ 1 แสดงการบริหารเชิงระบบ

ที่มา: จิตินา วรณศรี, 2566, น. 13

สรุปว่า จากหลักการและแนวคิดการบริหารเชิงระบบ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดหลักในการพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) และ 3) ผลผลิต (Output)

4. กระบวนการบริหารตามแนวคิด PDCA

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารตามแนวคิด PDCA ที่นำมาใช้บริหารในสถานศึกษา ดังนี้

วีระยุทธ ซาตะกาญจน์ (2555, น. 136-137) ได้กล่าวถึงวงจร PDCA นับเป็นหลักการที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งของ Shewhart และ Deming หลักการสำคัญของแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานการทำงานที่มีความคงเส้นคงวา (Stable) และสามารถทำนายได้ (Predictable) เมื่อใช้หลักการดังกล่าวในการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและจะส่งผลให้ผลงานที่กระทำนั้นมีคุณภาพตลอดไป ภารกิจหลักของการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA มีดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Plan - P) หมายถึง ขั้นตอนการศึกษาปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การแก้ไขปัญหา และการวางแผนในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมา ทำให้เกิดรายละเอียดที่พร้อมจะนำไปสู่การปฏิบัติ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do - D) หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือการนำวิธีการแก้ไขปัญหาไปปฏิบัติ

3. การตรวจสอบ (Check - C) หมายถึง ขั้นตอนการเปรียบเทียบผลการแก้ปัญหาที่ได้จากการตรวจสอบ แล้วว่าได้ผลการกำหนดเป็นมาตรฐานการทำงานเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นให้ปฏิบัติการแก้ไขตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบ

4. การพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง (Action - A) หมายถึง ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงหรือการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานที่เป็นข้อบกพร่องให้เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งอาจจะต้องมีการวางแผนดำเนินการใหม่ก็ได้

วีระพงษ์ ไชยหงส์ (2561) ได้กล่าวถึง วงจร PDCA มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน พร้อมกับพิจารณาว่าความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้าง และกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

2. ขั้นตอนการดำเนินการ (DO) เป็นการลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าที่ได้ดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) คือ การประเมินผลและการตรวจสอบทำให้เราทราบว่าการปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

4. ขั้นตอนการปรับปรุง และพัฒนา (Act) เป็นขั้นตอนที่เราต้องคำนึงถึง 2 ประเด็น ดังนี้ 1) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนที่วางไว้ ก็ให้นำแนวทางนั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน และ 2) หากผลที่ได้ไม่เป็นวัตถุประสงค์ของแผนที่วางไว้ เราควรพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป เช่น มองหาทางเลือกใหม่ หรือใช้ความพยายามให้มากกว่าเดิม หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

กวีศุภณัฐ วิกรมชัยากร. (2564) ได้กล่าวถึงกระบวนการ PDCA เป็นแนวทางการทำงานร่วมกันโดยมีกลุ่มสำคัญสำหรับแต่ละคนในเรื่องคุณภาพ โดยจัดให้มีขั้นตอนที่จำเป็น ดังนี้

1. วางแผนสำหรับ (Plan) เป็นการกำหนดให้ต้องมีข้อมูลบางอย่างแล้วหรืออาจรวบรวมขึ้นใหม่ เพื่อเตรียมการในตารางก่อนที่จะเริ่มต้น

2. การลงมือทำ (Do) เพราะจะทำให้เกิดขึ้นจริง หากไม่มีการวางแผนไว้

3. การตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบผลตามมาและขั้นตอนในการที่ผู้รับจะอยู่โดยสิ่งที่ได้วางแผนไว้

4. การนำผลการประเมินงานมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา (Act) ทำหลังจากได้ตรวจสอบนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาต่อไป

จิตติมา วรรณศรี (2566, น. 3 - 6) ได้กล่าวถึง การนำกระบวนการบริหาร PDCA มาใช้บริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและความสำเร็จของการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การวางแผน (Plan: P) เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดเตรียม วางแผนงาน ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.1 จัดทำแผนงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การกำหนดเป้าหมายงานวิชาการ ปฏิทินดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรสนับสนุนการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผล

1.2 การจัดทำหลักสูตร เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณสมบัติ/คุณลักษณะที่คาดหวัง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ปัญหา/ความต้องการของท้องถิ่น กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ กำหนดแนวทางในการวัดผลประเมินผล และการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริง โดยการวางแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 จัดเตรียมสื่อแหล่งเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ คู่มือ ชุดการเรียน วัสดุทัศน คอมพิวเตอร์หรืออื่น ๆ เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาหรือการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การปฏิบัติงานวิชาการ (DO: D) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรซึ่งเป็นแผนหลักของการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติจริง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ และจัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 การจัดการเรียนรู้ เป็นการนำหลักสูตรสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรใช้กิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ฝึกทักษะการคิด ฝึกการแก้ไขปัญหา ทำงานร่วมกับเพื่อนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กิจกรรมสอดแทรกปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2.2 จัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามจุดเน้นของสถานศึกษา นโยบาย วิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่กำหนด รวมทั้งการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้เรียน

3. การตรวจสอบ (Check: C) เป็นการประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรคของการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างไรบ้าง ได้แก่

3.1 การนิเทศภายใน เป็นการติดตามช่วยเหลือและการตรวจสอบการดำเนินงานของครูและบุคลากรในระหว่างการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกเอื้อต่อการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3.2 การวัดผลและประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการประเมินในระหว่างการจัดกิจกรรม และหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรม เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด มีปัญหา/อุปสรรคใดสิ่งใดควรพัฒนาปรับปรุงในภาคเรียนต่อไป หรือปีการศึกษาต่อไป

4. การปรับปรุง (Act: A) เป็นการนำเสนอผลการประเมิน ปัญหา อุปสรรค ข้อมูลสารสนเทศในการประเมินตรวจสอบของการปฏิบัติต่าง ๆ มาพิจารณากำหนดแนวทางปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนางานวิชาการเพิ่มประสิทธิผล และประสิทธิภาพของงานวิชาการและพัฒนาผู้เรียน

4.1 วิจัยเพื่อผู้เรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ไขปัญหาและผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ใช้กระบวนการวิจัย โดยเริ่มต้นจากปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบ สร้างรูปแบบ แนวการสอน และนวัตกรรม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สรุปกระบวนการบริหาร PDCA เป็นหลักการในการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและจะส่งผลให้ผลงานที่กระทำนั้นมีคุณภาพตลอดไป ภารกิจหลักของการปรับปรุงคุณภาพ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan: P)
2. การปฏิบัติตามแผน (DO: D)
3. การตรวจสอบ (Check: C)
4. การปรับปรุง (Act: A)

แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรม (Innovation) มีบทบาทและความสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ดังนี้

Vijay Kumar (2015, p. 1) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การมอบสิ่งที่ใช้ได้จริงเป็นสิ่งที่ใหม่ ซึ่งสิ่งนี้ได้สร้างคุณค่าให้ทั้งผู้ใช้และผู้สร้างมันขึ้นมา

Dawson, & Andriopoulos (2017) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การนำความคิดมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา การพัฒนากระบวนการและปรับปรุงแนวทางดำเนินการเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการบริการแบบใหม่หรือองค์กรใหม่

Schilling, & Shankar (2019) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การนำความคิดไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ ๆ ในด้านการศึกษา

จิรภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่นำมาปรับใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเกิดสิ่งใหม่ในองค์กร

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2562) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ และประสบการณ์ทางเทคโนโลยี หรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิต หรือบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ตลอดจนการปรับปรุงเทคโนโลยี การแพร่กระจายเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการฝึกอบรมที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของการเกิดธุรกิจ

จตุรงค์ ธนะสีลังกูร (2563, น. 193) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การนำความคิดใหม่ ๆ วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรืออาจจะได้รับการปรับปรุงจากสิ่งดั้งเดิมให้ดีขึ้น เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้รับการทดลอง พิสูจน์และพัฒนาเป็นขั้นตอน เป็นระบบ จนเชื่อถือว่าให้ผลดีกว่าเดิม

จิตติมา วรณศิริ (2563, น. 31) ได้สรุปความหมายของนวัตกรรม ว่าเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา โดยคิดค้น และสร้างสิ่งใหม่ซึ่งอาจเป็นแนวคิด วิธีการ กระบวนการ ระบบรูปแบบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ สามารถจำแนกการสร้างนวัตกรรมได้ 2 แนวทาง ได้แก่ (1) การสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน และ (2) การปรับปรุงพัฒนาสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีกว่าเดิม

นวล สมบูรณ์สิน (2564, น. 25) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การปฏิบัติหรือลงมือกระทำจากการร่วมมือกันของผู้นำและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ กระบวนการหรือบริการ เพื่อนำไปใช้ในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือแสวงหาโอกาส และพัฒนาจุดเด่นให้กับองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

อัคคณัฐ อัยรา (2564, น. 33) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง กระบวนการคิด วิธีการผลงานที่ปรากฏขึ้นมาผ่านการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ วิธีการใหม่ ที่ยังไม่เคยมีใครทำมาก่อน หรือเป็นสิ่งที่มียู่แล้ว นำมาพัฒนา ปรับปรุง สร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น ทำให้เกิดเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อตัวเอง คนอื่น ชุมชน ประเทศ และโลกของเราต่อไป

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, น. 16) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง ความคิดและกระบวนการใหม่ ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือการพัฒนาที่แตกต่างจากของเดิมให้ดีขึ้น และเมื่อนำมาไปปฏิบัติจริงทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2565, น. 53) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การทำขึ้นใหม่ หรือสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ ได้แก่ แนวคิด แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อและเทคนิคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาซึ่งได้รับการคิดค้นและจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้เกิดผลในเชิงบวกเมื่อปฏิบัติ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม สามารถช่วยลดภาระด้านแรงงานและเวลาได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะนวัตกรรมนั้นจะปรากฏออกมาในรูปแบบความคิด การกระทำ หรือวัตถุก็ตาม

รุ่งรัชดาพร เวชชาติ (2565, น. 30) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่กระทำซึ่งเกิดจากการใช้ความรู้ ใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อาจอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ แนวคิด หรือกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา หรือ “สิ่งที่เกิดจากการใช้ความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ อย่างบูรณาการเพื่อประดิษฐ์สร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจ”

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565, น. 12) กล่าวว่า นวัตกรรม คือ การสร้างหรือทำสิ่งใหม่ การเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือแนวคิดใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทั้งในลักษณะที่เป็นสินค้าและบริการ กระบวนการ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ที่แก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและอนาคต และสามารถสร้างคุณค่าใหม่หรือมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์นั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง แนวคิด วิธีการ กระบวนการ รูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา โดยการคิดค้น ใช้ความคิดสร้างสรรค์ผ่านการประยุกต์สร้างสิ่งใหม่ หรือเป็นสิ่งที่มียู่แล้ว นำมาปรับปรุง พัฒนา สร้างคุณค่าใหม่หรือมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมสามารถจัดจำแนกได้เป็นหลายประเภท โดยมีนักการศึกษาได้จำแนกประเภทของนวัตกรรมไว้ ดังนี้

Ahmed, & Shepherd (2010) กล่าวว่า ประเภทของนวัตกรรมสามารถจัดจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ มีลักษณะเป็นนวัตกรรมที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ขององค์กร ซึ่งผลิตภัณฑ์หมายความครอบคลุมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เป็นสิ่งของและผลิตภัณฑ์ที่เป็นบริการ นวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นนี้สามารถดึงดูดลูกค้าหรือ ผู้บริโภค โดยนำเสนอผ่านกระบวนการด้านการตลาดและสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการรับรู้แก่กลุ่มเป้าหมายหรือสาธารณชนทั่วไป

2. นวัตกรรมกระบวนการ เป็นนวัตกรรมที่มีลักษณะเป็นขั้นตอน การทำงานใหม่ขององค์กร โดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นสามารถเป็นได้หลายประการ อาทิ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานในหน้าที่ การเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ การจัดโครงสร้างองค์กรใหม่ การเปลี่ยนระบบปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่สู่นวัตกรรม นวัตกรรมในปัจจุบันมักเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ ผลผลิตจากกระบวนการแบบใหม่นั้นมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

3. นวัตกรรมกลยุทธ์ เป็นนวัตกรรมที่เป็นแนวทางหรือรูปแบบใหม่ในการดำเนินงาน การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจหรือการเลือกใช้รูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กรอาจขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมภายในองค์กร อาทิ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ เป็นต้น

Daniel Zapel (2018) แบ่งประเภทของนวัตกรรมไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation) คือ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม เกี่ยวข้องกับทั้งผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัสดุและเกิดจากความต้องการของกลุ่มลูกค้า

2. นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) เปรียบเสมือนนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอต่อผู้บริโภคโดยตรง เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึง

3. นวัตกรรมรูปแบบธุรกิจ (Business Model Innovation) คือ รูปแบบธุรกิจเป็นวิธีที่องค์กรทำงานและสร้างรายได้ นวัตกรรมรูปแบบธุรกิจรวมถึงการจัดการนวัตกรรมในด้านกลยุทธ์ การตลาดห่วงโซ่อุปทานการสร้างมูลค่าการกำหนดราคาหรือโครงสร้างต้นทุน

4. นวัตกรรมกระบวนการและเทคโนโลยี (Process and technology Innovation) คือ ขั้นตอนของการจัดการนวัตกรรมที่มีกระบวนการและการนำเสนอเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างและแสดงผล

จิตติมา วรรณศรี (2563, น. 36) ได้สรุปประเภทของนวัตกรรมมี 5 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่แตกต่างจากเดิม นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นประเภทผลิตภัณฑ์ อาทิ สื่อการสอน ชุดการสอน โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นต้น

2. นวัตกรรมบริการ เป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม หรือรูปธรรมที่สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่องค์กรนวัตกรรมการศึกษา อาจเป็นการบริการแก่นักเรียน ครู อาทิ ระบบลงทะเบียนออนไลน์ การยืม - ต่ออายุหนังสือของห้องสมุดผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

3. นวัตกรรมกระบวนการ เป็นนวัตกรรมใหม่ที่เป็นแนวทางการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด ในการบริหารงานเพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุเป้าหมาย และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น นวัตกรรมทางการศึกษา อาทิ กระบวนการเสริมพลังบุคลากร กระบวนการพัฒนาครูกระบวนการพัฒนาทักษะผู้เรียน คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นต้น

4. นวัตกรรมวิธีการ เป็นนวัตกรรมใหม่ที่เป็นเทคนิค วิธีการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร นวัตกรรมทางการศึกษา อาทิ วิธีการสอน วิธีการพัฒนาบุคลากร รูปแบบบริหารจัดการทรัพยากร รูปแบบการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

5. นวัตกรรมตำแหน่งทางการตลาด เป็นนวัตกรรมที่พัฒนา ปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมที่อยู่เพื่อนำมาเสนอให้เหมาะสมต่อลูกค้ากลุ่มใหม่

สุชาติ ไตรภพสกุล และชาคริต พิชญางกูร (2564, น. 25-26) กล่าวว่า นวัตกรรมแบ่งประเภทตามกลยุทธ์นวัตกรรม แบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) คือ การพัฒนาสินค้าใหม่และการปรับปรุงสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทำให้สินค้ามีคุณสมบัติที่ดีขึ้นและสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากขึ้น

2. นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) คือ การพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น เป็นกระบวนการใหม่ที่ทำให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้นและยังสามารถบริหารจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนการผลิต การทำงานและการส่งมอบ

3. นวัตกรรมการระบุตำแหน่ง (Position Innovation) คือ การเปลี่ยนแปลงการนำเสนอของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นการแนะนำในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบในการนำเสนอ หรือการวางตำแหน่งของสินค้าและบริการ

4. นวัตกรรมด้านกรอบความคิด (Paradigm Innovation) คือ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรหรือรูปแบบแนวคิดขั้นพื้นฐานขององค์กรในการปฏิบัติงาน เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิด (Mental Model) และกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่องค์กรต้องการเป็น

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565, น. 13-14) กล่าวว่า นวัตกรรม จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรมโดยการบูรณาการแนวคิดของนักวิชาการสามารถแบ่งได้ 7 ประเภทดังนี้

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ สิ่งที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ทั้งของผู้เรียนและครู สิ่งที่เกิดจากการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากครูและผู้บริหาร โดยผลิตภัณฑ์หลักของสถานศึกษาก็คือ หลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษาใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองได้

2. นวัตกรรมประสบการณ์ของลูกค้า (Customer Experience) หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) การเรียนออนไลน์ (Online Learning) ซึ่งจะกลายเป็นวิถีปกติต่อไป

3. นวัตกรรมวิธีการแก้ไข (Solution) หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ หรือการบริหารจัดการชั้นเรียน หรือผู้บริหารสถานศึกษาแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4. นวัตกรรมระบบ (System) หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นระบบใหม่ที่น่าจะเป็นการปรับโครงสร้างหรือนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้หรือเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบใหม่ของสถานศึกษา

5. นวัตกรรมกระบวนการ (Process) หมายถึง หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นกระบวนการให้บริการการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. นวัตกรรมรูปแบบธุรกิจ (Business Model) หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งลักษณะของนวัตกรรมรูปแบบธุรกิจนี้อาจจะสะท้อนภาพที่ชัดเจนในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้บริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายใหม่ หรือระดับการศึกษาที่แตกต่างไปจากเดิม หรือโปรแกรมการศึกษาหรือหลักสูตรใหม่ ๆ ที่สถานศึกษามีหรือเปิดการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาอื่น ๆ และสะท้อนบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา เป็นต้น

7. นวัตกรรมรูปแบบการบริหาร (Managerial Model) หมายถึง นวัตกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาคิดค้นวิธีการ แนวทางการบริหารการจัดการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำเนินงานทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) หมายถึง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้หรือหลักสูตรที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ

2. นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) หมายถึง วิธีการสอนหรือเทคนิคแนวทางการสอนใหม่ ๆ ที่ผู้บริหารหรือครูเป็นผู้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

3. นวัตกรรมจัดการเรียนรู้

ความหมายของนวัตกรรมจัดการเรียนรู้

ราชบัณฑิตสถาน (2555, น. 175) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวคิดวิธีการและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางการศึกษาการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วนอาจเป็นสิ่งใหม่ในบริบทหนึ่งหรือช่วงเวลาหนึ่ง อาจเป็นสิ่งใหม่ที่กำลังอยู่ในกระบวนการพิสูจน์ทดสอบหรือได้รับการยอมรับนำไปใช้แล้วแต่ยังไม่แพร่หลาย หรือเป็นส่วนหนึ่งของระบบปกติ

กนิษฐกานต์ ปันแก้ว (2557, น. 1) ได้กล่าวว่ากล่าวถึงนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรม ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

เนาวนิตย์ สงคราม (2557, น. 91) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง ผลงาน วิธีการ กระบวนการใหม่ หรือองค์ความรู้ใหม่ที่ไม่เคยมี หรือปรากฏมาก่อน หรือเป็นผลงานวิธีการกระบวนการที่มีอยู่แล้วแต่นำมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้ได้ผลดี

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559, น. 81) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบวิธีการ กระบวนการ เทคนิค สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่ได้มีการศึกษาและพัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยอาจเป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้บ้างแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายหรือยังไม่ได้ใช้อย่างเป็นปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้จึงอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วนหรือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการเรียนรู้

จิตติมา วรณศรี (2563, น.45) ได้กล่าวถึง นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง วิธีการกระบวนการสื่อการเรียนการสอนหรือการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ซึ่งได้มีการทดลองและพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือ

สรุปได้ว่า นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแนวคิด รูปแบบ สิ่งประดิษฐ์ วิธีการ หลักการ วิธีสอนหรือปฏิบัติการใหม่ ๆ หรือที่พัฒนาขึ้นจากที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้นมาใช้ในวงการศึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของนวัตกรรมจัดการเรียนรู้

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555, น. 1; พิชิต ฤทธิจรรุญ, 2559, น. 85-87) ได้สรุปประเภทของนวัตกรรม ซึ่งแบ่งออกได้หลากหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง ดังนี้

1. การแบ่งประเภทของนวัตกรรมตามขอบข่ายของการจัดการศึกษา แบ่งออกได้เป็น 5 ลักษณะ คือ

1.1 นวัตกรรมด้านหลักสูตร เป็นวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของบุคคลให้มากขึ้น เช่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรรายบุคคล หลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์ หลักสูตรสถาน และหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เป็นการใช่วิธีการเชิงระบบในการปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ ที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ การใช้ระบบการกลุ่มสัมพันธ์ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

1.3 นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นนวัตกรรมที่อาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เครือข่าย และเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบมวลชน ตลอดจนสื่อที่ใช้สนับสนุนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มัลติมีเดีย ชุดการสอน วัสดุทัศนแบบมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมกับผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย

1.4 นวัตกรรมด้านการประเมินผล เป็นนวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการวิจัยทางด้านการศึกษา การวิจัยสถาบัน ด้วยการประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาสนับสนุนการวัดประเมินผล

ของครูอาจารย์และสถานศึกษา เช่น การพัฒนาคลังข้อสอบ การลงทะเบียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรสมาร์ตการ์ดเพื่อการใช้บริการของสถาบันการศึกษา และ การใช้คอมพิวเตอร์ในการตัดเกรด

1.5 นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา เป็นการใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ทันท่วงการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น ระบบการจัดการฐานข้อมูลในหน่วยงานสถานศึกษาเกี่ยวกับฐานข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ฐานข้อมูลของครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษาฐานข้อมูลด้านการเงิน บัญชีพัสดุ และครุภัณฑ์

2. การแบ่งประเภทของนวัตกรรมตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู เป็นรูปแบบหรือเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และสื่ออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Learning) เป็นต้น

2.2 นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับเน้นให้ผู้เรียนใช้เพื่อการเรียนรู้ของตนเอง เช่น ชุดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ บทเรียนสำเร็จรูปชุดเพลง ชุดเกม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เว็บการสอน เป็นต้น

3. การแบ่งประเภทของนวัตกรรมตามลักษณะของนวัตกรรม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 ผลิตภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์ทางการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอน (Product Invention) เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดสื่อประสมวีดิทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง เกม นิทาน การ์ตูนเพลง ใบงาน แบบฝึกชุดฝึก เป็นต้น

3.2 เทคนิควิธีสอน หรือรูปแบบการสอน (Instructional Model) เช่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บช่วยสอน (Web Based Instruction) การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เทคนิคการเรียนรู้ด้วยตนเอง เทคนิคระดมสมอง เทคนิคการสืบสอบ รูปแบบการสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นักวิจัยพัฒนาขึ้น

สรุปได้ว่าประเภทของนวัตกรรมแบ่งออกได้หลากหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง คือ 1) การแบ่งตามขอบข่ายของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย นวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านการ

ประเมินผล และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการศึกษา 2) การแบ่งตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง คือ นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และนวัตกรรมด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและ 3) การแบ่งตามลักษณะของนวัตกรรม คือ ผลิตภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์ทางการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอน และเทคนิควิธีสอน หรือรูปแบบการสอน

4. องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

นวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบท ความต้องการจำเป็นและศักยภาพของแต่ละองค์กร รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบการพัฒนานวัตกรรม ดังนี้

อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมที่มีสภาพการดำเนินงานลำดับสูงสุด คือ ด้านการมุ่งเน้น ความสำคัญของบุคลากรและด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วม ด้านการปรับปรุง โครงสร้างองค์การ ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องตามลำดับ 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 587.01 ค่า P-value=0.00 ที่องศาอิสระเท่ากับ 240 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า GFI เท่ากับ 0.93 ค่า AGFI เท่ากับ 0.90 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.049 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมได้ ร้อยละ 93 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมมี 6 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การพัฒนานักนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมและบรรยากาศองค์การสร้างสรรค์ 3) รูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ 8 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนองค์การ มี 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อม โดยผู้บริหาร การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมเชิงนวัตกรรม และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2) การนำองค์การ มี 1 ขั้นตอน คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 3) การจัดการองค์การ มี 2 ขั้นตอน คือ การจัดโครงสร้างองค์การและการมุ่งเน้นการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็น องค์การแห่งนวัตกรรมและ 4) การควบคุมองค์การ มี 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบและประเมินผลและการปรับปรุงและพัฒนา โดยภาพรวมของรูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ขวัญชนก แสงทำนั่ง (2563) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต องค์ประกอบที่ 6 ผลลัพธ์ และองค์ประกอบที่ 7 เงื่อนไขความสำเร็จ และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัคคณัฐ อัยรา (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัจจัย 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) กลยุทธ์มุ่งนวัตกรรม 2) วัฒนธรรมองค์กรนวัตกรรม 3) โครงสร้างองค์กร 4) ทีมนวัตกรรม 5) ผู้นำนวัตกรรม 6) สิ่งสนับสนุนนวัตกรรม และ 7) เครือข่ายนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างแนวคิดใหม่ 2) วางแผนและเลือกแนวคิด 3) สร้างนวัตกรรม 4) นำไปปฏิบัติ 5) นิเทศส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และ 6) ประเมินนวัตกรรมและปรับปรุง องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) นวัตกรรมของผู้บริหาร 2) นวัตกรรมของครู และ 3) นวัตกรรมของนักเรียน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา โดยรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

นวล สมบูรณ์สิน (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1) เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และ 3) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 หลักการ ประกอบด้วย

1) หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) หลักการจัดการความรู้ และ 4) หลักการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าในการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้นำ/ผู้บริหาร 2) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากร 3) คณะกรรมการการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน 4) แหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และ 5) วัฒนธรรมนวัตกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตอนที่ 2 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 3 ใช้นวัตกรรม ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย

1) นวัตกรรมกระบวนการ 2) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และ 3) นวัตกรรมการจัดการ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน 2) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และ 3) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 หลักการ ประกอบด้วย 1) หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) หลักการจัดการความรู้ และ 4) หลักการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าในการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้นำ/ผู้บริหาร ควรมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนและส่งเสริมการตัดสินใจของคนในสถานศึกษา มีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีและการจัดการข้อมูลที่หลากหลาย เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง กล้าคิดกล้าพัฒนาและกล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มองมุมบวกและเปิดโอกาสทางความคิด มีความเป็นเลิศด้านวิชาการและเชี่ยวชาญ มีทักษะศตวรรษที่ 21 สร้างวัฒนธรรมในสถานศึกษา และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากร ควรมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะเชิงวิชาการและเชี่ยวชาญในเรื่องที่ทำ มีการริเริ่มพัฒนาวิธีการสอนและแนวทางใหม่ ๆ มีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อ นวัตกรรม มีทักษะในการสื่อสารและส่งต่อข้อมูล กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ การเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คณะกรรมการการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ควรมีคณะกรรมการการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยมีการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน เป็น ประธานกรรมการ รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ เป็น รองประธานกรรมการ ครู หัวหน้ากลุ่มงาน 4 ฝ่าย เป็น กรรมการ นักวิชาการ เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทน/ผู้ปกครอง/นักเรียน/ชุมชน เป็น กรรมการ และรองกลุ่มงานหรือครู เป็น เลขานุการ แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี สถานศึกษามีพื้นที่ในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลงาน สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก

สถานศึกษา มีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และสถานศึกษามีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้ วัฒนธรรมนวัตกรรม สถานศึกษาควรมีค่านิยมและเป้าหมายเชิงนวัตกรรมร่วมกัน สถานศึกษามีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สถานศึกษามีวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการคิดสิ่งใหม่อย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษามีรูปแบบการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษา สภาพ/สำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน อีกทั้งความพร้อมด้านทรัพยากรในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 วางแผน ออกแบบ คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา วางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานร่วมกัน ออกแบบแผนการโดยคำนึงถึงทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคล สถานที่ หรืออุปกรณ์ และจัดทำแผนเตรียมการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 ใช้นวัตกรรม คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาให้ผู้รับผิดชอบนำแผนลงสู่การปฏิบัติ โดยมีการติดตามผ่านการนิเทศ ติดตาม สังเกตจากผู้รับผิดชอบงาน โดยมีกรอบเวลาที่ชัดเจน จากนั้น นำข้อมูลมาปรับปรุงกิจกรรมจากการติดตามผ่านกระบวนการ PDCA ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ผู้รับผิดชอบประเมินผลจากการนำไปปฏิบัติ โดยเก็บข้อมูลจากทุกภาคส่วนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ นำมาปรับและพัฒนา นวัตกรรม ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษา นำนวัตกรรมสู่การเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รับฟังการสะท้อนผล ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ และสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต คือ 1) นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) คือ วิธีการสอนหรือเทคนิคแนวทางการสอนใหม่ ๆ ที่ผู้บริหารหรือครูเป็นผู้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ 2) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) คือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ หรือหลักสูตรที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ และ นวัตกรรมจัดการ (Managerial Innovation) คือ นวัตกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาคิดค้นวิธีการแนวทางการบริหารจัดการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่าย

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่แห่งนวัตกรรมมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนานวัตกรรม	อนุพงษ์ ชุมแจ่มวาปี (2560)	ขวัญชนก แสงท่าม่วง (2563)	อัศฉัตร อัยรา (2564)	นพชด สมบูรณ์สิน (2564)	องค์ประกอบ ของรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการ การเรียนรู้
1. หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง	✓		✓	✓	องค์ประกอบที่ 1 หลักการ
2. หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			✓	✓	
3. หลักการจัดการความรู้	✓		✓	✓	
4. หลักการบริหารงานวิชาการ		✓	✓	✓	องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์
5. เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการ นวัตกรรมในสถานศึกษา		✓	✓	✓	
6. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	
7. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		✓	✓	✓	
8. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า
9. แหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี		✓	✓	✓	
10. ภาวะผู้นำนวัตกรรมของทีมงาน		✓	✓	✓	
11. คณะกรรมการการจัดการนวัตกรรม		✓	✓	✓	องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้
12. การวางแผนการดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	
13. การสร้างนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	
14. การนิเทศ ติดตามการใช้นวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	
15. การปรับปรุง เผยแพร่นวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน
16. กระบวนการพัฒนาการสอนให้มีความรู้		✓	✓	✓	
17. การพัฒนาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	✓		✓	✓	
18. มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดเน้น	✓	✓	✓	✓	องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ
19. วัฒนธรรมนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	
20. การเสริมแรง	✓	✓	✓	✓	

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

5. หลักการและวัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

หลักการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555, น. 46) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการการศึกษาในระบบ เป็นระบบการศึกษาที่มีการจัดลำดับการศึกษาระบบโรงเรียน (Formal Education) ระบบการศึกษาโดยกำหนดให้เรียนเต็มเวลา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การกระจายอำนาจทางการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน 4) ความเสมอภาคทางการศึกษา 5) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา 6) คุณภาพครู และ 7) คุณภาพผู้จบการศึกษา

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2563, น. 62) ได้สรุปหลักการในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นการกระจายอำนาจ ยืดหยุ่น และให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และชุมชนโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน 2) การจัดการเรียนรู้โดยยึดแนวความคิดการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) สนับสนุนให้ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและงานวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565, น. 26) ได้กล่าวถึงเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างความรู้ ทักษะ ทักษะและประสบการณ์ ซึ่งการศึกษาเพื่อ การสร้างนวัตกรรมกลายเป็นตัวขับเคลื่อนการสร้างความรู้แห่งอนาคต การเตรียมความพร้อมของ ทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นแรงงานสร้างสรรค์ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจ และการขีด ความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพบ้านเมือง ถึงเวลาที่บุคลากรการศึกษาต้องเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะ ทรัพยากรมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ โดยการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ เพื่อนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจใหม่ๆ จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศ สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในประเทศให้สูงขึ้น

จิตติมา วรณศรี (2566, น. 162) ได้กล่าวถึงการผลการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการ นวัตกรรมของสถานศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการนวัตกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. วัตถุประสงค์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการนวัตกรรม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดการนวัตกรรม 2. หลักการ เป็น การบริหารจัดการนวัตกรรมของสถานศึกษาให้สำเร็จควรวีตหลักการสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ หลักการบริหารความเปลี่ยนแปลง หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และ หลักการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 3. ปัจจัยนำเข้า ทรัพยากรสำคัญที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการ นวัตกรรมของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการบริหารจัดการนวัตกรรม ทรัพยากรการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี และวัฒนธรรมนวัตกรรม 4. กระบวนการจัดการนวัตกรรม มี 5 ขั้นตอน และ 5. ผลผลิตนวัตกรรม

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้

หลักการ พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้	องค์ประกอบ ของหลักการ				
	วิริยะทิธ ขาตะกาญจน์ (2555)	ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2563)	สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565)	จิตติมา วรณศรี (2566)	
1. จัดการศึกษาเน้นผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	หลักการเน้นผู้เรียน
2. คุณภาพผู้เรียน			✓		เป็นสำคัญ
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิต			✓		หลักการจัดการ
4. การจัดการศึกษาตลอดชีวิต		✓			ความรู้
5. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา	✓			✓	หลักการบริหารงาน
6. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ		✓			วิชาการ
7. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	✓	✓			
8. การพัฒนานวัตกรรมต่างๆ เพื่อนำไปต่อยอด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน			✓		
9. การจัดการเรียนรู้ในสภาวะการเปลี่ยนแปลง				✓	

จากตารางสังเคราะห์หลักการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สรุปหลักการในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 3 หลักการ ดังนี้ 1) หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) หลักการจัดการความรู้ และ 3) หลักการบริหารงานวิชาการ

วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560, น. 16) ได้กล่าวถึง การศึกษาศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงคนต้องเปลี่ยน การศึกษาของประเทศไทยก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน โดยการศึกษาที่จะสามารถขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นประเทศไทย 4.0 คือ การศึกษาไทย 4.0 เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้เกิดเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม ทั้งนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูและนวัตกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

จารุวรรณ นาดัน (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า มีนวัตกรรมการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหมด 53 นวัตกรรม และนวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ เรื่องการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลงานจากงานวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดนโยบายและเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งที่พยายามคิดค้น พัฒนานวัตกรรม รูปแบบการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพ แม้จะมีข้อจำกัดทั้งบุคลากร งบประมาณ การสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ แต่ ผู้บริหารเหล่านี้ก็ไม่ย่อท้อ ด้วยถือว่าหัวใจของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การพัฒนานวัตกรรมการบริหาร และเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ให้สามารถบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2563, น. 41) ได้กล่าวถึงข้อค้นพบที่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนผ่านการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 20 สู่ศตวรรษที่ 21 จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาปวงชนอย่างยั่งยืน โดยเน้นให้เด็กทุกคนได้เข้าถึงและโอกาสรับการศึกษาไม่ต่ำกว่าประถมศึกษาโดยไม่จัดเก็บค่าใช้จ่าย ลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษา ลดอัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉพาะการอ่านออก เขียนได้ โดยเฉพาะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมความสามารถในการทำงาน โดยการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความหลากหลาย และความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จิตติมา วรณศรี (2566, น. 165) การจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย เป็นผู้เรียนรู้ เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นพลเมือง หรือเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นความสำเร็จของการบริหารของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบไปด้วยประเมินสภาพปัจจุบัน กำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลสำเร็จของแผน เป็นการเพิ่มคุณภาพผู้เรียนและยกระดับคุณภาพสถานศึกษาด้วย การพัฒนาและบริหารจัดการสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรม มีปัจจัยที่เป็นทรัพยากรสำคัญในการบริหารจัดการ รวมทั้งกระบวนการภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการสร้างและพัฒนานวัตกรรมภายในสถานศึกษา โดยนำนวัตกรรมไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์วัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	วัตถุประสงค์				องค์ประกอบ ของวัตถุประสงค์
	ศักัญญา แซ่มซ้อย (2560)	จารวรรณ นาดัน (2563)	ปรีษาภรณ์ ตั้งคุณันท์ (2563)	จิตติมา วรณศรี (2566)	
1. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างและพัฒนานวัตกรรมภายในสถานศึกษา	✓	✓		✓	1. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม
2. พัฒนานวัตกรรมไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้		✓	✓	✓	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
3. นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	
5. การเพิ่มคุณภาพผู้เรียนและยกระดับคุณภาพสถานศึกษา			✓	✓	2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
6. การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านออกเขียนได้		✓	✓		
7. เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย				✓	

จากตารางสังเคราะห์วัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
 1) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 2) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

6. ปัจจัยนำเข้าการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

วิทยา จันทร์ศิลา (2561, น. 62-65) ได้กล่าวถึงปัจจัยนำเข้า การบริหารสถานศึกษา บนพื้นที่สูง ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.1 เป็นคนในพื้นที่หรือมีความรู้ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อมสังคม และวัฒนธรรม

1.1.2 เป็นผู้แทนหมู่บ้าน ผู้แทนชนเผ่าที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิควรมาจากหน่วยงานภายนอกหรือองค์กรภาคเอกชนที่มีความเข้าใจในบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี

1.1.4 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาต้องเป็นนักพัฒนา มีความรู้ เรื่องการจัดการศึกษาและมีความมุ่งมั่นเสียสละ ตั้งใจ มีเวลา และต้องมีความเข้าใจในบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2.1 เป็นผู้ที่มิวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารเชิงกลยุทธ์

1.2.2 เป็นผู้มีความมุ่งมั่นเสียสละ มีจิตอาสา จิตวิญญาณ และมีอุดมการณ์ของครู

1.2.3 เป็นผู้มีความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชน

1.2.4 เป็นผู้มีความสามารถเชื่อมโยงการบริหารกับบริบทของชุมชนได้

1.2.5 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การบริหารในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี

1.3 ครู

1.3.1 เป็นผู้ที่ผ่านมากระบวนการสรรหา การคัดเลือกหรือการผลิตหรือได้รับการพัฒนาเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยเฉพาะ

1.3.2 เป็นคนในพื้นที่หรือมีความรู้ ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อมสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี

1.3.3 เป็นผู้มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตอาสา จิตวิญญาณ และมีอุดมการณ์

1.3.4 เป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่และเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

1.3.5 เป็นนักบูรณาการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในท้องถิ่นกับศาสตร์ความรู้ได้เป็นอย่างดี

1.3.6 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี
จิตติมา วรรณศรี (2563: 246-247) ได้เสนอปัจจัยนำเข้าของการพัฒนานวัตกรรมการ
จัดการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ

1. ผู้นำ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการริเริ่ม นำพาครู บุคลากร
สร้างนวัตกรรม และประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนร่วมหรือเครือข่าย โดยผู้นำเห็นความสำคัญและ
คุณค่าของนวัตกรรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและกระบวนการพัฒนานวัตกรรม
สามารถเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการสร้างนวัตกรรม

2. ทักษะของบุคลากร คือ ครูและบุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อ
การพัฒนานวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีทักษะการคิด ได้แก่ คิดวิเคราะห์
คิดสังเคราะห์และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าคิดสิ่งที่แปลกแตกต่าง สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลง
และผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิม รวมทั้งมีทักษะด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างนวัตกรรมยุค
ดิจิทัล

3. โครงสร้างองค์กร คือ การจัดโครงสร้างองค์กรให้เป็นแบบราบ มีโครงสร้างที่มีความ
ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ สามารถทำงานแบบข้ามสายงาน จัดทีมงานจากหลายฝ่ายงาน
เพื่อร่วมมือกันทำสร้างนวัตกรรมที่ได้รับมอบหมายโครงสร้างเป็นแบบกระจายอำนาจ มอบหมาย
งานและให้อิสระในการทำงานแก่ครูและบุคลากรคิดสร้างสรรค์งานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

4. วัฒนธรรมการเรียนรู้ คือ เป็นการสร้าง หล่อหลอม วิถีปฏิบัติของบุคลากรใน
สถานศึกษา ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความความคิดที่ยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่นถือมั่นในกรอบ
ความคิดตน รับฟังความคิดผู้อื่น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำงานร่วมกัน เรียนรู้เป็นทีม ซึ่งจะนำไปสู่การคิด
และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ต่อยอดความรู้เดิม นำไปสู่การคิดสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้หรือสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้

อัคคณัฐ อัยรา (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลวิจัย พบว่าปัจจัยนำเข้าของรูปแบบการบริหาร
จัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม องค์ประกอบด้านปัจจัยมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กลยุทธ์มุ่งนวัตกรรม 2)
วัฒนธรรมองค์กรนวัตกรรม 3) โครงสร้างองค์กร 4) ทีมนวัตกรรม 5) ผู้นำนวัตกรรม 6) สิ่งสนับสนุน
นวัตกรรม และ 7) เครือข่ายนวัตกรรม

นวล สมบูรณ์สิน (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าในการจัดการนวัตกรรม
ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้นำ/ผู้บริหาร 2) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและ
บุคลากร 3) คณะกรรมการจัดการนวัตกรรม 4) แหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และ 5) วัฒนธรรม
นวัตกรรม

ตาราง 4 แสดงสังเคราะห์ปัจจัยนำเข้าการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยนำเข้า การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	ปัจจัยนำเข้า					สรุปความถี่	ปัจจัยนำเข้า การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
	วิทยากร (2561)	จิตอาสา (2563)	อัครคุณครู (2564)	นวัตกร (2564)	นวัตกรรม (2564)		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	4	1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครู/ทีมงานนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	4	2. ครู
3. วัฒนธรรมนวัตกรรม		✓	✓	✓	✓	3	3. วัฒนธรรมเอื้อต่อนวัตกรรม
4. แหล่งเรียนรู้ และสื่อเทคโนโลยี		✓	✓	✓	✓	3	4. แหล่งเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยี
5. เครือข่ายนวัตกรรม	✓		✓			2	
6. กลยุทธ์มุ่งนวัตกรรม			✓			1	
5. โครงสร้างขององค์กร		✓				1	

จากการสังเคราะห์ปัจจัยนำเข้าการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ของรูปแบบการบริหารวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มี 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้สอน 3) วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 4) แหล่งเรียนรู้ และสื่อเทคโนโลยี

7. กระบวนการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

นวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบท ความต้องการจำเป็นและศักยภาพของแต่ละองค์กร รูปแบบการสร้างนวัตกรรมภาคธุรกิจอาจมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อผลกำไรที่มีขั้นตอนการผลิตของโรงงาน และการนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด การกระจายสินค้าและรับฟังผลสะท้อนจากกลุ่มลูกค้าผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลไปสู่การพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า ส่วนภาครัฐมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

Joe Tidd, & John Bessant (1960, p. 19) ได้นำเสนอ 4 ขั้นตอน ในกระบวนการนวัตกรรมที่จะประสบความสำเร็จ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เกี่ยวข้องกับการค้นหา การหาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

ขั้นตอนที่ 2 การเลือก การตัดสินใจ บนพื้นฐานของมุมมองเชิงกลยุทธ์ว่าองค์กรสามารถทำอะไรได้บ้าง

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 คุณค่าจากนวัตกรรม ในแง่ของความยั่งยืนและยอมรับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรสร้างฐานความรู้และปรับปรุงวิธีการจัดการนวัตกรรม

John R. Schermerborn, Fr (2011, p. 95) ได้กล่าวถึงเป้าหมายผลิตภัณฑ์ใหม่ การพัฒนา กระบวนการ ความยั่งยืน หรือผลประโยชน์ทางสังคม โดยมี 5 ขั้นตอน เรียกว่า วงล้อแห่งนวัตกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 จินตนาการ คิดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ใหม่

ขั้นที่ 2 การออกแบบ เริ่มจากการสร้างแบบจำลองเริ่มต้น ต้นแบบหรือตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 การทดลอง และการตรวจสอบการปฏิบัติจริง

ขั้นที่ 4 การประเมิน ระบุจุดแข็งและจุดอ่อน ต้นทุนและผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงตลาดหรือการใช้งานที่มีศักยภาพ

ขั้นที่ 5 การปรับขนาด เป็นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้และทำการค้าผลิตภัณฑ์หรือบริการ ใหม่

พัชสิรี ชมพุดำ (2551, น. 92) ได้อธิบายว่า กระบวนการที่จะนำมาสู่การเกิดนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างความคิดใหม่

องค์ประกอบที่ 2 การตัดสินใจเลือกความคิด

องค์ประกอบที่ 3 การนำความคิดไปปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 4 การทำงานเป็นทีม

จิตติมา วรรณศรี (2561) ได้เสนอแนวทางในพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างนวัตกรรม เป็นขั้นตอนกระบวนการภายในสถานศึกษาที่จะให้นวัตกรรมเกิดขึ้น มี 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. วิเคราะห์ความต้องการ เก็บข้อมูลความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ครู และบุคลากร หรือผู้ปกครอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลและปัญหาที่แท้จริง

2. สร้างนวัตกรรม นำข้อมูลความต้องการหรือปัญหามาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการที่จะคิดสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ กระบวนการใหม่โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันระดมสมอง ออกแบบสร้างนวัตกรรมที่จะสามารถใช้แก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงให้คุณภาพ

3. ตรวจสอบ หลังจากสร้างนวัตกรรม ตามขั้นตอนแล้ว ขั้นสุดท้ายเพื่อตรวจสอบว่าให้มั่นใจว่านวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์และสำเร็จตามเป้าหมาย โดยประเมินจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมนั้น

ขั้นตอนที่ 2 การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ เป็นการนำนวัตกรรมที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปใช้ในสถานศึกษา ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระบบงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการ และการนำนวัตกรรมไปใช้ให้บรรลุผลสำเร็จ มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมการ ควรมีการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการใช้นวัตกรรมที่สร้างขึ้น เช่น การจัดสรรสื่อเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ การจัดทีมงาน การมอบหมายงาน ปฏิทินการทำงาน การสื่อสารกับทุกฝ่ายเพื่อสร้างความตระหนักและให้เข้าใจตรงกัน ทำให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

2. ปฏิบัติการใช้นวัตกรรม เป็นการลงมือปฏิบัติใช้นวัตกรรม ตามแนวทางที่กำหนดตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในแผน

3. นิเทศ ติดตาม เป็นการติดตาม ให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา คำแนะนำ แก่ผู้ใช้นวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้การใช้เกิดประสิทธิภาพตามที่คาดหวัง ดำเนินการโดยผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. สะท้อนผล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่สะท้อนว่าการใช้นวัตกรรมเกิดผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด สิ่งใดที่เป็นอุปสรรค ข้อบกพร่องที่ควรดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เกิดผลที่ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการสะท้อนผลและประเมินความสำเร็จของการใช้นวัตกรรม โดยสามารถเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม อาทิ การสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จของนวัตกรรม เป็นสิ่งที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้การดำเนินงานสร้างนวัตกรรมและขับเคลื่อนนวัตกรรมองค์การให้เกิดผลตามเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำ ทักษะบุคลากร วัฒนธรรม การเรียนรู้ โครงสร้างองค์การ บรรยากาศสร้างสรรค์ รางวัลและการจูงใจ

1. ผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการริเริ่ม นำพาครูและบุคลากรสร้างนวัตกรรม และประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้มีส่วนร่วม ต้องตระหนักเห็นความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและกระบวนการพัฒนานวัตกรรม สามารถเป็นที่เลี้ยงให้คำแนะนำแก่ครูและผู้ดำเนินงานได้

2. ทักษะบุคลากร ครูและบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนานวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีทักษะการคิด ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดแปลกใหม่ แตกต่าง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างนวัตกรรม ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิม

3. โครงสร้างองค์การ การจัดโครงสร้างองค์การให้เป็นแบบราบหรือสายบังคับบัญชาสั้น ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ ทำงานแบบข้ามสายงานได้ จัดทีมงานที่มาจากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันทำโครงการที่ได้รับมอบหมาย มีการกระจายอำนาจ มอบหมายงานและให้อิสระในการ

ทำงานแก่ครูและบุคลากรในการคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานในหน้าที่ตน

4. วัฒนธรรมการเรียนรู้ การสร้างวิถีการปฏิบัติตนในสถานศึกษา ให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความคิดที่ยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่นในกรอบความคิดเดิม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำงานร่วมกัน เป็นทีม ซึ่งจะนำไปสู่การคิดและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ต่อยอดความรู้เดิม นำไปสู่การคิดสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้

5. เครือข่าย บุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งในชุมชน นอกชุมชน ทั้งภาครัฐ และเอกชน เครือข่ายที่ควรประสานให้เข้ามามีส่วนร่วม อาทิ เช่น ประชาชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หน่วยงานในชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา มูลนิธิ ผู้ประกอบการ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ ให้แนวคิดและให้คำแนะนำ ด้านวิชาการ บุคคล ทรัพยากร รวมทั้งการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จ

6. การเสริมแรง เป็นปัจจัยที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีขวัญกำลังใจในการพัฒนานวัตกรรม ควรมีการประเมินผล มอบรางวัลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เชื่อมโยงการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาผลงานวิชาการ เป็นต้น จึงจะมีคุณค่าต่อผู้สร้างและผู้ใช้นวัตกรรม กลุ่มเป้าหมายคือผู้เรียน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลและสถานศึกษา

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จิตติมา วรณศรี, 2563, น. 84) ได้สรุปว่า กิจกรรมขั้นตอนของระบบนวัตกรรมในเรื่องใด กลุ่มใด หรือประเภทใด โดยส่วนใหญ่จะมีระบบการดำเนินงานของนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 Search การแสวงหาโอกาส เพื่อหาดูว่าจะทำอะไร เป็นการหาโอกาสของการสร้างหรือพัฒนาสิ่งใหม่ขึ้นในสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ เป็นขั้นตอนที่จะต้องเกิดความคิดใหม่ ทำให้มองเห็นช่องทาง หรือแนวทางใหม่เพื่อพัฒนาให้ดีกว่าสภาพปัจจุบัน ขั้นที่ 2 Select การออกแบบและคัดกรอง ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ว่าโอกาสที่มองเห็นน่าจะมีอะไรบ้าง ออกแบบพัฒนาสิ่งใหม่ขึ้นมาว่าจะทำอะไร อย่างไร และเมื่อคิดไว้ได้หลายอย่างจึงมาพิจารณาคัดกรองและเลือกแนวทางหรือวิธีการใหม่ที่จะเกิดผลดีต่อองค์กร ขั้นที่ 3 Implement การลงมือปฏิบัติ เป็นการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นความคิดใหม่ให้ออกมาเป็นการกระทำ และเป็นผลงานเพื่อให้นวัตกรรมเกิดผลในทางปฏิบัติ และขั้นที่ 4 Capture การหาประโยชน์จากผลงานหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิตและการตลาดเพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ในเชิงพาณิชย์แก่องค์กร

ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	Joe Tidd, & John Bessant (1960)	John R. Schermerbom, Fr (2011)	พัชรี ชมพูคำ (2551)	จิตินา วรณศิริ (2561)	ไพฑูริย์ สิ้นลาภรัตน์ (2563)	กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
1. วิเคราะห์สภาพภายในและนอกองค์กร	✓				✓	ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพ ปัญหา
2. วิเคราะห์ความต้องการ		✓				
3. การสร้างความคิดใหม่สร้างนวัตกรรม			✓		✓	
4. ปัญหาสร้างจินตนาการสร้างนวัตกรรมใหม่				✓		
5. การเลือกแนวทางในการสร้างนวัตกรรม	✓					ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบ และสร้าง นวัตกรรม
6. การออกแบบนวัตกรรม		✓			✓	
7. การตัดสินใจเลือกความคิด			✓		✓	
8. การทำงานเป็นทีม			✓			ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ นวัตกรรม
9. การสร้างนวัตกรรม				✓	✓	
10. การตรวจสอบนวัตกรรม	✓	✓		✓		
11. การนำนวัตกรรมไปใช้			✓	✓		ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผล การใช้นวัตกรรม
12. การประเมินคุณค่าของนวัตกรรม	✓				✓	
13. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ				✓		
14. การประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของนวัตกรรม		✓				ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและ เผยแพร่สู่นวัตกรรม
15. ปรับปรุงวิธีการจัดการนวัตกรรม	✓				✓	
16. การปรับปรุงขนาดของนวัตกรรม		✓				
17. การสะท้อนผล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการใช้นวัตกรรม				✓		

จากตารางสังเคราะห์กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ผู้วิจัยได้สรุปและนำมาใช้ออกแบบในการวิจัย ซึ่งมีกระบวนการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพภายในและนอกร่องค์กรตลอดจนวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม เป็นขั้นตอนการตัดสินใจเลือกความคิด การคิดออกแบบนวัตกรรม การทำงานเป็นทีม และการสร้างนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนการตรวจสอบนวัตกรรมและการนำนวัตกรรมไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนของนวัตกรรม และประเมินคุณค่าของนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรม เป็นขั้นตอนการปรับปรุงวิธีการจัดการนวัตกรรม และการสะท้อนผล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการใช้นวัตกรรม

8. ผลผลิตของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

เป้าหมายและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่คาดหวังหรือกำหนดไว้ อันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กล่าว ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กำหนดมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง เพื่อให้เกิดผลได้มาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน พิจารณาจาก

1.1.1 มีความสามารถในการอ่าน เขียน สื่อสารและการคิดคำนวณ

1.1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ แลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น

1.1.3 มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

1.1.4 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.1.5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.6 มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน พิจารณาจาก

1.2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมตามที่สถานศึกษากำหนด

1.2.2 มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

1.2.3 การยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างอย่างหลากหลาย

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกายและจิต สังคม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) กำหนดมาตรฐานการศึกษาชาติของชาติ พ.ศ. 2561 อันเป็นเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอย่างน้อย 3 ด้าน ดังนี้

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความพากเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อก้าวให้ทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต มีสรรณะที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะรักษ์ และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐาน ความพอเพียง มีความมั่นคงในชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ทักษะทางปัญญา ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความฉลาดทางทางดิจิทัล ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม และร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยี

3. พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติบนหลักการ ประชาธิปไตย ความเสมอภาคเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) พัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของสถานศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ประสิทธิภาพระดับสถานศึกษา ประสิทธิภาพระดับครู และประสิทธิภาพระดับนักเรียน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ นักเรียนมีทักษะการคิด นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม นักเรียนมีความสามารถการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนที่มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ตามที่สถานศึกษาที่กำหนด มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย สามารถยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย รวมทั้งมีสุขภาพร่างกาย ทางจิตใจและสังคมที่ดี

จิตติมา วรณศรี (2566: น. 122) เป้าหมายการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมาตรฐานชาติ กำหนดไว้ 3 ประการได้แก่ เป็นผู้เรียนรู้ เป็นผู้สร้างสรรค์ นวัตกรรมและเป็นพลเมืองโลก

จากศึกษาผลผลิตของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป้าหมายและผลผลิต คือ คุณภาพผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

9. ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีนักวิชาการได้ให้ข้อเสนอแนะหรือแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

รัตนวดี โมรากุล (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรนวัตกรรม คือ สถานศึกษาที่มีการสนับสนุนบุคลากรทุกระดับให้มีการพัฒนานวัตกรรมจากการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรต้องมีปัจจัย ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้
2. การบริหารเชิงกลยุทธ์
3. ภาวะผู้นำ
4. บรรยากาศองค์กร
5. การทำงานเป็นทีม
6. โครงสร้างองค์กร
7. วัฒนธรรมองค์กร
8. การบริหารทรัพยากรมนุษย์

วรัญญา ศรีวิน และคณะ (2561) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผลการศึกษาด้านปัจจัยทางการบริหารที่ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการด้านงบประมาณ ระบบสารสนเทศขององค์กรและการทำงานเป็นทีม สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่พบว่าไม่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรม และผลการศึกษาด้านกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย แรงจูงใจในการทำงาน ด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ พบว่า กระบวนการบริหารด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล เชิงบวกกับสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถ อธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 56.90 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็น องค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

มรกต จันทร์กระพ้อ (2562, น. 55-57) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมในองค์กร มี 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ผู้นำ คือ ผู้มีวิสัยทัศน์ร่วม มุ่งเน้นไปสู่การสร้างนวัตกรรม มีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน สนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรมและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมของตนเอง เพื่อเป็นแบบอย่างและเพิ่มความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของพนักงานให้สูงขึ้น

2. โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม คือ โครงสร้างที่มีความยืดหยุ่นและกระจายอำนาจมีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3. บุคลากรหลักขององค์กร คือ บุคคลที่ให้การสนับสนุนหรือรับผิดชอบด้านนวัตกรรมองค์กร โดยการสรรหา ฝึกอบรมและพัฒนา ประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ คือ กลุ่มหรือทีมงานในการผลักดันให้เกิดการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะทีมแลกเปลี่ยนความคิดที่จะทำให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์

5. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง คือ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์พัฒนาความรู้ ทักษะที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรม จากการฝึกอบรมหรือทดลองทำใหม่

6. การขยายตัวการสื่อสาร คือ การเปิดช่องทางการรับการสื่อสารที่หลากหลายทั้งภายนอกและภายในองค์กร ทั้งแนวดิ่งและแนวราบ มีรูปแบบที่ครอบคลุมและให้ความสำคัญทั้งองค์กร

7. การมีส่วนร่วมในนวัตกรรม คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

8. ปัจจัยภายนอก คือ สัญญาณภัยคุกคามหรือโอกาสขององค์กร เป็นวิธีการพัฒนาภายนอกสู่ภายในเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

9. บรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คือ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ มีการสื่อสารแบบเปิดกว้างและไว้วางใจซึ่งกันและกันและเสริมแรงในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

10. องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้และการถ่ายทอดที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรม

จิตติมา วรรณศรี (2563, น. 247) ได้เสนอปัจจัยความสำเร็จของนวัตกรรมไว้ดังนี้ ปัจจัยความสำเร็จของนวัตกรรม คือ สิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้กระบวนการสร้างนวัตกรรม และขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนี้

1. การเสริมแรง เป็นปัจจัยที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีขวัญกำลังใจในการพัฒนานวัตกรรมและส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ควรมีการประเมินผลงานนวัตกรรม การมอบรางวัลยกย่องเชิดชูความสำเร็จด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเชื่อมโยงความสำเร็จของนวัตกรรมกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือการพัฒนาผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ ส่งผลต่อความก้าวหน้าและความสำเร็จในอาชีพ อันเป็นการพัฒนาบุคลากรรายบุคคลและพัฒนาองค์กรไปพร้อมกัน

2. เครือข่าย เป็นบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรทั้งในและนอกชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นเครือข่ายที่ติดต่อประสานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ และขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษา เช่น ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานในชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน มูลนิธิผู้ประกอบการ เป็นต้น เหล่านี้เป็นกลุ่มบุคคล/องค์กรที่สามารถช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม อาทิ ความช่วยเหลือด้านทรัพยากร แนวคิด คำแนะนำ รวมทั้งส่งเสริมการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จ

ตาราง 6 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยความสำเร็จ การพัฒนานวัตกรรม	ปัจจัยความสำเร็จ การพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้				ความถี่	ปัจจัยความสำเร็จ การพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้
	รัตนวดี โมรากุล (2560)	วรัญญา ศรีวินและคณะ (2561)	มรกต จันทร์ระพี (2562)	จิตติมา วรณศรี (2563)		
1. การเสริมแรง	✓	✓	✓	✓	4	1. แรงจูงใจ
2. บรรยากาศวัฒนธรรมนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	4	2. วัฒนธรรมองค์กร
3. องค์กรแห่งการเรียนรู้	✓		✓		2	ที่เอื้อต่อการพัฒนา
4. เครือข่าย			✓	✓	2	นวัตกรรม
5. การบริหารเชิงกลยุทธ์	✓		✓		2	
6. ภาวะผู้นำ	✓		✓		2	
7. ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	✓		✓		2	

จากตารางสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) แรงจูงใจ และ 2) วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากมาย อันส่งผลต่อการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การที่ผู้สอนจะจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็น หลากหลาย และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาวะความเป็นจริงได้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตเป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงเรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงเป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) การจัดการเรียนรู้ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

Hough, & Duncan (1970, p. 144) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และมีความสุข ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

วันเพ็ญ คำเทศ (2549) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการพูด ฟัง อ่าน คิด และเขียนและแสดงความคิดเห็นขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรมซึ่งประกอบด้วยวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557, น. 8) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562, น. 2) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของผู้สอนตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและเกิดทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565, น. 86) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์อันเป็นผลมาจากการออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ ตามตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของผู้สอนเริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ จนสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ ตามตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงประสบการณ์ ความรู้เดิม และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาการพัฒนาทักษะความสามารถที่ตรงกับพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีจากการปฏิบัติและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ลดกระบวนการสื่อสารและการถ่ายทอดเนื้อหาให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดระดับสูง (Higher Order Thinking)

ทิพย์วัลย์ สุทิน (2555) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการแสวงหาความรู้ ได้เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือสร้างสรรค์สิ่งของต่าง ๆ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริงมีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2561) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว และมีชีวิตชีวา เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม และดำเนินการอย่างใส่ใจ จดจ่อกับเนื้อหา และเรื่องที่เรียนต่อเนื่องตลอดกระบวนการ โดยมีการริเริ่มความคิด สร้างความรู้ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีบทบาทในการเร้าความสนใจ สร้างบรรยากาศในการเรียน ใช้กลยุทธ์แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

มนสิข สิริสมบุรณ์ (2565, น. 1-4) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นวิธีการหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participate) ในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Construct) โดยผู้เรียนเอง และก่อให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) รวมทั้งการจัดปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ได้ทั้ง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๆ 3 องค์ประกอบ คือ

1. ปัจจัย (Input) หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เอกสาร เครื่องเสียง เครื่องฉาย อากาศ อาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง ความสะอาด ห้องเรียน ฝ้าม่าน ดอกไม้ ความพร้อมผู้สอน เป็นต้น

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อบรมทั้งทางปัญญา ทางจิตใจ และทางกาย ได้แก่ การถาม ตอบ ส่วนร่วมชวนตอบ ฝึกปฏิบัติ ให้ทดลอง แบ่งกลุ่มทำงาน เปิดอภิปราย นำเสนอหน้าชั้น ถามตอบ ให้ร้องเพลง ให้แสดงความคิดเห็น ให้สะท้อนคิด ให้วิจารณ์ ให้ทำท่าทาง ให้ทำโครงการ ให้เขียน ให้แสดง ให้ทำแบบทดสอบ ให้มาช่วยสอน ให้นักเรียนถาม ให้ทดลอง ชมสวน สานิต บทบาทสมมติ ฝึกคิดให้

ปฏิบัติการ ภาพยนตร์สั้น Gallery walk ออกแบบกิจกรรม ทำโครงการ เป็นต้น

3. ผลผลิต (Product) หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุได้ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

สุพรรณนิการ์ สุทธหลวง (2565, น. 38) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ และมีทักษะการคิดขั้นสูง คิดวิเคราะห์ คิดประเมินค่า มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถพูด อภิปราย เขียน เพื่อแก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม สามารถนำความรู้ไปใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

Bonwell, & Eison (1991, p. 2) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยผู้เรียน เป็นผู้ลงมือกระทำ และคิดระหว่างกิจกรรม มีการเขียน อภิปราย หรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การคิดขั้นสูง คือ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และประเมินค่า

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง กระบวนการ (Process) หรือวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participate) ในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ มีทักษะการคิดขั้นสูง คิดวิเคราะห์ คิดประเมินค่า มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถพูด อภิปราย เขียน แก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Construct) ด้วยตนเอง และก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaning Learning) โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม รวมทั้งการจัดปัจจัย (Input) สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถบรรลุผลผลิต (Product) การเรียนรู้ได้ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้

3. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

มนสิข สิริสมบุรณ์ (2565, น. 4-7) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ทั้งทางด้านสติปัญญา หรือการคิด (Intellectually active) ด้านสังคม (Socially active) ด้านอารมณ์ ความรู้สึกและจิตใจ (Emotionally active) และด้านการรับรู้การเคลื่อนไหวร่างกาย (Physically active) (ทิสนา ขมฉนิ และคณะ, 2563; บังอร เสรีรัตน์, 2565) โดยมีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายวิธีที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสติปัญญาหรือคิด (Intellectually active) มีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย

- 1.1 การใช้คำถามกระตุ้นคิด (Questioning)
- 1.2 การให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสืบสอบ (Inquiry) หาคำตอบ
- 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้คำตอบหรือข้อสรุปในเรื่องต่าง ๆ และนำเสนอต่อกลุ่ม
- 1.4 การสังเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอต่อกลุ่มด้วยสื่อและเทคโนโลยี
- 1.5 การให้ผู้เรียนทำโครงการ/โครงการที่สนใจ
- 1.6 การแก้โจทย์ปัญหา ทั้งโจทย์ที่ครูเตรียมมา โจทย์ที่นักเรียนตั้งขึ้น โจทย์ที่มาจากชีวิตประจำวัน รวมทั้งโจทย์ที่มาจากสังคมและโลก
- 1.7 การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 1.8 การใช้เทคนิคการคิดแบบต่าง ๆ เช่นเทคนิคหมวก 6 ใบ ของเดอโบโน (De Bono)
- 1.9 การใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ เช่นวิธีสอนแบบอุปนัย (Inductive method)
- 1.10 การใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model) 2) รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Synectic Model)

2. องค์ประกอบด้านสังคม (Socially active) มีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

2.1 จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับข้อมูลย้อนกลับและพัฒนาผลงาน

- 2.2 จัดการอภิปรายกลุ่มย่อยให้ทุกคนมีส่วนร่วม
- 2.3 ใช้เทคนิคการจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperation Learning Techniques) เทคนิค Think-Pair-Share เทคนิค Jigsaw เทคนิค Fishbowl เทคนิค Circular Response เทคนิค Brainstorm

2.4 ใช้วิธีสอน เช่น วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย วิธีสอนแบบโต้ว่าที และวิธีสอนแบบสถานการณ์

2.5 ให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นผู้นำกลุ่ม ได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานเป็นทีม และทักษะการทำงานร่วมกัน

2.6 ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Model) 2) รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Model)

3. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกและจิตใจ (Emotionally active) มีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย

3.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกที่แท้จริงโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและปลอดภัย

3.2 แสดงความไว้วางใจในตัวผู้เรียน และยอมรับในตัวผู้เรียน

3.3 รับฟังผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ฟังให้เข้าใจความคิด ความรู้สึก ความต้องการของผู้เรียนและยอมรับความรู้สึกของผู้เรียน

3.4 พัฒนาความตระหนักรู้ในอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น

3.5 ไม่ตัดสินผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนให้สะท้อนคิดเพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น

4. องค์ประกอบด้านการรับรู้การเคลื่อนไหวร่างกาย (Physically active) มีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย

4.1 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านกาย สติปัญญาอารมณ์ และสังคม อย่างสมดุล

4.2 กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความพร้อมทางร่างกายที่จะรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างดี

4.3 กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่แล้ว ยังมีกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

4.4 การสลับกิจกรรมจากกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมาก มาสู่กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นการผ่อนคลาย

ลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

โดยสรุปการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถจัดกระทำได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้สูงสุด

2. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นเจ้าของความคิดที่กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีการควบคุมในตนเองในระดับสูง ค้นหาหรือสร้างความรู้ เจตคติ คุณค่า และประสบการณ์ด้วยตนเอง

3. เป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาเป็นกิจกรรมรายบุคคลหรือรายกลุ่มเล็ก ๆ

4. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่าน ฟัง เขียน คิดอย่างลุ่มลึก

5. เป็นกิจกรรมเน้นทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า

6. กิจกรรมต้องทำให้การเรียนรู้น่าตื่นเต้น สนุกสนาน กระตุ้นดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เกิดทัศนคติเชิงบวกและมีความสุขในการทำงาน

7. ผู้เรียนเรียนรู้มีความร่วมมือขอปรองมกัน จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการทำงาน เป็นกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สร้างปฏิสัมพันธ์กันความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

สรุปการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นวิธีการหรือกระบวนการ (Process) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participate) ในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Construct) โดยตัวผู้เรียนเอง และก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) รวมทั้งการจัดปัจจัย (Input) สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลผลิต (Product) ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยมีกลยุทธ์การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ (Model) จะประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา ซึ่งจะออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก ส่วนกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ดังนี้

รัตนะ บัวสนธ์ (2552, น. 124) กล่าวว่า รูปแบบสามารถจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1. แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบใน ความหมายนี้ จะเรียกทับศัพท์ว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2. แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่ เรียกว่า “Mathematical model”

3. แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บางทีเรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของ ทฤษฎี หรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

สุรินทร์ แก้วมณี (2558, น. 4) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดด้าน หลักการวิธีการดำเนินการ และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560, น. 129) ได้กล่าวว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง โครงสร้างของกรอบแนวคิดที่แสดงถึงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ โดยใช้ข้อิบายปรากฏการณ์บางอย่าง ที่เกิดจากทฤษฎี หรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

พัฒนา พรหมมณี (2560, น. 125) ได้กล่าวว่า รูปแบบหมายถึง โครงสร้างโปรแกรมแบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยข้อิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

ขวัญชนก แสงท่านั่ง (2563, น. 90) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การจำลองหรือย่อส่วนแนวคิด วิธีการ กระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจเรื่องยาก ๆ ได้ง่ายขึ้น

นวล สมบูรณ์สิน (2564, น. 68) ได้สรุปความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการวิธีการ คำนวณ และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์โดยผ่านการสื่อสาร จากภาพวาด แผนภูมิ แผนผัง ต่อเนื่อง ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และนำเสนอเรื่องราวภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

อัคนัฐ อัยรา (2564, น. 59) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวแทนของโครงสร้างทางความคิดหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของเรื่องที่ศึกษา หรือเป็นแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและจัดระเบียบตามหลักปรัชญาทฤษฎีหลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ ที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ เพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้องและสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้เพื่อช่วยให้ตนเองและผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

ชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์. (2564, น. 58) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบแนวคิดแนวทาง หรือวิธีการในการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่มีการวางแบบแผน มีคำบรรยายหรือแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพที่บรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ โดยการจัดวางแบบแผนให้ง่ายและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อแสดงให้เห็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เข้าใจง่ายขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์

ทศม วรประวัติ (2565, น. 85) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง เครื่องมือที่เป็นแบบจำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นเพื่อหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์ หรือแนวคิดหลักการต่าง ๆ สามารถแบ่งได้เป็นสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรมและรูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม

ซานนท์ คำปิวทา (2565, น. 84) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบทางความคิดที่จำลองขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน โดยแสดงถึงการเชื่อมโยงของตัวแปรต่าง ๆ ให้สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย และสามารถนำไปใช้ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

รังสรรค์ เกิดศรี (2565, น. 18) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง วิธีการ หรือแนวทางในการดำเนินงานเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบการทำงานของเรื่องนั้น ๆ ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเข้าใจได้ง่ายขึ้นและใช้เป็นแนวทางดำเนินงานได้

Stoner, & Wankel (1998, p. 559) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร

Daft (1992, p. 20) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบ หมายถึง ตัวแทนอย่างง่าย ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมืออธิบายมิติหรือปรากฏการณ์ที่สำคัญ ๆ บางมิติขององค์กร

Good (2005, p. 177) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด และ 4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมา เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบแนวคิด วิธีการ แนวทางในการดำเนินงาน กระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้น มีความเชื่อมโยงของตัวแปรอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เข้าใจง่าย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

2. ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีนักวิชาการจำแนกประเภทของรูปแบบไว้ ดังนี้ อูไร ปัญญาสิทธิ์ (2561, น. 19) ได้สรุปไว้ว่า การแบ่งประเภทของรูปแบบนั้น แบ่งตามลักษณะของรูปแบบที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการสร้างและสร้างขึ้นตามทฤษฎีต่าง ๆ

กัลยาณี รัตนบุตร (2564, น. 70) ได้สรุปไว้ว่า ประเภทของรูปแบบมีทั้งในเชิงกายภาพที่เป็นรูปธรรม และเชิงแนวคิดที่เป็นนามธรรม สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น

ซานนท์ คำปิวทา (2565, น. 86) ได้สรุปไว้ว่า ประเภทของรูปแบบสามารถแบ่งได้ตามลักษณะของงานหรือกิจกรรมที่ใช้ โดยจำแนกออกมาเป็นประเภทให้มีความชัดเจนเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามจุดประสงค์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

รังสรรค์ เกิดศรี (2565, น. 20) ได้สรุปว่า ประเภทของรูปแบบประกอบด้วยรูปแบบเชิงกายภาพ และรูปแบบเชิงสัญลักษณ์

Schiwirian (1983, p. 27) ได้ให้แนวทศนะเกี่ยวกับทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบโดยแบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมือง ออกมาเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่ และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น Concentric zone model และ social area analysis model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายโดยคุณลักษณะของประชากรนั้นเป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรของเมืองต่าง ๆ เช่น Residential segregation models และ Group location model เป็นต้น

Keeves (1988, น. 66-67) ได้แบ่งรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ โดยยึดแนวทางของ Caplan and Tutsuoka และพัฒนาประเภทของรูปแบบเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue model) เป็นรูปแบบที่ใช้อุปมาอุปมัยใกล้เคียงปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบ การทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่เข้าสู่ระบบเปรียบเหมือนน้ำที่ไหลเข้าถังนักเรียน ที่ออกจากระบบเปรียบเหมือนน้ำที่ไหลออกจากถัง ดังนั้นนักเรียนที่คงอยู่ในระบบอยู่เท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น จุดหมายของรูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่ก็มีมีการนำมาใช้ในการศึกษาจำนวนมาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematic model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้ คือ ต้องสร้างจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในสภาพที่เป็นจริง เพื่อทดสอบรูปแบบเชิงสาเหตุนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ด้วยเส้นทางที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวกัน โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่ง อาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุ และเชิงเหตุผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

Smith et al. (1990, pp. 17-18) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ จำแนกเป็น รูปแบบภายนอกที่มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น รูปแบบของเครื่องบินจำลอง และรูปแบบเชิงอุปมาที่มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนทำการทดลองจริง

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ จำแนกเป็นรูปแบบข้อความ ซึ่งเป็นการใช้ข้อความ ในการอธิบายย่อ เช่น คำพรรณนาของลักษณะงาน เป็นต้น และรูปแบบการเรียนรู้คณิตศาสตร์

Joyce, & Weil (1992, pp. 82-83) ได้จัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการ หรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ ๆ โดยได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-processing models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียน และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal model รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่มีแต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหมด

3. Social interaction model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพัทธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior model เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอน ที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

สรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบ สามารถแบ่งได้ตามแนวคิดพื้นฐาน ลักษณะของงานหรือกิจกรรมที่ใช้ โดยจำแนกออกมาเป็นประเภทให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามวัตถุประสงค์ ได้อย่างเหมาะสม

3. องค์ประกอบของรูปแบบ

ธีระ รุญเจริญ (2553, น. 12) ได้กล่าวว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

นราวัลย์ สุรงค์สุริยกุล (2555, น. 83-84) ได้สรุปองค์ประกอบในการนำเสนอสาระของรูปแบบที่ดี ควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบใด ๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบรูปแบบต้องรู้ว่า จะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งโดยทั่วไปก็มักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อออกแบบรูปแบบ ต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้น ๆ บนฐานความคิดของทฤษฎีและหลักการใดบ้าง

3. ระบบงานและกลไกของรูปแบบในการดำเนินงานเป็นไปตามหลักการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้พัฒนารูปแบบต้องออกแบบระบบงานของรูปแบบเพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ

4. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบโดยการกำหนดภารกิจหลัก กระบวนการวิธีการ กิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. แนวการประเมินรูปแบบ หมายถึง การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องต่อไปได้

6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ หมายถึง การอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบเพื่อสื่อความหมายให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้

7. ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบทุกรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง ดังนั้นผู้ออกแบบรูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จและข้อควรระมัดระวัง เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเป็นต้น หลังจากออกแบบรูปแบบเสร็จแล้ว ผู้ออกแบบควรจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบทั้ง 7 องค์ประกอบ เครื่องมือและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือด้วย จึงจะทำให้การพัฒนากระบวนการดำเนินงานมีความสมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแล้วควรรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือด้วย จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานต่อไปอย่างยิ่ง

บุญอนันต์ พินัยทรัพย์ (2555, น. 43-58) ได้พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
2. ลักษณะกระบวนการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้
3. วิธีการจัดการเรียนรู้
4. องค์ประกอบ/ปัจจัยส่งเสริมการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
5. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

ขวัญชนก แสงท้านัง (2563, น. 99) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. หลักการของรูปแบบ คือ การออกแบบรูปแบบบนฐานแนวคิด ทฤษฎี ปรัชญา และหลักการที่สอดคล้อง สัมพันธ์กับรูปแบบที่ต้องการ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ เป้าหมายในการออกแบบรูปแบบ เพื่อสร้างความชัดเจนถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะกำหนดให้ครอบคลุมงานทั้งหมดที่องค์กรกำลังดำเนินการอยู่หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการ หรือผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นก็ได้

3. สภาพแวดล้อมของรูปแบบ (Context) คือ องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินงานของรูปแบบโดยตรง เป็นเงื่อนไขของการเกิดขึ้น คงอยู่ และล่มสลายของรูปแบบที่สร้างขึ้น

4. ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบ (Input) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานของรูปแบบ

5. กระบวนการของรูปแบบ (Process) คือ การกำหนดขั้นตอนในการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

6. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ คือ การกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

7. ผลผลิตของรูปแบบ (Output) คือ ภาพความสำเร็จที่ตัดสินคุณค่าของผลการปฏิบัติงาน เกิดจากการมีปัจจัยนำเข้าส่งไปที่กระบวนการก่อให้เกิดผลผลิตขึ้น

8. การประเมินผลของรูปแบบ คือ การกำหนดแนวทางและเครื่องมือการประเมินผลรูปแบบ ตามวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของรูปแบบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อตรวจสอบว่า รูปแบบได้ทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด

9. การนำไปใช้ของรูปแบบ คือ การศึกษารายละเอียดของรูปแบบ ทำความเข้าใจก่อนการนำไปพัฒนา หรือการทำกิจกรรม ความมีการผสมผสานที่มีความหลากหลาย กำหนดระยะเวลา ร่วมกัน ตรงกับความต้องการขององค์กร

นวล สมบูรณ์สิน (2564, น. 72) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปไว้ว่า องค์ประกอบหลักของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ส่วนสำคัญ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย/ข้อกำหนดในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ในงานด้านใดด้านหนึ่ง 2) หลักการของรูปแบบ หมายถึง แนวคิดหรือทฤษฎีที่มีความสอดคล้องในการนำมาใช้เป็นหลักหรือฐานในการออกแบบรูปแบบนั้น 3) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยในเรื่องที่ทำที่มีความสำคัญต่อวัตถุประสงค์และหลักการ เช่น กระบวนการ หรือวิธีการ 4) แนวทางการประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นเงื่อนไขสำคัญในความสำเร็จของการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ชาญชิต ทัทหมี่ (2564, น. 110) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลลัพธ์ 6) แนวทางการประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ

Bardo, J.W., & Hartman, J.J., (1882, pp. 70-71) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบจะประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น รูปแบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ จากสภาพแวดล้อม ซึ่งการพิจารณา รูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลย้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นลักษณะของระบบเปิด

ผู้วิจัยสรุปจากองค์ความรู้ขององค์ประกอบของรูปแบบนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษา ว่าผู้ศึกษาต้องการทำนายปรากฏการณ์ทางด้านใด เรื่องเกี่ยวข้องกับอะไร หรือจะออกแบบแนวคิดทฤษฎี และ

หลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบ ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบของนักการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของรูปแบบได้ดังแสดงตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการสรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	สรุพอองค์ประกอบของรูปแบบ						
	ธีระ บุญเจริญ, 2553	นราวัลย์ สุรงค์สุริยกุล, 2555	บุญอนันต์ พิณภัทรชัย, 2555	ขวัญชนก แสงท้านัง, 2563	นราชล สมบูรณ์สิน, 2564	ชาญชิต ทัพพมี, 2564	Bardo, J.W., & Hartman, J.J., 1882
1. หลักการ	✓	✓	-	✓	✓	✓	-
2. วัตถุประสงค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
3. ปัจจัยนำเข้า	-	-	✓	✓	-	✓	✓
4. กระบวนการพัฒนา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ผลผลิต	-	-	✓	✓	-	✓	✓
6. เงื่อนไขความสำเร็จ	✓	✓	-	-	✓	✓	-

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารไว้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพนักเรียน

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

4. การสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าการสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ มีนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ได้กล่าวถึงการสร้างรูปแบบและพัฒนารูปแบบไว้ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2543, น. 104-106) ได้สรุปไว้ว่า การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบนั้นอาจกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ

1. สร้างหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกัน หรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะในรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้าซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจจะคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัยสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญ ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้ หัวใจสำคัญของขั้นนี้อยู่ที่การเลือกเฟ้นองค์ประกอบในรูปแบบตัวแปร/กิจกรรม เพื่อให้ได้รูปแบบที่ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตัวแปร รูปแบบมีน้อยตัว แต่สามารถอธิบายผลได้มาก ในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

2. ทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนารูปแบบในขั้นต้นแล้ว จำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนาขั้นนั้น ถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวคิด รูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้ว หรือแม้กระทั่งได้รับการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นนี้บางครั้งใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, น. 9-10) กล่าวว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

2. การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีการศึกษาสามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณีกับหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีการศึกษา สามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

3. การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้ใน ข้อ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากการสร้างและพัฒนา รูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว ผู้วิจัยจำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบนั้น เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ทราบอิทธิพล หรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่ โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจาก รูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การทดสอบรูปแบบสามารถกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบ รูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549, น. 54-56) ดังนี้

1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครบถ้วน (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบหรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป ซึ่ง Eisner (1976, pp. 192-193) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่า การรับรู้ที่เท่ากันนั้น เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

2.1 การประเมินโดยแนวทางนี้ไม่ได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหา และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการวิเคราะห์ห้วงการณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามวิจาร์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2.2 เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่า ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้ประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้เรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.3 เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่าคุณวุฒิผู้นั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิผู้นั้นเอง

2.4 เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม การประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ ทั้งนี้

การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

3. การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4. การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบด้วยวิธีนี้ ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน

การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่อยู่บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมีหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดังนี้ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, น. 1-6) คู่มือการคัดกรองโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานกระแสรับสั่งด้านการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) การมีงานทำ 4) เป็นพลเมืองดีคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติจึงนำมาเป็นหลักคิดในกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศโดยกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และกำหนดกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคใน การศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบ การบริหารการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนา กำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนา ประเทศจากผล การพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จ ในหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป เช่น ด้านโอกาสทาง การศึกษา รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษา ส่งผลให้ประชากร ในวัยเรียนรวมทั้งเด็ก ด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ ยังเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคันอยู่บ้าง ประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานแม้ จะได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่จำนวนแรงงานที่มีการศึกษต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังคงมีอยู่ เป็นจำนวนมาก จึงต้องเร่ง ดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และมีมาตรการ ต่าง ๆ ให้เด็กและประชาชนทุกช่วงวัย สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพิ่มขึ้นด้านคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลการพัฒนาอย่างไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศใน แถบเอเชีย ส่วนประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชน ยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ คุณภาพของกำลังแรงงาน อายุ 15 ปี ขึ้นไป ยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานเนื่องจาก ผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทอาชีวศึกษา มีสัดส่วนน้อยกว่าประเภทสามัญศึกษา ทำให้มีการ ขาดแคลนแรงงานระดับกลาง ส่วนแรงงานที่สำเร็จ การศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน สมรรถนะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ตรงตามความ ต้องการของสถานประกอบการทำให้มีผู้ว่างงานอยู่ จำนวนมาก จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการ พัฒนาผู้เรียนและกำลังแรงงานมีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ ภาคส่วน ต่าง ๆ ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่าย งบประมาณทางการศึกษานั้นเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุง โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมากเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและ ลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ อื่น ๆ แต่ด้านการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารและ โรงเรียนพื้นที่เกาะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้แก่ “สร้าง คุณภาพผู้เรียน สู่สังคมอนาคตอย่างยั่งยืน” โดยมีพันธกิจที่สำคัญสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนและ

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ คือ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ พัฒนาศึกษาให้มีความปลอดภัยแก่ผู้เรียน และสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (พื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่เกาะ) เป็นการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนในพื้นที่ที่ได้รับการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบท ซึ่งเป็นตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยังสอดคล้องกับปฏิญญาสากลขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กด้อยโอกาสอีกด้วย แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (พื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่เกาะ) มีความยุ่งยาก เนื่องจาก ประสบปัญหาการคมนาคมที่ยากลำบาก นักเรียนจำนวนหนึ่งมีภูมิลำเนาตั้งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนไม่สามารถเดินทางไป-กลับในวันเดียวได้ การเข้าถึงบริการทางการศึกษาเป็นไปได้ยาก ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารพื้นที่เกาะ พื้นที่ห่างไกลหรือตามแนวตะเข็บชายแดนมีความแตกต่างทั้ง ด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ครอบครัวมีฐานะยากจน จำเป็นต้องดิ้นรนกับการหาเลี้ยงชีพมากกว่าการส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา จากสภาพดังกล่าว จึงเป็นอุปสรรคที่ทำให้ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวยังคงมีอยู่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของสภาพปัญหาข้างต้น จึงได้จัดทำ“โครงการพัฒนาการ จัดการศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารและโรงเรียนพื้นที่เกาะ)” มีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่ดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และเพื่อเป็นเครื่องมือในการ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทในแต่ละพื้นที่โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยได้ดำเนินการส่งเสริม และพัฒนาภายใต้วิสัยทัศน์ของการพัฒนา คือ “ประชากรวัยเรียนของโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่น ทุรกันดารและโรงเรียนพื้นที่เกาะ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงแลทักษะมีคุณภาพวิชาการ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข” เป็นยุทธศาสตร์ในการทำงานตามบริบทแต่ละพื้นที่เพื่อให้ผู้เรียนได้รับโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำ และมีคุณภาพ ให้สามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่ดีขึ้นทั้งด้านทักษะวิชาการทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาปัจจุบันยังคงมีอุปสรรคตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้าน เศรษฐกิจ

สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ซึ่งส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร) ให้ตรงกลุ่มเป้าหมายอันจะเป็นการสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการคัดกรองโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่ โดยกำหนดหลักการและเกณฑ์ในการคัดกรองและระบุโรงเรียนเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อใช้วางแผนจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการคัดกรองโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยาก ในการบริหารจัดการศึกษา

3. เป้าหมาย

รายชื่อโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาที่ตรงกับสภาพปัญหา และสอดคล้อง กับลักษณะเฉพาะบริบทของแต่ละพื้นที่

4.2 ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการจัดทำโครงการ / กิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนเป้าหมาย

4.3 ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการจัดสรรทรัพยากรทั้งในด้านการบริหารอัตรากำลัง และงบประมาณในการดำเนินงานของโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

4.4 ได้ข้อมูลและสารสนเทศ ในการวางแผน กำกับ ติดตามหนุนเสริมการดำเนินงานของ โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

5. นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาที่มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 500 เมตรขึ้นไป หรือตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาสูงกว่าความสูงเฉลี่ยของจังหวัด หรือเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหุบเขาระหว่างภูเขา ที่มีเส้นทางคมนาคมจากศาลากลางจังหวัดถึง ที่ตั้งโรงเรียนเขา ผ่าน ภูเขา เทือกเขาความสูงเฉลี่ยมากกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 500 เมตรขึ้นไป หรือผ่านเนินเขา ภูเขา เทือกเขาสูงกว่าความสูงเฉลี่ยของจังหวัด ซึ่งมีความยากลำบากในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจาก สภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะและระยะทางการคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค ข้อมูลนักเรียนและความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษาอื่น ๆ

โดยโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัด ดังต่อไปนี้ 1) เชียงใหม่ 2) เชียงราย 3) แม่ฮ่องสอน 4) พะเยา 5) ลำพูน 6)แพร่ 7) น่าน 8) ลำปาง 9) ตาก 10) เพชรบูรณ์ 11) พิษณุโลก 12) เลย 13) สุโขทัย 14) กำแพงเพชร 15) กาญจนบุรี 16) อุทัยธานี 17) สุพรรณบุรี 18) ราชบุรี 19) ประจวบคีรีขันธ์ 20) เพชรบุรี 21) อุตรดิตถ์ 22) นครสวรรค์

สภาพภูมิศาสตร์และที่ตั้ง หมายถึง สภาพทางกายภาพที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ประกอบด้วย ระดับความสูงของที่ตั้งโรงเรียน ระดับความสูง ณ จุดสูงสุดของเส้นทางคมนาคม ระหว่างศาลากลาง จังหวัดถึงโรงเรียนและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

เนินเขา หมายถึง ภูมิประเทศที่มีความต่างระดับจากพื้นราบมีลักษณะเหมือนภูเขา มีความสูง ระหว่าง 150 - 600 เมตร และมีความลาดชัน

ภูเขา หมายถึง ภูมิประเทศที่คล้ายเนินเขาแต่สูงกว่า ยอดแหลมกว่า มีความสูงมากกว่า สูงตั้งแต่ 600 เมตรขึ้นไป และมีความลาดชัน

เทือกเขา หมายถึง แนวทอดตัวของกลุ่มภูเขา หรือเนินเขาหลาย ๆ ลูก ต่อเนื่องกัน

ลักษณะและระยะทางการคมนาคม หมายถึง สภาพเส้นทางคมนาคมลักษณะการเดินทางและระยะทางของเส้นทางสัญจรหลักจากศาลากลางจังหวัดถึงที่ตั้งโรงเรียน

กลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง กลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียม ประเพณีเดียวกันและพูดภาษาเดียวกันที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ได้แก่ กะเหรี่ยง กะหรั่ง ม้ง (แม้ว) ก้อเย้า (เมี่ยน) ลีซู (ลีซอ) ล่าหู่ (มุเซอ) อาข่า (อีก้อ) ลัวะ ถิ่น ขมุ จินฮ่อ ตองซุ คะฉิ่น ปหล่อง (ดาลาอั้ง) มลาบรี (ตองเหลือง) มอญ พม่าไทยใหญ่ เป็นต้น

ระบบสาธารณูปโภค หมายถึง บริการสาธารณะที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยระบบ ไฟฟ้า น้ำ เพื่อ การอุปโภค - บริโภค ระบบโทรศัพท์ใช้ในโรงเรียน และระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในโรงเรียน

ข้อมูลนักเรียน หมายถึง ข้อมูลนักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วย จำนวนนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไขซึ่ง ผ่านเกณฑ์การคัดกรองผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์จากระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

ความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษาอื่น ๆ หมายถึง ลักษณะการบริหารจัดการและการจัด การเรียนการสอนที่มีความยุ่งยากลำบากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปกติประกอบด้วย การจัดการ ศึกษาสำหรับนักเรียนพักนอน จำนวนโรงเรียนสาขา/ห้องเรียนสาขา หรือการเป็นโรงเรียน สาขา/ห้องเรียนสาขาและโรงเรียนพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลัง

6. ขั้นตอนการดำเนินงานคัดกรองโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

ดำเนินการพิจารณาประกาศเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร ต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงการดำเนินงานพิจารณาประกาศเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

ที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1.	แจ้งโรงเรียนในสังกัดดำเนินการกรอกข้อมูล	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2.	โรงเรียนทำการกรอกข้อมูลพร้อมแนบหลักฐานประกอบ	โรงเรียนในสังกัด
3.	คณะกรรมการกลั่นกรองระดับเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการพิจารณาตรวจสอบและรับรองรายชื่อโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอรายชื่อโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
5.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวบรวมรายชื่อจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและพิจารณาประกาศรายชื่อโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. วิธีดำเนินการคัดกรองเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

7.1 บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนดำเนินการดังนี้

7.1.1 กรอกแบบคำขอกำหนดเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารด้วยตนเอง ตามข้อเท็จจริงโดยพิจารณาจากสภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะและระยะทางการคมนาคม ความหลากหลาย ของชาติพันธุ์ ระบบสาธารณูปโภค ข้อมูลนักเรียนและความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษาอื่น ๆ พร้อมแนบเอกสารประกอบการพิจารณา

7.1.2 นำส่งต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองระดับเขตพื้นที่การศึกษาพร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา

7.2 บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองและให้คณะกรรมการกลั่นกรองดำเนินการดังนี้

7.2.1 รวบรวมแบบคำขอกำหนดเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารพร้อมด้วย เอกสาร/หลักฐานประกอบการพิจารณา

7.2.2 ตรวจสอบเอกสาร/หลักฐานประกอบการพิจารณา

7.2.3 พิจารณาแบบคำขอกำหนดเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

7.2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำและรับรองรายชื่อโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

7.2.5 เสนอรายชื่อโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารสำนักงานคณะกรรมการไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.3 บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมรายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและพิจารณาประกาศรายชื่อโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. คำชี้แจงการกรอกข้อมูลแบบประเมิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

ให้โรงเรียนกรอก รหัส 10 หลัก โปรแกรมจะนำเข้าข้อมูลมาจากรายชื่อข้อมูล เพื่อเติมข้อมูล ในข้อ 1.1-1.2, 1.4-1.6 และ 1.8 -1.9 โดยอัตโนมัติ โดยข้อมูลที่นำเข้าคือ ณ วันที่ 10 มิถุนายน ในปีที่ยก

ส่วนข้อมูลในข้อ 1.3 ให้โรงเรียนดำเนินการกรอก พร้อมกับให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานรับรองข้อมูลและโปรแกรมจะดำเนินการเปรียบเทียบค่าความสูงในข้อ 1.7 โดยมีผลการ เปรียบเทียบค่าความสูง ดังต่อไปนี้

1.1 ถ้าหากผลการเปรียบเทียบ พบว่าเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาที่มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 500 เมตรขึ้นไป หรือตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาสูงกว่าความสูงเฉลี่ยของจังหวัด หรือเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหุบเขา ระหว่างภูเขา ที่มีเส้นทางคมนาคมจากศาลากลางจังหวัดถึงที่ตั้งโรงเรียน ผ่านเนินเขา หรือเทือกเขาภูเขาความสูงเฉลี่ยมากกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 500 เมตรขึ้นไป หรือผ่านเนินเขา ภูเขา เทือกเขาสูงกว่าความสูงเฉลี่ยของจังหวัดถือว่าเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาให้โรงเรียนดำเนินการกรอกภูเขา ข้อมูลในส่วนที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ระดับคะแนนว่าอยู่ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร และมีความยุ่งยากในการบริหารจัดการหรือไม่

1.2 ถ้าหากผลการเปรียบเทียบพบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงไม่ถึงเกณฑ์กำหนด หรือการเดินทางจากศาลากลางจังหวัดถึงโรงเรียนที่ตั้ง ผ่านระดับความสูงไม่ถึงเกณฑ์กำหนด ไม่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร ไม่ต้องดำเนินการบันทึกข้อมูลในส่วนที่ 2

ส่วนที่ 2 บันทึกข้อมูลตามเกณฑ์การพิจารณาเพื่อข้อกำหนดเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

สภาพภูมิศาสตร์และที่ตั้ง

1. ระดับความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ณ จุดสูงสุดของเส้นทาง ระหว่างโรงเรียน ถึง ศาลากลางจังหวัด (โปรแกรมจะดำเนินการนำเข้าข้อมูลจากระบบ เพื่อคำนวณให้คะแนน)

ความสูงที่สุดของเส้นทางระหว่างโรงเรียนถึงศาลากลางจังหวัด พิจารณาจากจุดสูงสุดของเส้นทางผ่านที่มีลักษณะเป็นเนินเขา ภูเขา หรือเทือกเขา วัดจากระดับน้ำทะเลปานกลางของเส้นทาง ระหว่างโรงเรียนถึงศาลากลางจังหวัด

2. เขตติดต่อระหว่างโรงเรียนกับพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน

ให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับที่ตั้งของโรงเรียน เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ การเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่พื้นที่ชายแดน พิจารณาจาก ที่ตั้งของโรงเรียนมีพื้นที่ติดกับชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านหรือไม่ โดยเรียงลำดับจากพื้นที่ตำบล อำเภอและจังหวัด ตามลำดับ ให้โรงเรียนแนบภาพแผนที่ที่แสดงที่ตั้งโรงเรียน และอาณาเขตประเทศเพื่อนบ้าน

3. เขตการปกครองส่วนท้องถิ่นโรงเรียนตั้งอยู่

ให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ เขตการปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่บ่งบอกถึงความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ฐานะความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งส่งผลต่อระดับความยุ่งยากลำบากในการบริหารจัดการศึกษาให้โรงเรียนแนบหนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลักษณะเส้นทางคมนาคมและระยะทางการคมนาคมที่ยากลำบากระหว่างเดินทางจาก โรงเรียนถึงศาลากลางจังหวัด

4. ลักษณะเส้นทางคมนาคมที่ไม่สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อ ในบางฤดูกาลหรือตลอดทั้งปีให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับลักษณะเส้นทางคมนาคมและระยะทางการคมนาคมที่ยากลำบากระหว่างเดินทางจากโรงเรียนถึงศาลากลางจังหวัดเลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ การเดินทางผ่านเส้นทางคมนาคมที่ไม่สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อใน บางฤดูกาลหรือตลอดทั้งปีเป็นลักษณะเส้นทางคมนาคม ที่บ่งบอกถึงความยากลำบาก/ความเสี่ยงภัย ในการเดินทาง ซึ่งส่งผลต่อระดับความยุ่งยากลำบากในการบริหารจัดการศึกษา ให้โรงเรียนแนบหลักฐานไฟล์รูปภาพที่แสดงให้เห็น สภาพเส้นทางคมนาคมที่ไม่สามารถ เดินทางด้วยรถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อ ในบางฤดูกาลหรือตลอดทั้งปี และหนังสือรับรองจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ระยะทางรวมของเส้นทางหลักที่ใช้สัญจรจากศาลากลางจังหวัดถึงโรงเรียน โปรแกรมจะดำเนินการนำเข้าข้อมูลจากระบบ เพื่อคำนวณให้คะแนนระยะทางของเส้นทางหลัก เป็นระยะทางรวมทุกประเภท ของถนนที่ใช้ในการเดินทาง ตั้งแต่ศาลากลางจังหวัดถึงโรงเรียนสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากลำบากมีความ ความเสี่ยงภัยในการ เดินทาง และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นแปรผันตามระยะทาง

6. ลักษณะการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ ให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับลักษณะการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ ผ่านโรงเรียนเลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ การเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความเจริญของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ รถประจำทางวิ่งผ่านโรงเรียน หมายถึง การวิ่งผ่านโรงเรียนในระยะที่ไม่เกิน 500 เมตร หนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบสาธารณูปโภค

7. แหล่งน้ำหลักสำหรับอุปโภค บริโภคที่ใช้ในโรงเรียน ให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับแหล่งน้ำหลักสำหรับอุปโภค บริโภคที่ใช้ในโรงเรียนเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แหล่งน้ำหลักสำหรับอุปโภค บริโภคเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต และการบริหารจัดการในโรงเรียน เช่น เรื่องสุขาภิบาลและอาหารเป็นต้น ดังนั้นแหล่งน้ำหลักสำหรับอุปโภค บริโภค จึงเป็นสิ่งบ่งบอกถึงระดับความยุ่งยากลำบากในการดำรงชีวิตและการบริหารจัดการศึกษาให้โรงเรียนแนบรูปภาพแสดงถึงระบบแหล่งน้ำหลักสำหรับอุปโภค บริโภค และหนังสือ รับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. ระบบไฟฟ้าที่ใช้ในโรงเรียน ให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับระบบไฟฟ้าที่ใช้ในโรงเรียนเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ระบบไฟฟ้า เป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต และการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นระบบไฟฟ้า จึงเป็นสิ่งบ่งบอกถึงระดับความยุ่งยากลำบากในการดำรงชีวิตและการบริหารจัดการศึกษาให้โรงเรียนแนบหนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. ระบบโทรศัพท์ที่ใช้ในโรงเรียน ให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับระบบโทรศัพท์ที่ใช้ในโรงเรียนเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โทรศัพท์เป็นปัจจัยพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร และการบริหารจัดการในโรงเรียน ดังนั้นระบบโทรศัพท์ จึงเป็นสิ่งบ่งบอกถึงระดับความยุ่งยากลำบากในการดำรงชีวิตและการบริหารจัดการศึกษาให้โรงเรียนแนบหนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

10. ระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในโรงเรียนให้โรงเรียนเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในโรงเรียนเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้ออินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร และการบริหารจัดการในโรงเรียน ดังนั้นระบบอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งบ่งบอกถึงระดับความยุ่งยากลำบากในการดำรงชีวิตและการบริหารจัดการศึกษา ให้โรงเรียนแนบหนังสือรับรองจาก

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อมูลนักเรียน

11. ร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในโรงเรียน ให้โรงเรียนกรอกข้อมูลจำนวนนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ถูกต้องให้ตรงตามความเป็นจริง โปรแกรมจะคำนวณค่าร้อยละโดยอัตโนมัติ จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ในการสื่อสารมีความสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากลำบากในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการให้โรงเรียนแนบหนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

12. จำนวนกลุ่มชาติพันธุ์ของนักเรียน ให้โรงเรียนกรอกข้อมูลจำนวนนักเรียนตามกลุ่มชาติพันธุ์ให้ถูกต้องตามข้อ 11 ตรงตามความเป็นจริง โปรแกรมจะคำนวณจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์ของนักเรียนโดยอัตโนมัติ จำนวนกลุ่มชาติพันธุ์ของนักเรียนที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ในการสื่อสารมีความสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากลำบากในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ ให้โรงเรียนแนบหนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. จำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข โปรแกรมจะดำเนินการนำเข้าสู่ข้อมูลจำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไขโดยอัตโนมัติ จำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไขมีความสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากลำบากในการบริหารจัดการ

ความยุ่งยากในการบริหารจัดการอื่น ๆ

14. จำนวนนักเรียนพักนอน โปรแกรมจะดำเนินการนำเข้าสู่ข้อมูลจำนวนนักเรียนพักนอนโดยอัตโนมัติ จำนวนนักเรียนพักนอนมีความสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากลำบากในการบริหารจัดการด้านโอกาสในการเรียนรู้

15. จำนวนโรงเรียนสาขา/ ห้องเรียนสาขา ให้โรงเรียนกรอกจำนวนโรงเรียนสาขา/ ห้องเรียนสาขาตามจำนวนที่มีอยู่จริงจำนวนโรงเรียนสาขา/ ห้องเรียนสาขา มีความสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากลำบาก ในการบริหารจัดการศึกษาด้านโอกาสในการเรียนรู้ให้โรงเรียนแนบภาพถ่ายและหนังสือรับรองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

16. เป็นโรงเรียนพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลัง โรงเรียนพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลังหมายถึงโรงเรียนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับค่าตอบแทนการทำงานในโรงเรียนพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลัง และมีหนังสือรับรอง การเป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลังให้โรงเรียนเลือกตัวเลือก การเป็นพื้นที่พิเศษตามประกาศของกระทรวงการคลังให้ สอดคล้องกับความจริง โดยใช้ข้อมูลการประกาศในปีงบประมาณที่กรอกแบบประเมินเลือกตอบได้ เพียง 1 ข้อโรงเรียนที่ผ่านการพิจารณาว่าเป็นสำนักงานที่ตั้งในพื้นที่พิเศษตามประกาศ กระทรวงการคลังมีความสอดคล้องกับระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการโรงเรียนความ

เสี่ยงภัยใน การเดินทางความเป็นอยู่และโรคภัยไข้เจ็บให้โรงเรียนแบบสำเนาประกาศสำนักงานในเขตพื้นที่พิเศษของกระทรวงการคลัง ปีงบประมาณปัจจุบัน

แนวทางการให้คะแนน ข้อมูลประเภทตัวเลข

การคำนวณคะแนนประเภทตัวเลข เช่น ระดับความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ระยะทางร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวนนักเรียน จำนวนนักเรียนพักนอน มีหลักการ ดังนี้ 1) ให้ประมวลผลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 2) คะแนนต่ำสุดที่ 1 หน่วย 3) คะแนนสูงสุดให้คณะกรรมการยกร่างเกณฑ์เป็นผู้ศึกษาและกำหนดค่ากลางที่มีความเหมาะสม 4) วิธีการคิดคะแนน ให้ใช้หลักคิดแบบบัญญัติไตรยางศ์ (Rule of Three) โดยนำตัวเลขสูงสุด มาเทียบเป็นค่าคะแนนสูงสุด แล้วหาค่าคะแนน จากค่าตัวเลขข้อมูลจริงในแต่ละข้อ แล้วคิดผลลัพธ์ เป็นทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง ระยะทางที่มากกว่า 100 กิโลเมตร มีค่าคะแนนสูงสุด คือ 10 คะแนน ข้อมูล ระยะทางจริง คือ 35 กิโลเมตร สามารถคำนวณค่าคะแนนได้ดังนี้

วิธีคิด	ระยะทางที่มากกว่า 100 กิโลเมตร มีค่า 10 คะแนน
	ถ้าระยะทาง 35 กิโลเมตร มีค่า $\frac{10 \times 35}{100}$ คะแนน
	ดังนั้น ระยะทาง 35 กิโลเมตร คำนวณคะแนนได้ 3.50 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการตามแบบประเมิน มีเกณฑ์จำแนกกลุ่มโรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงไม่ถึงเกณฑ์กำหนด หรือการเดินทางจากศาลากลางจังหวัดถึงโรงเรียนที่ตั้ง ผ่านระดับความสูงไม่ถึงเกณฑ์กำหนด ไม่จัดว่าเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

2. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงถึงเกณฑ์กำหนด หรือการเดินทางจากศาลากลางจังหวัดถึงโรงเรียนที่ตั้ง ผ่านระดับความสูงถึงเกณฑ์กำหนด แต่มีผลการประเมินระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษาน้อยกว่า 50 คะแนน ไม่จัดว่าเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร

3. โรงเรียนที่มีผลการประเมินระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ 50 คะแนนขึ้นไป จัดว่าเป็นโรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร โดยจำแนกระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา ในระดับยุ่งยาก คือ กลุ่มโรงเรียนที่มีผลการประเมินระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการ

การศึกษา 50 - 59 คะแนน

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา ในระดับ ยุ่งยากมาก คือกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการประเมินระดับความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา 60 - 69 คะแนน

กลุ่มที่ 3 โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดารที่มีความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา ในระดับ ยุ่งยากมากที่สุด คือกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการประเมินระดับความยุ่งยาก ในการบริหารจัดการศึกษา 70 คะแนนขึ้นไป

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงการสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ตามความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 ประกาศ ณ วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2565 ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 6 จังหวัด มีจำนวน ทั้งหมด 933 โรงเรียน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จำนวน 121 โรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 338 โรงเรียน จังหวัดน่าน จำนวน 107 โรงเรียน จังหวัดลำปาง จำนวน 59 โรงเรียน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 294 โรงเรียน และจังหวัดพะเยา จำนวน 14 โรงเรียน

การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเพื่อนำไปประกอบการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

วิทยา จันทรศิลา (2561, น. 45-54) การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารจะมีลักษณะเฉพาะคือ มีบริบทของชุมชนในพื้นที่แตกต่างกัน รวมทั้งกลุ่มผู้เรียนส่วนมากจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ สภาพปัญหาทั่วไปและสภาพปัญหาการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารดังนี้

1. สภาพปัญหาทั่วไปและสภาพปัญหาการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การบริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4 M's ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ (Materials) และการบริหาร (Management) นอกจากนี้ Hersey, Blanchard, & Johnson (2001) ยังมีความเห็นว่า การจูงใจ (Motivation) เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการบริหาร เพราะองค์การจะอยู่รอดและเจริญเติบโตขึ้นได้ก็ด้วยแรงจูงใจของผู้บริหารมีให้บุคลากร แรงจูงใจเหล่านี้ ได้แก่ รายได้ รางวัล ค่าตอบแทน สวัสดิการต่าง ๆ รวมทั้งรางวัลที่มีได้เป็นเงิน เช่น การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น แรงจูงใจ เหล่านี้ถ้าสถานศึกษาสามารถตอบสนองให้แก่บุคลากรได้ การลาออกและการขาดงานของบุคลากรจะลดลงและก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่องค์กร ดังนั้นการจูงใจ (Motivation) จึงเป็น

ปัจจัยที่ 5 สำหรับการบริหาร สภาพทางภูมิศาสตร์ของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ห่างไกล ทุรกันดาร การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนเป็นหมู่บ้าน ห่อมบ้าน ตามที่ราบเชิงเขา หุบเขา บนเขา การคมนาคมไม่สะดวก ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน และมีฐานะยากจน บริบทของพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารสภาพชุมชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความแตกต่างหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเองบางพื้นที่มีผู้ลี้ภัย มีปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ โดยสภาพปัญหาในพื้นที่มีดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

1. สภาพปัญหาทั่วไป

สภาพปัญหาทั่วไปที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษานบนพื้นที่สูง ได้แก่ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง ด้านคมนาคม ด้านสาธารณสุข และ ด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

1.1 ด้านเศรษฐกิจ

- 1) ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชากรในจังหวัด
- 2) ประชาชนขาดทักษะวิชาชีพเฉพาะ ขาดความรู้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรธรรมชาติ อาชีพเสริม และแรงงานในพื้นที่เป็นแรงงานคุณภาพต่ำ
- 3) ขาดช่องทางการจำหน่ายสินค้า

1.2 ด้านสังคม

- 1) บางพื้นที่มีความขัดแย้งในกลุ่มชาติพันธุ์ และขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมของกันและกัน
- 2) สถาบันครอบครัวและสถาบันชุมชนดั้งเดิมมีความเข้มแข็งลดลง เช่น การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการศึกษา เป็นต้น
- 3) ประชาชนมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ มีหลายเชื้อชาติ บางส่วนเป็นบุคคลไร้สัญชาติ และมีการย้ายถิ่นอยู่ตลอดเวลา
- 4) กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร
- 5) ประชาชนไม่รู้กฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐาน
- 6) ค่านิยมของผู้ปกครองยึดติดการศึกษาสายสามัญและไม่เข้าใจระบบการเรียนสายอาชีพศึกษา
- 7) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.3 ด้านความมั่นคง

- 1) มีปัญหาหาเสพติดบริเวณชายแดน
- 2) ประชาชนยังมีความเข้าใจและทัศนคติไม่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) มีปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์

1.4 ด้านการคมนาคม

- 1) บางพื้นที่การคมนาคมไม่สะดวก เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ภูเขา ห่างไกล ไม่มีรถ
- 2) การสื่อสารโทรคมนาคมทำได้ลำบาก

1.5 ด้านสาธารณสุข

- 1) ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ ขาดแคลนอาหารกลางวัน
- 2) การสาธารณสุขขั้นพื้นฐานยังไม่เพียงพอ หรือเกิดโรคติดต่อและโรคอุบัติใหม่

1.6 ด้านสิ่งแวดล้อม

- 1) ไม่มีน้ำสะอาด ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง
- 2) มีการบุกรุกทำลายป่า
- 3) การประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีการใช้สารเคมี

2. สภาพปัญหาการจัดการศึกษา จำแนกสภาพปัญหาเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านผู้เรียน

1) เนื่องจากผู้เรียนมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ส่งผลให้มีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยไม่คล่อง และมีปัญหาการสื่อสารระหว่างผู้เรียนที่เป็นคนไทยกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้าน

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ

3) ขาดโอกาสทางการศึกษาและช่องทางในการเรียนรู้

4) จำนวนผู้เรียนที่ออกกลางคันมีค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้ปกครองย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพต่างถิ่นค่อนข้างบ่อย ประกอบกับสถานศึกษาหลายแห่งมีเด็กไร้สัญชาติและเด็ก 2 สัญชาติ เข้ามาศึกษาแล้วต้องเดินทางกลับไปยังประเทศของตนและการเดินทางไม่สะดวกเนื่องจากที่พักอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง

5) ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีน้อย

6) ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะทางเทคโนโลยีและภาษาที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ

7) ผู้เรียนขาดทักษะชีวิตอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อปัญหาเสพติด

8) ผู้เรียนบางส่วนขาดคุณธรรม จริยธรรม และวินัย

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- 1) หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการกำลังคนในพื้นที่ ตลาดแรงงาน และสถานประกอบการ
- 2) สถานศึกษาหลายแห่งจัดการเรียนการสอนไม่ครบ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3) การวัดและประเมินผลที่กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศไม่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและพื้นที่
- 4) ขาดการส่งเสริมด้านวิชาชีพเพื่อพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมในท้องถิ่น

2.3 ด้านบุคลากร

- 1) ครูผู้สอนไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้น ขาดบุคลากรสายผู้สอนที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น
- 2) ครูและผู้บริหารสถานศึกษาย้ายบ่อย
- 3) ครูไม่มีความรู้ภาษาถิ่น ขาดทักษะการสอนภาษาถิ่น รวมทั้งมีปัญหาการสื่อสารกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษาพม่า เป็นต้น
- 4) ครูส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ ครูขาดรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กในชุมชน ครูไม่มั่นใจในวิธีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมและการนำหลักสูตรไปใช้
- 5) ขาดแคลนบุคลากรสนับสนุนด้านการสอนและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เช่น ธุรการ บัญชี เป็นต้น
- 6) หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ในการกำหนดจำนวนครูไม่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานจริง เช่น สถานศึกษาที่มีห้องเรียนสาขา เป็นต้น
- 7) ครูสอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาและความถนัด รวมทั้งครูไม่มีประสบการณ์ เพราะส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่

2.4 ด้านอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค สื่อ และอุปกรณ์การเรียน

- 1) สื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักร ขาดแคลน ไม่ทันสมัย ไม่มีคุณภาพ และไม่ได้มาตรฐาน
- 2) อาคารที่ใช้เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพ ที่ไม่เอื้อต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ไม่มีอาคารเอกเทศ ไม่มีหอพัก และมีห้องน้ำไม่เพียงพอ
- 3) ขาดแคลนห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- 4) ขาดแคลนห้องสมุด แหล่งสืบค้นข้อมูล และแหล่งเรียนรู้
- 5) ระบบไฟฟ้าชำรุด ไม่เพียงพอ บางพื้นที่ไม่มีไฟฟ้า

- 6) ระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร บางพื้นที่ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต
- 7) ไม่มีน้ำดื่มสะอาดที่สะอาด ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง
- 8) ระบบสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาไม่ถูกสุขลักษณะ
- 9) ขาดแคลนบ้านพักครู
- 10) สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.5 ด้านงบประมาณ การบริหารและการจัดการ

- 1) งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่การดำเนินงาน เช่น ค่าขนส่งวัสดุก่อสร้างที่สูงกว่าพื้นที่ราบ เป็นต้น
- 2) ขาดความร่วมมือทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายกับสภาปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ
- 3) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากชุมชน และหน่วยงานอื่น

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

วิทยา จันทรศิลา (2561, น. 62-69) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Outputs) และ 2 เงื่อนไขความสำเร็จ รายละเอียดมีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบได้แก่ 1) บุคลากร 2) งานบริหารสถานศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. บุคลากร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คณะกรรมการสถานศึกษา
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ครู รายละเอียดดังนี้

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษา คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีดังนี้

- (1) เป็นคนในพื้นที่หรือมีความรู้ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อมสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี
- (2) เป็นผู้แทนหมู่บ้าน ผู้แทนชนเผ่าที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- (3) ผู้ทรงคุณวุฒิควรมาจากหน่วยงานภายนอกหรือองค์กรภาคเอกชนที่มีความเข้าใจในบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี
- (4) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาต้องเป็นนักพัฒนา มีความรู้ เรื่องการจัดการศึกษาและมีความมุ่งมั่นเสียสละ ตั้งใจ มีเวลา และต้องมีความเข้าใจในบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารเชิงกลยุทธ์
- (2) เป็นผู้มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตอาสา จิตวิญญาณ และอุดมการณ์ของความ
เป็นครู
- (3) เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของ
ชุมชนเป็นอย่างดี
- (4) เป็นผู้มีความสามารถเชิงบูรณาการ สามารถเชื่อมโยงการบริหารกับบริบท
ของชุมชนได้
- (5) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี

1.3 ครู คุณลักษณะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่ผ่านกระบวนการสรรหา การคัดเลือกหรือการผลิตหรือได้รับการ
พัฒนาเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยเฉพาะ
- (2) เป็นคนในพื้นที่หรือมีความรู้ ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อมสังคมและ
วัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี
- (3) เป็นผู้มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตอาสา จิตวิญญาณ และอุดมการณ์ของความเป็นครู
- (4) เป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่และเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
- (5) เป็นนักบูรณาการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในท้องถิ่นกับศาสตร์ความรู้ได้เป็นอย่างดี
- (6) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

2. งานบริหารสถานศึกษา

ขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารแบ่งออกเป็น
2 ภารกิจ ได้แก่ 1) ภารกิจหลัก: งานวิชาการ 2) ภารกิจสนับสนุน: งานสนับสนุนงานวิชาการ
รายละเอียดในแต่ละภารกิจ ดังนี้

2.1 ภารกิจหลัก: งานวิชาการ

ภารกิจหลัก: งานวิชาการประกอบด้วย 4 งาน ได้แก่ 1) งานพัฒนาหลักสูตรและการ
จัดการเรียนรู้ 2) งานวัด ประเมินผล และเทียบโอนความรู้ 3) งานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และ
4) งานประกันคุณภาพ รายละเอียดในแต่ละภารกิจดำเนินการดังนี้

(1) งานหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

งานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่
สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจ ดังนี้

- พัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิถีชีวิต
- พัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้ทันต่อการ

เปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก

- พัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและเพื่อการประกอบอาชีพที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้
 - จัดหลักสูตรเฉพาะเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบปกติ
 - จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิต ศิลปหัตถกรรม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการพื้นที่รวมไปถึงการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนในชุมชน
 - จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบและบูรณาการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริง โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด
 - จัดการเรียนรู้ในรูปแบบของโครงการที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในชุมชนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบปกติได้
- (2) งานวัด ประเมินผลและการเทียบโอนความรู้ งานวัด ประเมินผลและการเทียบโอนความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจดังนี้
- วัดและประเมินผลตามสภาพจริงในกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติ
 - มุ่งเน้นการประเมินจากทักษะการปฏิบัติมากกว่าความรู้จากทฤษฎี
 - จัดให้มีระเบียบ แนวปฏิบัติการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
 - จัดให้มีระบบการวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบปกติได้
- (3) งานพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยี งานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจดังนี้
- พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการเปิดโลกกว้างทางการศึกษาให้นักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
 - พัฒนาครุภัณฑ์ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ตอบสนองต่อการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียน
 - พัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดหา จัดทำ สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
 - พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

(4) งานประกันคุณภาพการศึกษา งานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจดังนี้

- กำหนดมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีลักษณะเฉพาะที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และมีการกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อเป็นพัฒนาการของสถานศึกษา

- พัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

- พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2.2 ภารกิจสนับสนุน: งานสนับสนุนงานวิชาการ

ภารกิจสนับสนุน: งานสนับสนุนงานวิชาการ ประกอบด้วย 4 งาน ได้แก่ 1) งานบุคลากร 2) งานแผนและงบประมาณ 3) งานสำมะโนนักเรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) งานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและภาคีเครือข่ายรายละเอียดในแต่ละภารกิจดำเนินการดังนี้

(1) งานบุคลากร งานบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมีภารกิจดังนี้

- สร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหารและครูสามารถปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยจัดสวัสดิการที่เหมาะสม เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินการปฏิบัติงาน ตลอดจนการให้รางวัลและการยกย่องเชิดชูเกียรติ

- พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในวัฒนธรรม และบริบทของชุมชนเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้กับบริบทชุมชนได้

- ปรับระบบการบริหารให้ยืดหยุ่น และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

- ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการศึกษาต่อการฝึกอบรม และการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

(2) งานแผนและงบประมาณในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจดังนี้

- กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและแผนเฉพาะกิจอื่น ๆ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เน้นองค์รวมเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาคุณภาพของนักเรียน และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

- ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่ไม่มุ่งผลทางธุรกิจ แต่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบให้การบริหารงบประมาณที่ได้จากการระดมทรัพยากรเป็นไปอย่างโปร่งใส ตลอดจนมีการประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา

(3) งานสำมะโนนักเรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานสำมะโนนักเรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจดังนี้

- สำมะโนประชากรในวัยเรียนทุกคนในพื้นที่ โดยมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนวัยเรียนในพื้นที่เป็นรายบุคคล

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนและตรวจสอบข้อมูลของประชากรวัยเรียนทั้งที่มีชื่อในทะเบียนราษฎร์และไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎร์

- ติดตามช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่จะออกกลางคันเป็นรายบุคคล โดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

- จัดบริการ และสวัสดิการให้กับนักเรียนที่เฝ้าต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษา

(4) งานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและภาคีเครือข่าย งานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและภาคีเครือข่ายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีภารกิจดังนี้

- เสริมพลังอำนาจผู้ปกครองและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการจัดอบรม ให้ความรู้ ศึกษาดูงานให้กับผู้ปกครองและผู้นำชุมชนถึงบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน องค์กรความรู้จะเกิดการถ่ายทอดและเชื่อมโยงกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

- ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เช่น สถาบันการอาชีวศึกษา สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด สำนักงานสาธารณสุข/โรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนและคนในชุมชน

- ประสานกับสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงกับสภาพชีวิตจริงเพื่อที่จะพัฒนานักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพ

ที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

- ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปภาคีเครือข่ายกับสถานศึกษาที่มีศักยภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ เช่น โรงเรียนพี่-โรงเรียนน้องสถานศึกษาเครือข่าย สถานศึกษาคู่พัฒนา เป็นต้น เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน เป็นการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยเป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้าง การแบ่งงานและการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบเป็นอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการนำปัจจัยนำเข้าทางการบริหารทุกประเภท ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเกิดสัมฤทธิ์ผล

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติ เป็นการดำเนินการตามวิธีการหรือแนวทางที่กำหนดและเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การควบคุม เป็นการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบในการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลในแต่ละภาระงานและขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุง เป็นการนำรายงานผลการปฏิบัติงานมาพิจารณาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา หากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ให้ร่วมกันแสวงหาแนวทางปรับปรุง และหากการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้วให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

การจูงใจ (Motivating) เป็นกลไกของการขับเคลื่อนในทุกขั้นตอนของกระบวนการ

บริหารสถานศึกษา โดยการจูงใจประกอบด้วย การเป็นผู้นำในการดำเนินการ การติดต่อสื่อสารการประสานงานให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต

ผลผลิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1 โอกาสได้รับบริการทางการศึกษา

2) คุณภาพของนักเรียน และ 3) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา รายละเอียดมีดังนี้

1. โอกาสได้รับบริการทางการศึกษา

โอกาสได้รับบริการทางการศึกษาของนักเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย

- 1) เด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ทุกคนมีโอกาสได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อม
- 2) เด็กที่มีอายุ 7-16 ปี ทุกคนมีโอกาสเข้าเรียนต่อการศึกษาภาคบังคับ
- 3) ผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับทุกคนได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสายอาชีพ

อาชีพ

- 4) ร้อยละ 10 ของผู้ที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา
- 5) ร้อยละ 90 ของนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำความรู้และทักษะที่

จำเป็นไปพัฒนาตนเองให้สามารถประกอบอาชีพตามศักยภาพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนได้อย่างสันติสุข

2. คุณภาพของนักเรียน

คุณภาพของนักเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ประกอบด้วย

- 1) นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
- 2) นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สามารถเผชิญปัญหาและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกได้

ปัญหาและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกได้

- 3) นักเรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบสัมมาชีพเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี

ศักดิ์ศรีในสังคม

- 4) นักเรียนสามารถเลือกใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 5) นักเรียนมีภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 6) นักเรียนสามารถพึ่งพาตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศ

3. ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย

- 1) สถานศึกษาเป็นฐานของการพัฒนา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

- 2) ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) สถานศึกษาและชุมชนมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ตลอดจนเทคโนโลยีระหว่างกัน เป็นการเสริมพลังความเข้มแข็งของชุมชนที่นำไปสู่การพึ่งตนเอง
- 4) สถานศึกษาและชุมชนมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนต์นภัส มโนการณ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทิวกันดาร ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทิวกันดาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทิวกันดารที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยบุคลากร และงานบริหารสถานศึกษา 2) กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การลงมือปฏิบัติการ การควบคุมและการปรับปรุง โดยมีการจูงใจเป็นกลไกในการขับเคลื่อน 3) ผลผลิต ประกอบด้วย โอกาสได้รับบริการทางการศึกษา คุณภาพของนักเรียนและประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา เงื่อนไขความสำเร็จ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) นโยบายในการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงและทิวกันดาร 2) การจูงใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานบนพื้นที่สูงและทิวกันดาร 3) การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทิวกันดารที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ใน ระดับมากที่สุด

รัฐลาวัลย์ จันทรัตน (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กบนพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่าความเป็นไปได้ในการนำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาใช้เป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปผลดังนี้ คือ หมวด 1 การนำองค์กร มีกลยุทธ์ด้านการนำองค์กร คือ 1) การจัดทำวิสัยทัศน์ค่านิยม เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาว 2) การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร 3) การส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และ 4) การจัดทำแผนกำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม คือ 1) การกำหนดนโยบายในการกำกับดูแลสถานศึกษาที่ดี และ 2) การจัดทำระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง เรื่องความรับผิดชอบต่อการทำงาน และการเงิน หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีกลยุทธ์ด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ คือ 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ 2) การนำผลการวิเคราะห์ SWOT มาใช้

ประกอบการทำแผนปฏิบัติการ และ 3) การวางแผนด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ มาสนับสนุนแผนด้านการสื่อสารและการถ่ายทอดยุทธศาสตร์เพื่อนำไปปฏิบัติ คือ

- 1) การสื่อสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาแก่บุคลากรให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติ
- 2) การถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของแผนสู่บุคลากร และ 3) การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผน หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีกลยุทธ์ด้านความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ 1) การมีช่องทางการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ 1) การจัดทำระบบวิธีการหรือกลไก การเก็บรวบรวมและจัดการเก็บรวบรวมเกี่ยวกับข้อร้องเรียน/ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น/คำชมเชยของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การสร้างเครือข่ายและจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และ 4) การวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีกลยุทธ์ คือ 1) การจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนที่ครอบคลุม ถูกต้องและทันสมัยและ 2) การใช้ฐานข้อมูลมาสนับสนุนการดำเนินการ หมวด 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล มีกลยุทธ์ด้านการสร้างบรรยากาศการทำงาน ความผูกพันและความพึงพอใจแก่บุคลากร คือ 1) การจัดโครงสร้างขององค์กรที่ เป็นทางการและไม่เป็นทางการให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน 2) การสร้างความผูกพันและความพอใจเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและให้เกิดความผูกพันต่อสถานศึกษา และ 3) การมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีประสิทธิผลและเป็นธรรม ด้านการพัฒนาบุคลากรและภาวะผู้นำ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ และทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร หมวด 6 การจัดการกระบวนการมีกลยุทธ์ด้านการออกแบบกระบวนการ คือ 1) การกำหนดกระบวนการตามยุทธศาสตร์ พันธกิจ และความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการและ 3) การจัดทำกระบวนการจากข้อกำหนดที่สำคัญ และนำไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องที่สำคัญมาประกอบการออกแบบกระบวนการ ด้านการจัดการและการปรับปรุงกระบวนการ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของกระบวนการ และ 2) การปรับปรุงกระบวนการผลสร้างและพัฒนาร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีผลสรุปเหมือนขั้นตอนที่ 1 ยกเว้น หมวด 1 การนำองค์กรด้านการนำองค์กร คือ 1) การจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาว แต่ไม่มีการกำหนดค่านิยมส่วนด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดทำระบบการควบคุมภายใน เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการใช้งานและการเงิน แต่ไม่มีการบริหารความเสี่ยง ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีผลสรุปเหมือนขั้นตอนที่

จารุวรรณ นาดัน (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีนวัตกรรมการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหมด 53 นวัตกรรม นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ นวัตกรรมที่ 35 การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้พิจารณาความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ เห็นด้วยกับผลงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำเสนอ สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดนโยบาย และเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

สิปนนท มั่งอะนะ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูง พบว่า ประวัติชีวิตและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สามารถสรุปโดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านชีวิตในวัยเด็ก กรณีศึกษาทั้ง 4 ราย เกิดในต่างจังหวัด โดย 2 ราย มีฐานะปานกลาง และ 2 ราย ฐานะยากจน 2) ด้านการศึกษา กรณีศึกษาทั้ง 4 ราย สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 3) ด้านการเริ่มต้นการทำงาน กรณีศึกษาทั้ง 4 ราย เริ่มต้นชีวิตการทำงานด้วยอาชีพครูและประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องในเวลาต่อมาจึงเลื่อนเป็นผู้บริหารทั้ง 4 ราย 4) ด้านการเริ่มต้นสร้างครอบครัว กรณีศึกษา 3 กรณี เริ่มต้นการสร้างครอบครัวด้วยการมีคู่สมรสที่เป็นข้าราชการครูเหมือนกัน ยกเว้น 1 ราย ที่ยังไม่ได้สมรส ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ 6) ด้านการปฏิบัติงาน และ 7) ด้านการดำรงตน

จิรภัทร มหาวงค์ และคณะ (2559) ได้นำเสนอบทความวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูง พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของเครือข่าย ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักความรับผิดชอบ 2) ลักษณะของเครือข่าย 3) คณะกรรมการการบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บทบาทหน้าที่คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการระดับกลุ่มเครือข่าย และบทบาทหน้าที่คณะกรรมการระดับกลุ่มเครือข่าย 4) ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย ความร่วมมือในการใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษาความร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความร่วมมือจัดการเรียนรู้และ ความร่วมมือการใช้แหล่งเรียนรู้ และ 5) กระบวนการบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน การดำเนินงานและการปรับปรุง

โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูงมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ศศิประภา ชัยประสิทธิ์ (2560) ได้นำเสนอบทความ เรื่อง “องค์กรแห่งนวัตกรรม” ทางเลือกของผู้ประกอบการยุคใหม่ สรุปได้ว่า กลไกในการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จนั้น องค์ประกอบที่สำคัญคือ องค์กรจะต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างทีมงานและองค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งต้องมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง รูปแบบองค์กรและวิธีการปฏิบัติงานของ องค์กรให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องมีการกระตุ้นและจูงใจบุคลากรในแต่ละส่วนงานให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงานในส่วนของตนให้สอดคล้องและเกิดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการสร้างคุณค่าแก่องค์กรร่วมกันรวมถึงต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่คอยให้การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนวัตกรรมและสนับสนุนให้บุคลากรของตนมีความกล้าคิด กล้าทำ นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานเองก็ต้องมีการคิดนอกกรอบที่พร้อมจะเรียนรู้และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นอยู่เสมอ รวมถึงมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าสูงสุด

บุญอนันต์ พินัยทรัพย์ (2560) ได้เขียนบทความที่มาจากงานวิจัย เรื่อง แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการจัดการองค์กรและบทบาทบุคลากรในองค์กรของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2570 ซึ่งมีชื่อว่า องค์กรแห่งนวัตกรรม: การปรับตัวขององค์กรภาครัฐในทศวรรษหน้า พบว่า ผลการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงองค์กรภาครัฐไปเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ในทศวรรษหน้า สรุปได้ดังนี้ 1) องค์กรภาครัฐจะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมที่ใช้วัตกรรมการบริหารจัดการภาครัฐอย่างเต็มรูปแบบ 2) เป้าหมายขององค์กรภาครัฐ ใน 15 ปี จะมุ่งไปที่การตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า โดยการปรับตัวมุ่งไปในทิศทางดังกล่าวภาครัฐอาจจะปรับตัวได้ยากกว่าภาคเอกชน เพราะการดำเนินการต่าง ๆ ต้องดำเนินการภายใต้ กฎ ระเบียบ ที่กำหนดไว้ โดยโครงสร้างขององค์กรไม่ซับซ้อน กระชับ กระทัดรัด มีพลวัตสูง มีความคล่องตัวปรับเปลี่ยนได้ง่ายและรวดเร็ว 3) ผู้บริหารในองค์กรมีวิสัยทัศน์นโยบาย กรอบการทำงานที่ ชัดเจน เอาใจใส่ต่อการวิเคราะห์กลยุทธ์ เป็นผู้นำเชิงรุก มองหาโอกาสพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวเร็วต่อการเปลี่ยนแปลง มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับความเสี่ยง 4) บทบาทของผู้บริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรภาครัฐ ที่จะก้าวไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม ต้องทำงานคู่กับผู้บริหารองค์กรและเป็นหุ้นส่วนธุรกิจสนับสนุนกัน เป็นผู้บริหารอย่างมืออาชีพ เป็นนักบริหารการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานภายใต้แรงกดดันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี จัดโครงสร้างของหน่วยงานทรัพยากรมนุษย์มีขนาดเล็กกระทัดรัด กำหนดนโยบายการพัฒนา

บุคลากรที่ชัดเจน มีความหลากหลาย สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

รัตนวดี โมรากุล และคณะ (2560) ได้ดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเกี่ยวกับองค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการความรู้ 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 3) ภาวะผู้นำ 4) บรรยากาศองค์การ 5) การทำงานเป็นทีม 6) โครงสร้างองค์การ 7) วัฒนธรรมองค์การ และ 8) การบริหารทรัพยากรมนุษย์

อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่มีสภาพการดำเนินงานลำดับสูงสุด คือ ด้านการมุ่งเน้น ความสำคัญของบุคลากรและด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วมด้านการปรับปรุง โครงสร้างองค์การ ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 587.01 ค่า P-value=0.00 ที่องศาอิสระเท่ากับ 240 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า GFI เท่ากับ 0.93 ค่า AGFI เท่ากับ 0.90 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.049 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการได้ ร้อยละ 93 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการมี 6 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การพัฒนานักนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมและบรรยากาศองค์การสร้างสรรค์ 3) รูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ 8 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนองค์การ มี 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมโดยผู้บริหาร การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมเชิงนวัตกรรม และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2) การนำองค์การ มี 1 ขั้นตอน คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 3) การจัดการองค์การ มี 2 ขั้นตอน คือ การจัดโครงสร้างองค์การและการมุ่งเน้นการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการและ 4) การควบคุมองค์การ มี 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบและประเมินผลและการปรับปรุงและพัฒนา โดยภาพรวมของรูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมการของ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2561) ได้เขียนบทความ เรื่อง การสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ซึ่งมีเป้าหมายที่จะนำเสนอแนวคิดการสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย เพื่อนำมาใช้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภูมิหลังโรงเรียน 2) วิสัยทัศน์ร่วมและเป้าหมายนวัตกรรม 3) กลยุทธ์การดำเนินงานของโรงเรียน 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการตัดสินใจ 5) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม 6) บุคลากรหลักและการบริหารบุคคล 7) การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ 8) การสื่อสารและการจัดการสารสนเทศ 9) บรรยากาศสร้างสรรค์ 10) การสนับสนุนจากรัฐบาลและชุมชน 11) องค์กรแห่งการเรียนรู้และ 12) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

วรัญญา ศรีวิณ และคณะ (2561) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผลการศึกษาด้านปัจจัยทางการบริหารที่ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการด้านงบประมาณ ระบบสารสนเทศขององค์กร สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่พบว่าไม่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา และผลการศึกษาด้านกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย แรงจูงใจในการทำงาน ด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ พบว่า กระบวนการบริหารด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล เชิงบวกกับสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถ อธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 56.90 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็น องค์กรนวัตกรรมการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

พรชัย คำหอม และคณะ (2562) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรม เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ศึกษาความสัมพันธ์ความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรม เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อขนาดโรงเรียนต่างกัน จะมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลไม่แตกต่างกัน 2) โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระดับความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อขนาดโรงเรียนต่างกัน จะมีระดับความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างจากขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การจัดการกลยุทธ์ที่มุ่งนวัตกรรมมีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมโดยสัดส่วนความเชื่อถืออธิบายด้วยปัจจัยทั้งหมด ได้ร้อยละ 93

จุฑารัตน์ พลนามอินทร์ และคณะ (2562) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 และเพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า 1) ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมแนวใหม่ และด้านบุคลากรแบบรวบรวมความรู้ รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างองค์กรแบบกระจายและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2) การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านแตกต่างกันเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการมีผู้นำเชิงสร้างสรรค์และด้านโครงสร้างองค์กรแบบกระจาย 4) การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไล ปรีกษากร (2563) ได้ศึกษา เกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อทราบนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี ทั้งหมด 50 นวัตกรรม 2) นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด 12 นวัตกรรม ตามขอบข่ายงานวิชาการ ได้แก่ 1) นวัตกรรมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) นวัตกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) นวัตกรรมการบริหารแบบการสอนงาน 4) นวัตกรรมการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล 5) นวัตกรรมการบริหารตามหลักการประกันคุณภาพ การศึกษา 6) นวัตกรรมการบริหารแบบผสมผสาน 7) นวัตกรรมการบริหารโดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร 8) นวัตกรรมการบริหารโดยใช้ภาคีเครือข่าย 9) นวัตกรรมการบริหารแบบทีมงาน 10) นวัตกรรมการบริหารตามแนว Tip Co 11) นวัตกรรมการบริหารแบบพัฒนาคุณภาพศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 12) นวัตกรรมการบริหารแบบศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์

ขวัญชนก แสงทอานั่ง (2563) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพ และปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต องค์ประกอบที่ 6 ผลลัพธ์ และองค์ประกอบที่ 7 เงื่อนไขความสำเร็จ และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อสร้างนวัตกรรม พบว่า นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น คือ คู่มือการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรม หรือ iKIT ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) นวัตกรรมการบริหาร ประกอบด้วย 1.1) นวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ 1.2) นวัตกรรมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1.3) นวัตกรรมการสนับสนุนการเรียนรู้ 2) ระบบและกลไก ประกอบด้วย 2.1) ขั้นตอนการวางแผน คือ 1) การส่งมอบความรู้ 2) การฝึกปฏิบัติ 3) การยกระดับสู่นวัตกรรม 2.3) ขั้นตอนการประเมิน ประกอบด้วย 1) การประเมินนวัตกรรม 3) สมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การมุ่งอนาคต 2) เครือข่ายสังคม 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) การบริหารโครงการ 5) ความรู้ด้านเนื้อหาและทักษะการปฏิบัติ 6) บุคลิกภาพส่วนบุคคล

อัคคณัฐ อัยรา (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และแนวทางการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัจจัย 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) กลยุทธ์มุ่งนวัตกรรม 2) วัฒนธรรมองค์กรนวัตกรรม 3) โครงสร้างองค์กร 4) ทีมนวัตกรรม 5) ผู้นำนวัตกรรม 6) สิ่งสนับสนุนนวัตกรรม และ 7) เครือข่ายนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างแนวคิดใหม่ 2) วางแผนและเลือกแนวคิด 3) สร้างนวัตกรรม 4) นำไปปฏิบัติ 5) นิเทศส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และ 6) ประเมินนวัตกรรมและปรับปรุง องค์ประกอบที่ 3

ด้านผลผลิต 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) นวัตกรรมของผู้บริหาร 2) นวัตกรรมของครู และ 3) นวัตกรรมของนักเรียน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา โดยรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

นवल สมบูรณ์สิน (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม และ 3) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 หลักการ ประกอบด้วย 1) หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) หลักการจัดการความรู้ และ 4) หลักการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าในการจัดการนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้นำ/ผู้บริหาร 2) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากร 3) คณะกรรมการจัดการนวัตกรรม 4) แหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และ 5) วัฒนธรรมนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการนวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตอนที่ 2 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 3 ใช้นวัตกรรม ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่วัตกรรม องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมกระบวนการ 2) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และ 3) นวัตกรรมจัดการ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการนวัตกรรม 2) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม และ 3) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 หลักการ ประกอบด้วย 1) หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) หลักการจัดการความรู้ และ 4) หลักการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าในการจัดการนวัตกรรม คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้นำ/ผู้บริหาร ควรมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนและส่งเสริมการตัดสินใจของคนในสถานศึกษา มีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีและการจัดการข้อมูลที่หลากหลาย เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง กล้าคิดกล้าพัฒนาและกล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มองมุมบวกและเปิดโอกาสทางความคิด มีความเป็นเลิศด้านวิชาการและเชี่ยวชาญ มีทักษะศตวรรษที่ 21 สร้างวัฒนธรรมในสถานศึกษา และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากร ควรมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะเชิงวิชาการ

และเชี่ยวชาญในเรื่องที่ทำ มีการริเริ่มพัฒนาวิธีการสอนและแนวทางใหม่ ๆ มีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรม มีทักษะในการสื่อสารและส่งต่อข้อมูล กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ การเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาควรมีคณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษา โดยมีการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน เป็น ประธานกรรมการ รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ เป็น รองประธานกรรมการ ครูหัวหน้ากลุ่มงาน 4 ฝ่าย เป็น กรรมการ นักวิชาการ เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทน/ผู้ปกครอง/นักเรียน/ชุมชน เป็น กรรมการ และรองกลุ่มงานหรือครู เป็น เลขานุการ แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี สถานศึกษามีพื้นที่ในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลงาน สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และสถานศึกษามีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้ วัฒนธรรมนวัตกรรมการศึกษาควรมีค่านิยมและเป้าหมายเชิงนวัตกรรมร่วมกัน สถานศึกษามีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สถานศึกษามีวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการคิดสิ่งใหม่อย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษามีรูปแบบการทำงานเป็นทีม องค์กรประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการนวัตกรรมการศึกษา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาสภาพ/สำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน อีกทั้งความพร้อมด้านทรัพยากรในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 วางแผน ออกแบบ คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาลำดับความสำคัญของปัญหา วางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานร่วมกัน ออกแบบแผนการโดยคำนึงถึงทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียน ไม่ว่าจะป็นด้านบุคคล สถานที่ หรืออุปกรณ์ และจัดทำแผนเตรียมการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 ใช้นวัตกรรม คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาให้กับผู้รับผิดชอบนำแผนลงสู่การปฏิบัติ โดยมีการติดตามผ่านการนิเทศ ติดตาม สังเกตจาก ผู้รับผิดชอบงาน โดยมีกรอบเวลาที่ชัดเจน จากนั้น นำข้อมูลมาปรับปรุงกิจกรรมจากการติดตามผ่านกระบวนการ PDCA ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ผู้รับผิดชอบประเมินผลจากการนำไปปฏิบัติ โดยเก็บข้อมูลจากทุกภาคส่วนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ นำมาปรับและพัฒนา นวัตกรรม ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม คณะกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษานำนวัตกรรมสู่การเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รับฟังการสะท้อนผล ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน องค์กรประกอบที่ 5 ผลผลิต คือ 1) นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) คือ วิธีการสอนหรือเทคนิคแนวทางการสอนใหม่ ๆ ที่ผู้บริหารหรือครูเป็นผู้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ 2) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) คือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ หรือหลักสูตรที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ และ นวัตกรรมการจัดการ (Managerial Innovation) คือ นวัตกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาคิดค้นวิธีการ

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่าย

นุชนาด สุทธการ (2565) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศโรงเรียนในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 จุดมุ่งหมายของการนิเทศ ประกอบด้วย 1.1 คุณภาพครู 1.2 คุณภาพผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนเตรียมการนิเทศ ประกอบด้วย 2.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการในการนิเทศ องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย 3.1 การลงมือปฏิบัติตามแผนนิเทศ 3.2 วิธีการนิเทศและเทคนิคการนิเทศ 3.3 การกระตุ้นและการช่วยเหลือผู้รับการนิเทศ องค์ประกอบที่ 4 การประเมินและรายงานผลการนิเทศ ประกอบด้วย 4.1 การกำกับติดตามการนิเทศ 4.2 การสรุปผลและประเมินผลการนิเทศ 4.3 การรายงานและการขยายผลการนิเทศ องค์ประกอบที่ 5 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5.1 ประสิทธิภาพด้านครู 5.2 ประสิทธิภาพด้านนักเรียน องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของการนิเทศ ประกอบด้วย 6.1 การสนับสนุนจากผู้บริหาร 6.2 ความร่วมมือของเครือข่าย ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

Vrakking (1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์กรนวัตกรรม เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่าง ทฤษฎีและการปฏิบัติในบทบาทหน้าที่การเป็นที่ปรึกษาการบริหารจัดการองค์กร โดยเฉพาะความต้องการสำหรับการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการนวัตกรรมโดยทำการศึกษาจากการทำงานเป็นที่ปรึกษาด้านนวัตกรรมใน 7 บริษัทขนาดใหญ่ และขนาดกลาง พบว่า ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการนวัตกรรมในองค์กรนวัตกรรมมีตัวแปร 4 กลุ่ม และสรุปรูปแบบของแก่นนวัตกรรม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านทรัพยากรเทคโนโลยี คือ การจัดการความรู้และประสบการณ์ ความรู้ในการทำงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความเข้าใจเทคโนโลยีที่มีอยู่และกำลังจะเกิดขึ้น
2. ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ พนักงานถือว่าเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ดังนั้น องค์กรต้องส่งเสริมการศึกษาหรือฝึกอบรมให้พนักงาน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถนำไปเชื่อมโยงกับความคิดสร้างสรรค์และความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อใช้ในการสร้างนวัตกรรม องค์กรควรสร้างให้เกิดทีมข้ามสายงานเพื่อให้เกิดความหลากหลายทางความคิด ความสามารถ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งมีวัฒนธรรม ค่านิยมร่วมเน้นความสำเร็จของงาน มีโครงสร้างที่เหมาะสม และการมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่กล้าเสี่ยง โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีม
3. ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร มีกระบวนการของนวัตกรรมที่เน้นการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ได้แก่ วิสัยทัศน์ที่แสดงถึงความโดดเด่นด้านนวัตกรรม กลยุทธ์มีความชัดเจน และโครงสร้างองค์กรที่มีความเหมาะสม เป็นโครงสร้างองค์กรแบบโครงการ ที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมในการพัฒนานวัตกรรม

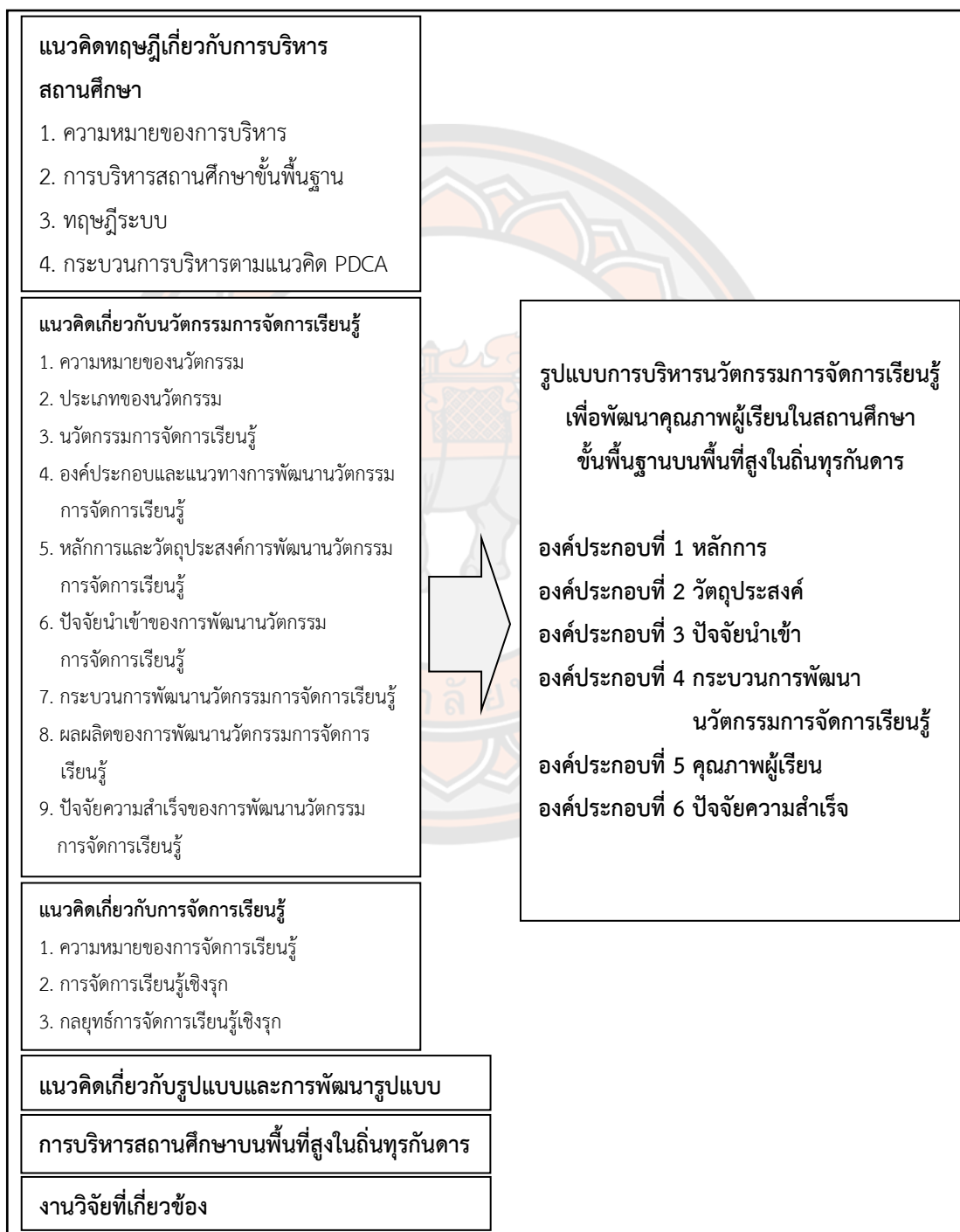
4. ปัจจัยด้านปฏิบัติการ คือ องค์กรจะต้องให้ความสนใจกับการจัดการด้านงบประมาณ การวางแผน การคัดเลือกโครงการและการควบคุมโครงการ

Chang, Hsu, Chuang, & Wu (2007) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมโดยใช้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด วัฒนธรรมองค์กรแบบดั้งเดิมไม่สามารถจะเรียนรู้ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพเพราะขาดองค์ประกอบหลักในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การดำเนินการด้วยตนเอง การยอมรับของสังคม วิสัยทัศน์ร่วมและการปฏิรูประบบผู้นำรูปแบบขององค์กรนวัตกรรม ต้องบรรลุความสำเร็จในการบริหารจัดการนวัตกรรมโดยการเรียนรู้ในองค์กรผ่านองค์การแห่งการเรียนรู้ และมีการสร้างสิ่งแวดล้อมในการสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยในการพัฒนาองค์กรนวัตกรรม คือ การมอบหมายงานแก่อาสาสมัครที่มีความรู้ ความสามารถในงานนั้น ๆ สังคมที่เป็นอิสระ พนักงานมีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบงานนั้น ๆ อย่างเต็มที่และมีการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม

Kasule (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพด้านความสามารถทางนวัตกรรม การสอนของบุคลากรในมหาวิทยาลัยยูกันดา ผลการศึกษาพบว่าความสามารถด้านนวัตกรรมของบุคลากร การสอนในมหาวิทยาลัยควรประกอบด้วยหลักความสามารถ 5 ประการและความสามารถอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 14 ประการ ความสามารถนี้รวมถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรมสังคมแห่งความรู้ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันและเน้นให้มีการสร้างเครือข่ายที่มากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวางแผนในการดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา พร้อมทั้งมีการกำหนดกรอบในการทำงานวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

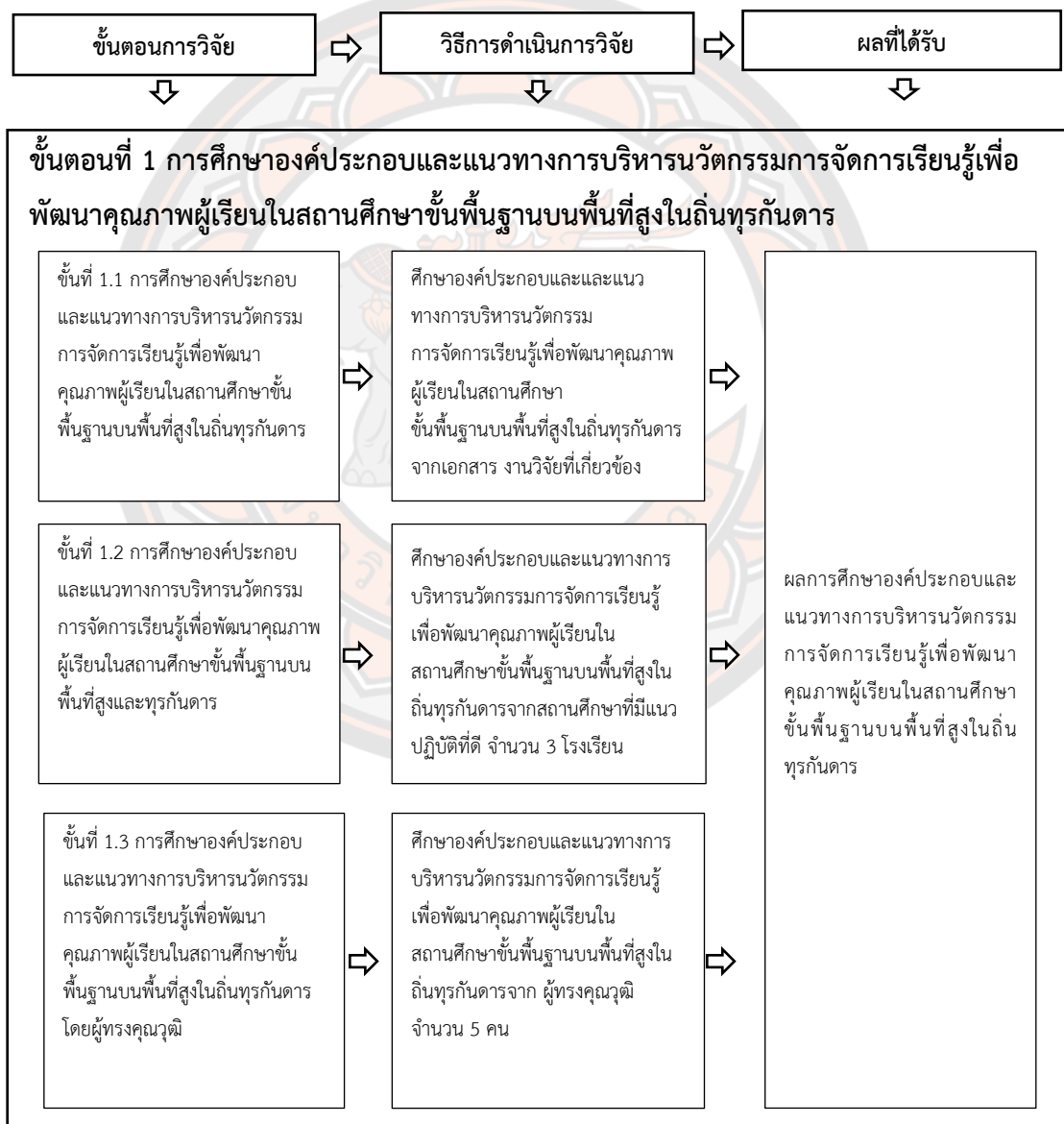

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ภาพ 3 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยสังเคราะห์เอกสาร

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ได้จำนวนมากที่สุด (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคผนวก ก หน้า 225-228)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง โดยการทำงานอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนของขั้นตอน รวมไปถึงการหาข้อมูลตามลำดับอย่างละเอียด รอบคอบ ความใหม่ ทันสมัยเป็นปัจจุบัน

4. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาจัดหมวดหมู่ เพื่อได้ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ชั้นที่ 1.2 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จากสถานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือได้รับรางวัลจากโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วยโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนบ้านยะพอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. โรงเรียนบ้านศรีนาม่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1
3. โรงเรียนบ้านปางไฮ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) คือ แบบสัมภาษณ์การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหาร นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่น ทุรกันดาร โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสัมภาษณ์ ปลายเปิดที่กำหนดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ในภาคผนวก ก หน้า 229-233)

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและ แนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ที่มีความเหมาะสมเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ จากผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์

2.2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา

2.2.4 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์

2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรูประชีวิน อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย ตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาบริหาร วิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

โดยที่เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องตามเนื้อหา/จุดประสงค์

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้และเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่า IOC ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 (ในภาคผนวก ข หน้า 258 - 260)

2.2.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในภาคผนวก ก หน้า 229 - 233)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน เพื่อติดต่อด่วน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตั้งแต่วันที่ 18 - 26 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 โดยการบันทึกเสียง จัดบันทึก และนำมาถอดการบันทึกเสียง สรุปวิเคราะห์ประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหาร นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

สถานศึกษา	วัน เดือน ปี	สถานที่สัมภาษณ์
1. โรงเรียนบ้านยะพอ	18 กรกฎาคม 2566	โรงเรียนบ้านยะพอ
2. โรงเรียนบ้านศรีนาม่าน	24 กรกฎาคม 2566	โรงเรียนบ้านศรีนาม่าน
3. โรงเรียนบ้านปางไฮ	26 กรกฎาคม 2566	โรงเรียนบ้านปางไฮ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการถอดการบันทึกเสียงแล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหาร นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่วุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาเอกขึ้นไปทางการบริหารการศึกษา มีความรู้และประสบการณ์

เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร บริหารสถานศึกษา 10 ปีขึ้นไปและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมโดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หรือผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ ดังนี้

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุบัน พรเวียง อาจารย์ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา หัวหน้าสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) ดร.โอษฐ์ ไทยวรรณศรี ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) นายปิลัทธ์ อุดมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาดาก เขต 2
- 4) นายสำเร็จ ไกรพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนแมริมวิทวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่
- 5) ดร.ปัทมา ภู่อวาสร์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) คือ แบบสัมภาษณ์การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดที่กำหนดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ในภาคผนวก ก หน้า 234 - 238)

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ที่มีความเหมาะสมเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ จากผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์

2.2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา

2.2.4 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์

2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตुरुประชีวิน อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เซาว์นชัย ตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาบริหาร วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

โดยที่เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องตามเนื้อหา/จุดประสงค์

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ใช้เป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่า IOC ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 (ในภาคผนวก ข หน้า 261-263)

2.2.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (ในภาคผนวก ก หน้า 234-238)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน เพื่อติดต่อวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตั้งแต่วันที่ 26 เดือนกรกฎาคม - 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 โดยการบันทึกเสียง จดบันทึก และนำมาถอดการบันทึกเสียง สรุปลักษณะที่ประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	วัน เดือน ปี	สถานที่สัมภาษณ์
1. ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี	26 กรกฎาคม 2566	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ผศ.ดร.สุพรรณ พรเวียง	7 สิงหาคม 2566	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นายปิลัทธ์ อุดมวงศ์	29 สิงหาคม 2566	สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาดาก เขต 2
4. นายสำเร็จ ไกรพันธ์	7 สิงหาคม 2566	โรงเรียนแมริมวิทยา จังหวัดเชียงใหม่
5. ดร.ปัทมา ภู่วัสน์	30 สิงหาคม 2566	สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาตาก

5. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการถอดการบันทึกเสียงแล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในขั้นตอนที่ 1 มายกร่าง รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. นำร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ได้ร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมต่อไป

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยใช้แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษาและเกี่ยวข้องกับทางการศึกษา มีความรู้/ประสบการณ์ในการสอนและงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา อดีตอาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา มีความรู้/ประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาและงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมเกียรติ บุญรอด อดีตผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ดร.เทอดชาติ ชัยพงษ์ อดีตผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 4) ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ อดีตที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษาพิเศษและด้อยโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา มีความรู้/ประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาและงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ดร.จิตราภรณ์ ไยศิลป์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก
- 2) ดร.ปรีชาชาญ อินทรชิต ผู้อำนวยการการสถานศึกษาวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศรัฐราษฎร์นุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
- 3) ดร.ณรงค์ อภัยใจ ผู้อำนวยการการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระนอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ประเด็นการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 6 ประเด็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มาเป็นกรอบในการสร้างประเด็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เก็บข้อมูลจากผู้ทรงเป็นรายบุคคล (ในภาคผนวก ก หน้า 239-248)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ พร้อมส่งโครงร่างวิทยานิพนธ์และร่างรูปแบบเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

3.3 ดำเนินการเก็บข้อมูล และเข้าพบเพื่อรับผลการตรวจสอบรูปแบบและรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงรูปแบบด้วยตนเอง

ตาราง 11 แสดงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบรูปแบบ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	เก็บข้อมูล
1. ศาสตราจารย์ ดร. วิทยา จันทร์ศิลา	5 พฤศจิกายน 2566
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	12 พฤศจิกายน 2566
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	15 พฤศจิกายน 2566
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมเกียรติ บุญรอด	19 พฤศจิกายน 2566
5. ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี	19 พฤศจิกายน 2566
6. ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์	20 พฤศจิกายน 2566
7. ดร.เทอดชาติ ชัยพงษ์	24 พฤศจิกายน 2566
8. ดร.จิตรภรณ์ ไยศิลป์	26 พฤศจิกายน 2566
9. ดร.ปรีชาชาญ อินทรชิต	28 พฤศจิกายน 2566
10. ดร.ณรงค์ อภัยใจ	30 พฤศจิกายน 2566

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไขรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 60 คน รวม จำนวน 120 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 60 แห่ง ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 6 จังหวัด จังหวัดละ 10 โรงเรียน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และคุณวุฒิทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ผู้วิจัยนำรายละเอียดของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มากำหนดเป็นข้อคำถาม

2.2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

2.2.3 ผู้วิจัยได้นำร่างแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา แล้วดำเนินการปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.4 จัดทำแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ฉบับสมบูรณ์ (ในภาคผนวก ก หน้า 249-257)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

3.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์และโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ google form ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 120 ฉบับ

3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับคืนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และมีความสมบูรณ์จำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558, น. 121)

4.51-5.00 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษางค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

1.1 ผลการศึกษางค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาเอกสาร

1.2 ผลการศึกษางค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจาก สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1.3 ผลการศึกษางค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 ผลการศึกษางค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสังเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากแนวคิดของ นักวิชาการ ดังนี้ จิตมา วรรณศรี (2566; สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565; รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2565; ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์, 2563; สำนักงานนวัตกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2562; สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2562; วิทยา จันทร์ศิลา, 2561; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560; วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2555; สุนทร โคตรบรรเทา, 2554; ภาวดี อนันต์นาวิ, 2552; Joe Tidd, & John Bessant, 1960; Ahmed, & Shepherd, 2010; John R. Schermerborn, 2011; Dawson, & Andriopoulos, 2017; Schilling, & Shankar, 2019)

ตาราง 12 แสดงผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

องค์ประกอบ	ผลการศึกษาเอกสาร
ด้านหลักการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. หลักการจัดการความรู้ 3. หลักการบริหารงานวิชาการ
ด้านวัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
ด้านปัจจัยนำเข้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครูผู้สอน 3. วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม 4. แหล่งเรียนรู้ และสื่อเทคโนโลยี

องค์ประกอบ	ผลการศึกษาเอกสาร
<p>ด้าน กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้</p>	<p>ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพภายนอก องค์กร ตลอดจนวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษาในการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม เป็นขั้นตอนการตัดสินใจเลือกความคิด และการคิด ออกแบบนวัตกรรม การทำงานเป็นทีม และการสร้างนวัตกรรม</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนการตรวจสอบนวัตกรรมและการนำนวัตกรรม ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือการนำ นวัตกรรมการเรียนรู้ไปใช้ การประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนของนวัตกรรม และการประเมินคุณค่าของนวัตกรรม</p> <p>ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่ใช้นวัตกรรม เป็นขั้นตอนปรับปรุงวิธีการจัดการนวัตกรรม และการ สะท้อนผลการใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนา ปรับปรุง นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ต่อไป</p>
<p>ด้าน คุณภาพผู้เรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตามเป้าหมายของสถานศึกษา 2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษา
<p>ด้าน ปัจจัยความสำเร็จ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง 2. สถานศึกษามีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้

1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จาก 3 โรงเรียน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับองค์ประกอบของรูปแบบ และเสนอแนวทางการบริหารนวัตกรรมการ สรุปลักษณะภาษาได้ตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
1. หลักการ	1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษา โดยยึดสภาพบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและผู้เรียนเป็นหลัก 2. มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน โดยมุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. มีการพัฒนานวัตกรรมการ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและศักยภาพผู้เรียน	1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่ เป็นฐาน ศักยภาพครูและบุคลากรออกแบบแนวทางการจัดการศึกษาสู่การออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาและดำเนินการแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นระบบ 2. สถานศึกษามีการบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 3. สถานศึกษามีการบริหารการ เปลี่ยนแปลง โดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน	1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการ การศึกษาโดยยึดสภาพบริบทและ ความต้องการของสถานศึกษาเป็น ฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. สถานศึกษามีการนำนโยบายจาก หน่วยงานต้นสังกัดมาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3. สถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการ การศึกษาตามเป้าหมายโดยยึด หลักการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์	1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษา โดยยึด พื้นฐานเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. สถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมเมื่อ จากทุกภาคส่วน 3. สถานศึกษาบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์โดย การนำเป้าหมายทางการศึกษา นโยบายต่าง ๆ มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. สถานศึกษาใช้หลักการบริหารเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
2. วัตถุประสงค์	<p>1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรม</p> <p>การจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p> <p>2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะนวัตกรรมที่รองรับ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ (Designation)</p> <p>3. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้</p>	<p>1. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21</p> <p>2. เพื่อจัดการศึกษาให้ทันต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน</p> <p>3. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีของนักเรียน</p>	<p>1. เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>2. เพื่อสร้างและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน</p> <p>3. เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีความรู้และประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น</p> <p>3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เน้นกระบวนการทำงานด้วยระบบคุณภาพ</p>	<p>1. เพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p> <p>2. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21</p> <p>3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลจัดการเรียนรู้ของครู</p> <p>4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู</p>
3. ปัจจัยนำเข้า	1. ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรเข้าใจสภาพบริบทสถานศึกษา ผู้เรียนและท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารควรสนับสนุน	1. ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่แสดงออกซึ่งการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งด้านการมีองค์ความรู้ การเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้บริหารควรมีทักษะในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถนำพาคณาจารย์ปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	คุณลักษณะผู้บริหาร
3.1 ผู้บริหาร	1. ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรเข้าใจสภาพบริบทสถานศึกษา ผู้เรียนและท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารควรสนับสนุน	1. ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่แสดงออกซึ่งการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งด้านการมีองค์ความรู้ การเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้บริหารควรมีทักษะในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถนำพาคณาจารย์ปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	คุณลักษณะผู้บริหาร
สถานศึกษา	1. ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรเข้าใจสภาพบริบทสถานศึกษา ผู้เรียนและท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารควรสนับสนุน	1. ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่แสดงออกซึ่งการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งด้านการมีองค์ความรู้ การเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้บริหารควรมีทักษะในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถนำพาคณาจารย์ปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	คุณลักษณะผู้บริหาร

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
2. ครูผู้สอน	1. ครูมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เป็นผู้ผู้ที่ออกแบบการเรียนรู้ ถ้าถ่ายทอดองค์ความรู้ และคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย	1. ครูต้องมีการอบรมวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ครูควรมีทักษะการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการแต่ละบุคคล	1. ครูเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู 2. ครูเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ เทคนิค การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนได้
3. บรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม	1. สถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศเชิงรุก โดยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงศักยภาพของตนเอง	1. สถานศึกษามีการดำเนินการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การออกแบบการเรียนรู้สู่การวัดผล ประเมิน รวมทั้งรายงานผลต่อสาธารณชน	1. สถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การออกแบบการเรียนรู้สู่การวัดผล ประเมิน รวมทั้งรายงานผลต่อสาธารณชน	1. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. ควรมีการทำงานเป็นทีมเป็นระบบและการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันในองค์กร
4. แหล่งเรียนรู้และ เทคโนโลยี	1. สถานศึกษามีการจัดการเตรียมแหล่งเรียนรู้ภายใน ภายนอกและเครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์	1. สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งใน หอเรียนและนอก หอเรียนให้เพียงพอและเหมาะสมกับผู้เรียน	1. สถานศึกษามีการจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประกอบการ เรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างเพียงพอ	1. สถานศึกษาจัดแหล่งเรียนรู้ใน หอเรียน นอกห้องเรียน สื่อดิจิทัล เครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ต่าง ๆ

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
4. กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้	1. วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis) ได้แก่ จุดเด่น จุดด้อย อุปสรรค และโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 2. ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน 3. ประชุมครูเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาสถานศึกษา	1. วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis) 2. ประชุมเตรียมความพร้อมของบุคลากร 3. จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน / กิจกรรม	1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 2. วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ งานวิชาการในรอบปีที่ผ่านมา 3. กำหนดปัญหาและแนวทาง แก้ไขสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 2. วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis) 3. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ 4. กำหนดปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
2. ออกแบบและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้	1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ 2. ประเมินสมรรถนะผู้เรียน เพื่อทราบระดับสมรรถนะผู้เรียนรายบุคคล 3. ออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน	1. ประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้ 2. กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงาน 3. คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคล โดยการศึกษาข้อมูลผู้เรียน 4. ออกแบบและสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหายของนักเรียน	1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานพัฒนา 2. คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคลตามสภาพปัญหาการเรียนรู้ 3. ออกแบบนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหายของนักเรียน 4. สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา	1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ 2. ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา 3. กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการพัฒนา 4. คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคล 5. ออกแบบและสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
3. ทดลองใช้นวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมคณะครู เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ดำเนินงาน 2. มอบหมายภาระงานให้เหมาะสมกับความสามารถของครู 3. ทดลองใช้นวัตกรรม 4. ติดตามผลการใช้นวัตกรรมในเท 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมสร้างความเข้าใจและ มอบหมายงาน 2. ทดลองใช้นวัตกรรม 3. นำผลการทดลองใช้นวัตกรรม มาประชุม <p>วิเคราะห์ปัญหาและผลการจัดการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. นำข้อเสนอแนะผลการใช้นวัตกรรม มาใช้ในการปรับปรุงนวัตกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ไปใช้ 2. นำผลการใช้นวัตกรรม มา PLC <p>วิเคราะห์ปัญหาและผลการจัดการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. นำผลการใช้นวัตกรรมมาประชุม <p>วิเคราะห์ปัญหาและผลการจัดการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมสร้างความเข้าใจและ มอบหมายภาระงานให้เหมาะสมกับบุคคล 2. ทดลองใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ 3. นำผลการใช้นวัตกรรมมาประชุม <p>วิเคราะห์ปัญหาและผลการจัดการเรียนรู้</p>
4. ประเมินผลการใช้นวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ 2. ประเมินผลกระทบบของนวัตกรรม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ 3. ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 2. ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน 4. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินคุณภาพผู้เรียน 1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน 3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินคุณภาพผู้เรียน 1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน 3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน
5. สะท้อนผลและเผยแพร่นวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สรุปผลการใช้นวัตกรรมและข้อเสนอแนะพัฒนาของนวัตกรรม 2 จัดเวทีเสวนาเพื่อถอดบทเรียนผล 3. รวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้ 4. เผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรม <p>เรียนรู้อย่างหลากหลาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เผยแพร่ข้อมูลการใช้ นวัตกรรมเรียนรู้ อย่างหลากหลาย 2. รวบรวมนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย <p>จัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำนวัตกรรมการเรียนรู้เข้าร่วมแข่งขันในระดับต่าง 2. เผยแพร่ข้อมูลการใช้ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สรุปผลการใช้นวัตกรรมและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนานวัตกรรม 2. ถอดบทเรียนผลการใช้นวัตกรรม 3. รวบรวมนวัตกรรมเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและ เป็นคลังแห่งนวัตกรรม การเรียนรู้ 4. เผยแพร่ข้อมูลการใช้ นวัตกรรม

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
5. คุณภาพผู้เรียน	<p>1. ผู้เรียนมีองค์ความรู้และสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมทางการเรียนรู้และในชีวิตประจำวัน</p> <p>2. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทดสอบต่างๆ เพิ่มขึ้น</p> <p>3. ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีสมรรถนะที่สำคัญตามที่สถานศึกษากำหนด สามารถถ่ายทอดสมรรถนะที่มีผ่านการเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข</p>	<p>1. ผู้เรียนเป็นผู้มีพื้นฐานด้านวิชาการ มีผลงานทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับทั้งจากสถานศึกษาและชุมชน สามารถถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่บุคคลที่อยู่รอบข้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. ผู้เรียนมีทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยี ประกอบการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น</p> <p>3. ผู้เรียนคุณธรรมนำความรู้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม</p>	<p>1. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ และถ่ายทอดผ่านการออกแบบ นวัตกรรมทางการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลการเรียนรู้สูงขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ของตนเอง และนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง</p> <p>3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนที่ดีสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม</p> <p>4. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>1. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางการเรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพสูงสุด</p> <p>2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลทั่วไป</p> <p>3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนที่ดีสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม</p> <p>4. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น</p>

ประเด็น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปแนวทาง
6. ปัจจัยความสำเร็จ	<p>1. การสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพศึกษาร่วมกัน ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>3. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นระบบ มีระบบการกำกับนิเทศติดตามประเมินผลดำเนินงาน</p> <p>4. การกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดในการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา</p>	<p>1. การสร้างภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>2. กระบวนการนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่องมีการนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>3. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์</p> <p>4. ครูผู้สอนมีทักษะและความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้</p>	<p>1. ความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนตลอดถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา</p> <p>2. การสร้างแรงจูงใจการทำงานร่วมกัน มองเห็นวิสัยทัศน์และทำงานร่วมกัน</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีทางวิชาการและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการสร้างภาคีเครือข่ายทางการศึกษา</p> <p>3. การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน</p> <p>4. กระบวนการนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่อง</p> <p>5. การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด</p>

จากตาราง 13 ได้นำเสนอผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จาก 3 โรงเรียน สรุปผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

1. สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาโดยใช้พื้นฐานเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. สถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
3. สถานศึกษาบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ โดยการนำเป้าหมายทางการศึกษานโยบายต่าง ๆ มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. สถานศึกษาใช้หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลงเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู
4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะดังนี้
 - 1.1 เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถสร้างแนวทางสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายได้
 - 1.2 เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นที่ปรึกษาและคอยช่วยเหลือครูได้
2. ครูควรมีคุณลักษณะดังนี้
 - 2.1 ครูเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู
 - 2.2 ครูเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ เทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนได้
3. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรมีการทำงานเป็นทีม เป็นระบบและการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันในองค์กร
4. แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี

สถานศึกษาจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน สื่อดิจิทัลและเครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
2. วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis)
3. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ
4. กำหนดปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ
2. ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร
3. กำหนดวัตถุประสงค์
4. คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคล
5. ออกแบบและสร้างนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม

1. ประชุมสร้างความเข้าใจและมอบหมายภาระงานให้เหมาะสมกับบุคคล
2. ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้
3. นำผลการใช้นวัตกรรมมาประชุมวิเคราะห์ปัญหาและผลการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม

1. ประเมินคุณภาพผู้เรียน
 - 1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
 - 1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
2. ประเมินผลที่เกิดกับครูผู้สอน
3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่นวัตกรรม

1. สรุปผลการใช้นวัตกรรมและข้อเสนอแนะในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
2. ถอดบทเรียนผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชนและ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. รวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้
4. เผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายช่องทาง

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางการเรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพสูงสุด
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลทั่วไป
3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนที่ดี สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม
4. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการสร้างภาคีเครือข่ายทางการศึกษา
3. การสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน
4. กระบวนการนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่อง
5. การช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

1.3 ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สรุปผลสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับองค์ประกอบและให้ข้อเสนอแนะแนวทางแต่ละองค์ประกอบดัง ตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
1. หลักการ	<p>1. หลักการบริหารงานวิชาการ เป็นปัจจัยสำคัญ ขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา</p> <p>2. หลักการโรงเรียนพึ่งพาตนเอง พัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน</p> <p>3. การบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ คำนึง ผู้เรียนเป็นเป้าหมายปลายทาง ของการพัฒนาคุณภาพ</p>	<p>1. การบริหารที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง ผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญ ของการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา</p> <p>2. การบริหารจัดการ เรียนรู้ที่ดี ส่งผลให้การ พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้</p> <p>3. การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการพัฒนา ของการพัฒนาคุณภาพ</p>	<p>1. การบริหารแบบมี ส่วนร่วม โดยอาศัย ความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วนเข้ามา มี บทบาทต่อการ ขับเคลื่อนคุณภาพ การศึกษา</p> <p>2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากร</p> <p>3. การบริหารจัดการ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วม</p>	<p>1. การบริหารจัดการที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความสามารถ และศักยภาพการ เรียนรู้รายบุคคล</p> <p>2. การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานในการพัฒนา สอดคล้องกับสภาพ และบริบทของ สถานศึกษา</p> <p>3. การบริหารจัดการ โดยยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง</p>	<p>1. การบริหารโดยใช้ วิชาการเป็นปัจจัยสำคัญใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. การบริหารจัดการที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึง ผู้เรียน คือ เป้าหมาย ปลายทางของการพัฒนา</p> <p>3. การบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนา เพื่อให้ สอดคล้องกับสภาพบริบท และปัญหา</p>	สรุป

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
2. วัตถุประสงค์	<p>1. เพื่อบริหารงาน</p> <p>วิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่สูง</p> <p>2. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของคณาจารย์</p> <p>3. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะ</p>	<p>1. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมและการจัดการเรียนรู้ และให้นวัตกรรมทางการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้และใน ชีวิตประจำวัน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้ คุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้ ข้อจำกัดด้านบริบท และอุปสรรคต่างๆ</p>	<p>1. เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโดย ใช้นวัตกรรมขับเคลื่อน</p> <p>2. เพื่อสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับ ผู้เรียน</p> <p>3. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพของ ผู้เรียนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น</p>	<p>1. เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา</p> <p>ให้กับผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร</p> <p>2. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือจากทุกส่วนในการระดมพลังในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษา</p> <p>3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา</p>	<p>1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้ใน สถานศึกษาบนพื้นที่สูง และใช้นวัตกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อการ การเรียนรู้และใช้ในการ ชีวิตประจำวัน</p> <p>2. เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา บนพื้นที่สูง ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและมีคุณสมบัติในการดำเนินชีวิต</p>	<p>1. เพื่อบริหารงาน วิชาการให้เหมาะสม และสอดคล้องกับ บริบทของพื้นที่</p> <p>2. เพื่อสร้างและพัฒนา นวัตกรรมจัดการ การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>3. เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มี ความรู้ ทักษะและ สมรรถนะ</p> <p>4. เพื่อสร้างโอกาสและ ลดความเหลื่อมล้ำใน การเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน</p>

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป	
3. ปัจจัยนำเข้า	1. ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีภาวะความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีภาวะความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีทักษะการสื่อสาร บวก สามารถสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมาย 2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ช่วยเหลือนักครูในการทำงานได้	1. ผู้บริหารเป็นผู้มีเจตคติที่ดี เรียน สามารถส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างนวัตกรรม ให้กับครูได้ 2. ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา	1. ผู้บริหาร มีทักษะในการตัดสินใจ ในเรื่อง แรงจูงใจและภารกิจ ของสถานศึกษาได้ อย่างทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารมีการเสริมแรงในการทำงาน ให้กับครู	1. ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู 2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และการเรียนรู้ 3. ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู	1. ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และการเรียนรู้ 2. ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู 3. ผู้บริหารเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล	
2. ครูผู้สอน	1. ครูมีความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน ให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะความสามารถ 2. ครูมีอุดมการณ์ความเป็นครู มีความรักและใส่ใจผู้เรียน	1. ครูเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2. ครูต้องเป็นผู้เสียสละ มีความรักและเอ็นดูศิษย์ 2. ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์	1. ครูเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอ 2. ครูเป็นผู้ตั้งมั่นแห่งความดี 3. ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ดี สำหรับผู้เรียน	1. ครูเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอ 2. ครูเป็นผู้ตั้งมั่นแห่งความดี 3. ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ดี สำหรับผู้เรียน	1. ครูมีทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียน 2. ครูเป็นผู้สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อย่างเหมาะสมตามบริบท 3. ครูมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน	1. ครูมีทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียน 2. ครูเป็นผู้สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อย่างเหมาะสมตามบริบท 3. ครูมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน	

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
3. ปัจจัยนำเข้า บรรยากาศองค์กร ที่เอื้อต่อการสร้าง นวัตกรรม	1. การส่งเสริมบุคลากรให้ มีความเข้มแข็งด้าน วิชาการ 2. การสร้างองค์กรแห่ง การเรียนรู้ที่ดีที่สุดและ บุคลากรได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	1. การเป็นองค์กรแห่ง ความสุข สามารถ สร้างแรงบันดาลใจใน การทำงานให้กับครู 2. การส่งเสริมให้ครู เห็นเป้าหมายการ ทำงานร่วมกัน	1. การขับเคลื่อนการ ปฏิบัติงานอย่างเป็น ระบบ 2. การส่งเสริมและ กระตุ้นการทำงานให้ เป็นมีวัฒนธรรม องค์กรที่ดี	1. ส่งเสริมการใช้ นวัตกรรมทั่วทั้ง องค์กร 2. การจัดเวทีใน การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางวิชาการ ให้กับครูผู้คิด ใช้นวัตกรรม	1. การมีนิยาม เป้าหมายเชิง นวัตกรรมอย่างมี ส่วนร่วม 2. การทำงานที่เป็น ระบบและชัดเจน ใน การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	1. การส่งเสริมการใช้ นวัตกรรมจัดการ เรียนรู้สำหรับครูโดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย 2. การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด คำนึงในด้านการศึกษาส่งเสริม นวัตกรรมจัดการ เรียนรู้
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี	1. แหล่งเรียนรู้รอบตัว ผู้เรียนทั้งในสถานศึกษา และชุมชน 2. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ต่างๆ และการสร้าง ความรู้ความเข้าใจใน การใช้สื่อออนไลน์	1. แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา เกี่ยวกับ บุคลากรและสถานที่ ต่างๆ 2. แหล่งเรียนรู้ ภายนอกสถานศึกษา เช่น สถาน ประกอบกร ภาศึ เครือข่าย ราษฎร์ ชาวบ้าน	1. แหล่งเรียนรู้ตาม ธรรมชาติตามบริบท ของสถานศึกษาและ ชุมชน 2. การส่งเสริมเวทีแห่ง การเรียนรู้วัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด เกี่ยวกับนวัตกรรม	1. การจัดทาและ จัดระบบการใช้สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ บนโลกออนไลน์	1. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และเพียงพอต่อ ความต้องการ 2. มีการส่งเสริมการ สร้างนวัตกรรม เรียนรู้โดยใช้ภาคี เครือข่าย	1. การส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้ภายในและภายนอก สถานศึกษาให้คุ้มค่าและ เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด 2. การส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ ออนไลน์อย่างถูกต้อง 3. การส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้ตามธรรมชาติและ บริบทของสถานศึกษา

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
4. กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้	1. แต่งตั้ง คณะทำงาน และมอบหมาย หน้าที่รับผิดชอบ 2. วิเคราะห์ผล การจัด การศึกษา ของ สถานศึกษา 3. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนด เป้าหมายและ แนวทางปฏิบัติ	1. วิเคราะห์บริบท ของสถานศึกษา 2. กำหนดปัญหาของ สถานศึกษากำหนด แนวทางการแก้ไข	1. วิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น ของ สถานศึกษา 2. กำหนดแนวทาง แก้ไข 3. ประชุมคณะครู เพื่อสร้างความ เข้าใจ	1. ระดมความคิดจาก ทุกฝ่ายเพื่อวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็น ของสถานศึกษา 2. กำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนา	1. ศึกษาสภาพปัญหา ปัจจุบันและความ ต้องการจำเป็นของ สถานศึกษา 2. เลือกรูปแบบ ปัญหาที่ต่อเนื่อง อย่างเร่งด่วน	1. แต่งตั้งคณะดำเนินงาน ขับเคลื่อนการใช้นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้ 2. ศึกษาสภาพปัญหา ปัจจุบันและความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษา 3. กำหนดปัญหาของ สถานศึกษากำหนดแนว ทางการแก้ไข
2. ออกแบบและสร้าง นวัตกรม	1. ปรับเปลี่ยน Mindset ของ ครูผู้สอน 2. อบรมเชิง ปฏิบัติครูในกร พัฒนานวัตกรม การเรียนรู้	1. สร้างความรู้ความ เข้าใจการพัฒนา นวัตกรมการเรียนรู้ 2. มีการกำหนด วัตถุประสงค์ในการ ดำเนินการให้ ชัดเจน	1. กำหนด วัตถุประสงค์ให้ ชัดเจน 2. ออกแบบ นวัตกรมตาม กรอบแนวคิด 3. การศึกษาข้อมูล และเอกสาร เกี่ยวกับการสร้าง นวัตกรมการ	1. ออกแบบนวัตกรม ตามความต้องการผู้เรียน 2. เลื่อนนวัตกรมการ เรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน 3. การศึกษาดูงานกร ใช้นวัตกรมเพื่อการ เรียนรู้	1. กำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน ร่วมกัน 2. วางแผนโครงสร้าง นวัตกรม 3. จัดทำแผนพัฒนา นวัตกรมการ จัดการเรียนรู้	1. การศึกษาเอกสารและแนว ทางการสร้างนวัตกรมการ เรียนรู้ 2. การสร้างความตระหนัก และความสำคัญของการใช้ นวัตกรมการจัดการเรียนรู้ 3. การออกแบบและสร้าง นวัตกรมที่ตรงกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ พัฒนา

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
3. ทดลองใช้นวัตกรรม	1. นำนวัตกรรมไปทดลองใช้ใน การจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน	1. ทดลองใช้นวัตกรรม กับกลุ่มตัวอย่าง	1. ทดลองใช้นวัตกรรม	1. นำนวัตกรรมไปทดลองใช้จัดการเรียนรู้	1. การบันทึกและเก็บ ข้อมูลผลการทดลองใช้ควบคู่ระหว่าง ทดลองใช้	1. การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน
3. ทดลองใช้นวัตกรรม	2. บันทึกผลการ ใช้นวัตกรรมเป็น ประจำ และต่อเนื่อง	2. การนิเทศและ ติดตาม การทดลอง ใช้นวัตกรรม	2. นำนวัตกรรมมา จัดการเรียนรู้	2. การสังเกตและ ติดตาม การทดลองใช้ นวัตกรรมในห้องเรียน	2. การบันทึกข้อมูลผลการ นำ นวัตกรรมไปทดลองใช้	2. การบันทึกข้อมูลผลการ นำ นวัตกรรมไปทดลองใช้กับผู้เรียน
3. ทดลองใช้นวัตกรรม		3. การพูดคุย สอบถาม เกี่ยวกับผลการ ทดลองใช้นวัตกรรม กับครู				3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู ไปทดลองใช้กับผู้สอน
4. ประเมินผลการใช้นวัตกรรม	1. ประเมินผลการ ใช้นวัตกรรม	1. ประเมินผลการ ใช้นวัตกรรมแบบมีส่วนร่วม	1. ประเมินผลการ ใช้นวัตกรรมจาก พัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียน	1. เทียบผลพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียน และหลังใช้	1. ประเมินผลการ ใช้นวัตกรรมก่อน ระหว่างใช้และหลังใช้	1. ประเมินผลการ ใช้นวัตกรรมจัดการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
4. ประเมินผลการใช้นวัตกรรม	2. แลกเปลี่ยน เรียนรู้ทั้งในและ นอกสถานศึกษา	2. สรุปผลการ ประเมินแบบมีส่วนร่วม	2. รวบรวมข้อมูล การประเมิน เพื่อ ใ้ใช้ในการพัฒนา นวัตกรรม	2. สรุปข้อดีและข้อที่ ควรแก้ไขของการนำ นวัตกรรม	2. สรุปผลการประเมิน	2. สรุปรวบรวมข้อมูลการ ประเมิน เพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้
5. สะท้อนผลและการ	1. จัดเวที	1. การประชุมถอด	1. การจัด	1. การส่งเสริมและให้	1. การจัดประชุม	1. การถอดบทเรียนและ แนว

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แผนแม่บทนวัตกรรม	แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ 2. การเผยแพร่ผล การจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมอย่างหลากหลายวิธี	บทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ 2. การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน หลากหลายวิธี	นวัตกรรม การเรียนรู้ สำหรับเครือข่าย การศึกษาและสาธารณสุข	กำลังใจแก่ผู้นำ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ไปใช้ใน การพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน 2. การจัดทำรายงาน สรุปลองศความรู้ที่ได้ จากการทำงานนวัตกรรม จัดการเรียนรู้	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา 2. การเผยแพร่ผลงาน นวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จ	ปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน 2. การจัดเวที แลกเปลี่ยน หรือนิทรรศการเผยแพร่ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ 3. การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ผู้นำ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
5. คุณภาพผู้เรียน	<p>1. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานตามที่</p> <p>สถานศึกษากำหนด</p> <p>2. ผู้เรียนมีทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน</p> <p>3. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข</p> <p>ภายใต้ข้อกำหนดด้านพื้นที่และความห่างไกล</p>	<p>1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น</p> <p>มีความรู้ทางวิชาการ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์</p> <p>2. ผู้เรียนมีคลังทักษะที่พึงประสงค์ตามสถานศึกษากำหนด</p> <p>3. ผู้เรียนมีทักษะด้านอาชีพและสามารถเผยแพร่ให้กับเพื่อนและชุมชนได้</p>	<p>1. ผู้เรียนเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ ทักษะและความสามารถเพิ่มขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนที่สูงขึ้น</p> <p>ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะ</p> <p>ความรู้ที่ได้อ่าน</p> <p>สามารถพัฒนาทักษะ</p> <p>ความสามารรถทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น</p>	<p>1. ผู้เรียนมีทักษะทางการเรียนรู้ที่</p> <p>เพิ่มพูนภายใต้สภาพ</p> <p>บริบทที่มี</p> <p>ข้อจำกัดด้านความ</p> <p>ห่างไกลทุรกันดาร</p> <p>2. ผู้เรียนสามารถนำ</p> <p>ความรู้ที่ได้มา</p> <p>ประยุกต์ใช้ให้เกิด</p> <p>ประโยชน์ต่อการ</p> <p>เรียน</p> <p>และการดำรงชีวิตประจำวัน</p>	<p>1. ผู้เรียนมีความรู้</p> <p>ทักษะและ</p> <p>ความสามารถ</p> <p>เพิ่มขึ้น ส่งผลให้</p> <p>นักเรียนมี</p> <p>ผลสัมฤทธิ์ทางการ</p> <p>เรียนเพิ่มสูงขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนมี</p> <p>สมรรถนะ</p> <p>ทางการเรียนรู้ที่ดี</p> <p>สามารถพัฒนา</p> <p>คุณภาพการศึกษา</p> <p>ของตนเองได้อย่าง</p> <p>มีประสิทธิภาพที่ดี</p>	<p>1. ผู้เรียนมีความเป็น</p> <p>ผู้นำทางด้านวิชาการ</p> <p>2. นักเรียนแสดงออก</p> <p>ถึงพฤติกรรมอันพึง</p> <p>ประสงค์และปฏิบัติ</p> <p>ตนเป็นแบบอย่างที่ดี</p> <p>ต่อบุคคลทั่วไป</p> <p>3. ผู้เรียนมีทักษะชีวิต</p> <p>ที่ดี และดำเนินชีวิตได้</p> <p>อย่างมีความสุขภายใต้</p> <p>สภาพบริบทที่ห่างไกล</p> <p>ทุรกันดาร</p> <p>4. ผู้เรียนมีสมรรถนะ</p> <p>ทางการเรียนรู้ที่ดี</p> <p>สามารถพัฒนา</p> <p>สามารถพัฒนา</p> <p>ศักยภาพของตนเองได้</p> <p>อย่างสูงสุด</p>

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
6. ปัจจัยความสำเร็จ	<p>1. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ต่าง ๆ อาทิเช่น สถานประกอบการ ชุมชน ประชาชน</p> <p>2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน</p>	<p>1. การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้</p> <p>2. การมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้</p> <p>3. การกำหนดบทบาท ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน และมีเป้าหมายร่วมกัน</p> <p>4. การสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน</p> <p>5. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ไปใช้ พัฒนาผู้เรียน</p>	<p>1. การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเข้าใจบริบทของผู้เรียน</p> <p>3. การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความรู้ บุคลากร และงบประมาณ</p>	<p>1. การเสริมแรงจากผู้บริหารสถานศึกษา ที่ตระหนักเห็นความสำคัญของ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการระดมทรัพยากรในการขับเคลื่อนการใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p>	<p>1. การสร้างเครือข่ายทางวิชาการให้เข้มแข็งเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้สำหรับ ผู้เรียน</p> <p>2. การสร้างวัฒนธรรม นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>3. การสร้างวัฒนธรรม องค์กรและเป็นภารกิจประจำของสถานศึกษา</p> <p>3. การเสริมแรงของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้</p>	<p>1. ผู้บริหารส่งเสริม และสนับสนุนการใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>2. การระดมทรัพยากร ในการขับเคลื่อน นวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากภาคีเครือข่าย</p> <p>3. การสร้างความตระหนักและ ความสำคัญของ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อ การคุณภาพ การศึกษาในปัจจุบัน</p>

ตาราง 14 ได้นำเสนอผลการศึกษารายละเอียดประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดย ศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

1. การบริหารโดยมุ่งเน้นงานวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. การบริหารจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงผู้เรียนคือเป้าหมายปลายทางของ การพัฒนาคุณภาพ
3. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาที่แท้จริง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
2. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะ
4. เพื่อสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
- 1.2 ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู
- 1.3 ผู้บริหารเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพแลประสิทธิผล

2. ครูผู้สอน

- 2.1 ครูมีทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ศักยภาพของตนเองอย่างสูงสุด
- 2.2 ครูเป็นผู้สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสมตามบริบท
- 2.3 ครูมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน

3. บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม

- 3.1 การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย
- 3.2 การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยมในด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

4. แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี

- 4.1 การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิด ประโยชน์อย่างสูงสุด

4.2 การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์อย่างถูกต้อง

4.3 การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติและบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา

1. แต่งตั้งคณะดำเนินการขับเคลื่อนการใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้
2. ศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา
3. กำหนดปัญหาของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม

1. การศึกษาเอกสารและแนวทางการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
2. การสร้างความตระหนักและความสำคัญของการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
3. การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม

1. การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน
2. การบันทึกข้อมูลผลการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้
3. การนิเทศ กำกับ ติดตามการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้กับครูผู้สอน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม

1. ประเมินผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. สรุปรวบรวมข้อมูลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
3. การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและการเผยแพร่วัตกรรม

1. การถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนหรือนิทรรศการเผยแพร่วัตกรรมการจัดการเรียนรู้
3. การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีผลงานด้านวิชาการเป็นที่ประจักษ์
2. นักเรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมอันพึงประสงค์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคล

ทั่วไป

3. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดี สามารถเรียนรู้และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขภายใต้สภาพ

บริบทที่ห่างไกลทุรกันดาร

4. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนที่ดี สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างสูงสุด

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. การระดมทรัพยากรในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากภาคีเครือข่าย
3. การสร้างความตระหนักและความสำคัญของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน

1.4 สรุปผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง ในถิ่นทุรกันดาร

ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ สรุปผลการศึกษาได้ ตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากเอกสาร จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ

ประเด็น	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากสถานศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	ผลการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุปผลการศึกษา
1. หลักการ	1. หลักการเน้น คุณภาพผู้เรียนเป็น สำคัญ	1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้พื้นฐานเป็นฐานในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	1. การบริหารโดยมุ่งเน้นงาน วิชาการเป็น ปัจจัยสำคัญในการ พัฒนาคุณภาพ	1. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการ พัฒนาคุณภาพ การวิเคราะห์สภาพปัญหาความ ต้องการของผู้เรียน ความ แตกต่างของผู้เรียนเป็น รายบุคคล
2. หลักการจัดการ ความรู้แก่ผู้เรียน	2. หลักการจัดการ ความรู้แก่ผู้เรียน	2. สถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบมี ส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษา	2. การบริหารจัดการที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ คำนี้ผู้เรียนคือเป้าหมาย	2. การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้ บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด
3. หลักการ บริหารงานวิชาการ	3. หลักการ บริหารงานวิชาการ	3. สถานศึกษาบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ โดยให้นำเป้าหมายทางการศึกษา นโยบายต่าง ๆ มาเป็นเป้าหมายในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	3. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็น ฐานในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพบริบท ปัญหาและความ ต้องการในการพัฒนาที่แท้จริง	3. การบริหารโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนการ รับฟังความคิดเห็น การระดมทรัพยากรและการ กำกับติดตามคุณภาพ

ประเด็น	ผลการศึกษาเอกสาร	ผลการศึกษสถานศึกษา	ผลการศึกษผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุปผลการศึกษา
1. หลักการ (ต่อ)	-	-	-	4. หลักการบริหารแบบมุ่งผลลัพธ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง
2. วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู 4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม	1. เพื่อบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ 2. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน 3. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บุคคลที่มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะ 4. เพื่อสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน 2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางการเรียนเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันอย่างสูงสุด 3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารผ่านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

ประเด็น	ผลการศึกษาเอกสาร	ผลการศึกษาสถานศึกษา	ผลการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุปผลการศึกษา
3. ปัจจัยนำเข้า	<p>ผลการศึกษาศึกษาเอกสาร</p> <p>1. ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1) เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษามีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพ การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายได้</p> <p>2) เป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ เป็นที่ปรึกษา และคอยช่วยเหลือครูได้</p>	<p>ผลการศึกษาศึกษาสถานศึกษา</p> <p>1. ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1) ผู้บริหารเป็นบุคลากรที่มีวิสัยทัศน์ และพัฒนามาตรการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และเข้าใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุและบุคลากรในสถานศึกษา</p> <p>3) ผู้บริหารเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล</p>	<p>ผลการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>1. ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อน นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p> <p>2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้</p> <p>3) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมกำลังใจแก่ครูผู้ใช้นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้</p>	<p>สรุปผลการศึกษา</p> <p>1. ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อน นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p> <p>2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้</p> <p>3) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมกำลังใจแก่ครูผู้ใช้นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้</p>
	<p>2. ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู</p> <p>2) ครูเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ เทคนิค การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนได้</p>	<p>2. ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูมีทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสูงสุด</p> <p>2) ครูเป็นผู้สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสมตามบริบท</p> <p>3. ครูมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน</p>	<p>2. ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้าง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ความสามารถและความต้องการของผู้เรียนได้</p> <p>2) ครูเป็นผู้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ได้</p> <p>3) ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษาเอกสาร	ผลการศึกษาสถานศึกษา	การศึกษายุทธศาสตร์คุณวุฒิ	สรุปผลการศึกษา
3. ปัจจัยนำเข้า (ต่อ)	3. วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม	1. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความเป็นระบบและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในองค์กร	1. การส่งเสริมการใช้นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้สำหรับครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 2. การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยม ในด้านการส่งเสริมนวัตกรรม	1. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยม ในด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 2. การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้สำหรับครู 3. การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้
	4. แหล่งเรียนรู้ และ สื่อเทคโนโลยี	1. สถานศึกษาจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน สื่อดิจิทัลและเครื่องมือการเรียนรู้ ออนไลน์ต่าง ๆ	1. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด 2. การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์อย่างถูกต้อง 3. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ และบริบทของสถานศึกษาและชุมชน	1. การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ รอบตัวผู้เรียนและองค์ความรู้ ที่กษะผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ 2. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของครูเรียนมากที่สุด 3. การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

ประเด็น	ผลการศึกษาระดับปริญญาเอก	ผลการศึกษาระดับปริญญาโท	สรุปผลการศึกษา	
4. กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	<p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>วิเคราะห์สภาพปัญหา</p> <p>วิเคราะห์สภาพปัญหา</p>	<p>ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 2. วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis) 3. เปรียบความพร้อมด้านบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ 4. กำหนดปัญหาและแนวทางการแก้ไข 	<p>ผลการศึกษาระดับปริญญาโท</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 2. ศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา 3. กำหนดปัญหาและแนวทางการแก้ไข 	<p>สรุปผลการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน 2. การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษา 3. การสรุปและคัดเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา
ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและ สร้างนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ 2. ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร 3. กำหนดวัตถุประสงค์ 4. คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคล 5. ออกแบบและสร้างนวัตกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาเอกสารและแนวทางการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ 2. การสร้างความตระหนักและความสำคัญของการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 3. การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2. การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน 	

ประเด็น	ผลการศึกษาเอกสาร	ผลการศึกษาคู่มือ	สรุปผลการศึกษา
4.กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้ (ต่อ)	ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม เรียนรู้	1. ประชุมสร้างความเข้าใจและ มอบหมายภาระงานให้เหมาะสมกับ บุคคล 2. ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ 3. นำผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหาและผลการจัดการ เรียนรู้	1. การนำนวัตกรรมจัดการ เรียนรู้ทดลอง ใช้นักเรียน 2. การบันทึกผลการทดลองใช้ นวัตกรรมระหว่างการจัดการ ทดลองใช้ 3. การกำกับ นิเทศติดตามการ ทดลองใช้นวัตกรรม
ขั้นตอนที่ 4 การ ประเมินผลการใช้ นวัตกรรม	1. ประเมินคุณภาพผู้เรียน 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน 2. ประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียน 3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน	1. ประเมินผลการใช้นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วน ร่วม 2. สรุปรวบรวมข้อมูลการ ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนานวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้ 3. การสอบถามความพึงพอใจ ในการใช้นวัตกรรมเพื่อ เรียนรู้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1. การสรุปและประเมินผลการ ทดลองใช้นวัตกรรม เพื่อการเรียนรู้ 2. การสอบถามความพึงพอใจในการ ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ กับผู้เรียน และครู 3. สรุปรวบรวมข้อมูลการประเมิน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้

ประเด็น	ผลการศึกษาเอกสาร	ผลการศึกษาคำพิพากษา	ผลการศึกษารายงานคดี	สรุปผลการศึกษา
4. กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้ (ต่อ)	ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผล และเผยแพร่ นวัตกรรม เรียนรู้ (ต่อ)	ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผล และเผยแพร่ นวัตกรรม เรียนรู้ (ต่อ)	<p>ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)</p> <ol style="list-style-type: none"> สรุปผลการใช้นวัตกรรมและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ ถอดบทเรียนผลการใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จร่วมกับ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรม การเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรม เรียนรู้อย่างหลากหลายช่องทาง 	<ol style="list-style-type: none"> ถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับผลการใช้นวัตกรรม เรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จร่วมกับ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ แสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการ เรียนรู้ รวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่ง นวัตกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครู ผู้ำนำนวัตกรรมจัดการเรียนไปใช้ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรม เรียนรู้ อย่างหลากหลายช่องทาง

ประเด็น	ผลการศึกษาระดับต้น	ผลการศึกษาระดับสูง	สรุปผลการศึกษา	
คุณภาพผู้เรียน	<p>ผลการศึกษาระดับต้น</p> <p>1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน</p> <p>2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน</p>	<p>ผลการศึกษาระดับสูง</p> <p>1. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพสูงสุด</p> <p>2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลทั่วไป</p> <p>3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ที่ดี สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลอย่างยั่งยืน</p> <p>4. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์ สังคมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>ผลการศึกษาระดับสูง</p> <p>1. ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทาง การเรียนรู้ สามารถศึกษา ค้นคว้า ข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรม และใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทำงานที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี เป็นไปตามคุณลักษณะที่ สถานศึกษากำหนด และคุณลักษณะ ที่ชุมชนต้องการ สามารถประพฤติเป็น ประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อสังคม</p> <p>3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการ ดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลอย่างยั่งยืน</p>	สรุปผลการศึกษา
ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	<p>1. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตาม ศักยภาพสูงสุด</p> <p>2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลทั่วไป</p> <p>3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ที่ดี สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลอย่างยั่งยืน</p> <p>4. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์ สังคมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>1. ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำทางด้าน วิชาการ มีผลงานด้านวิชาการ เป็น ที่ประจักษ์</p> <p>2. นักเรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมอันพึงประสงค์และปฏิบัติตามเป็น แบบอย่างที่ดีต่อบุคคลทั่วไป</p> <p>3. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดี สามารถเรียนรู้และดำเนินชีวิตได้ อย่างมีความสุขภายใต้สภาพ บริบทที่ห่างไกลทุรกันดาร</p> <p>4. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียน ที่ดีสามารถพัฒนาศักยภาพของ ตนเองได้อย่างสูงสุด</p>	<p>1. ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทาง การเรียนรู้ สามารถศึกษา ค้นคว้า ข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรม และใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทำงานที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี เป็นไปตามคุณลักษณะที่ สถานศึกษากำหนด และคุณลักษณะ ที่ชุมชนต้องการ สามารถประพฤติเป็น ประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อสังคม</p> <p>3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการ ดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลอย่างยั่งยืน</p>	สรุปผลการศึกษา

ประเด็น	ผลการศึกษาดูงาน	ผลการศึกษาศูนย์คุณวุฒิ	สรุปผลการศึกษา
6. ปัจจัยความสำเร็จ	<p>ผลการศึกษาดูงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร อย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ของครู 	<p>ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการสร้างภาคีเครือข่ายทางการศึกษา สร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน กระบวนการนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่อง การช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงและใช้นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การรับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มาเป็นแนวทางในการร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยนำเสนอเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นที่ 2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ขั้นที่ 2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

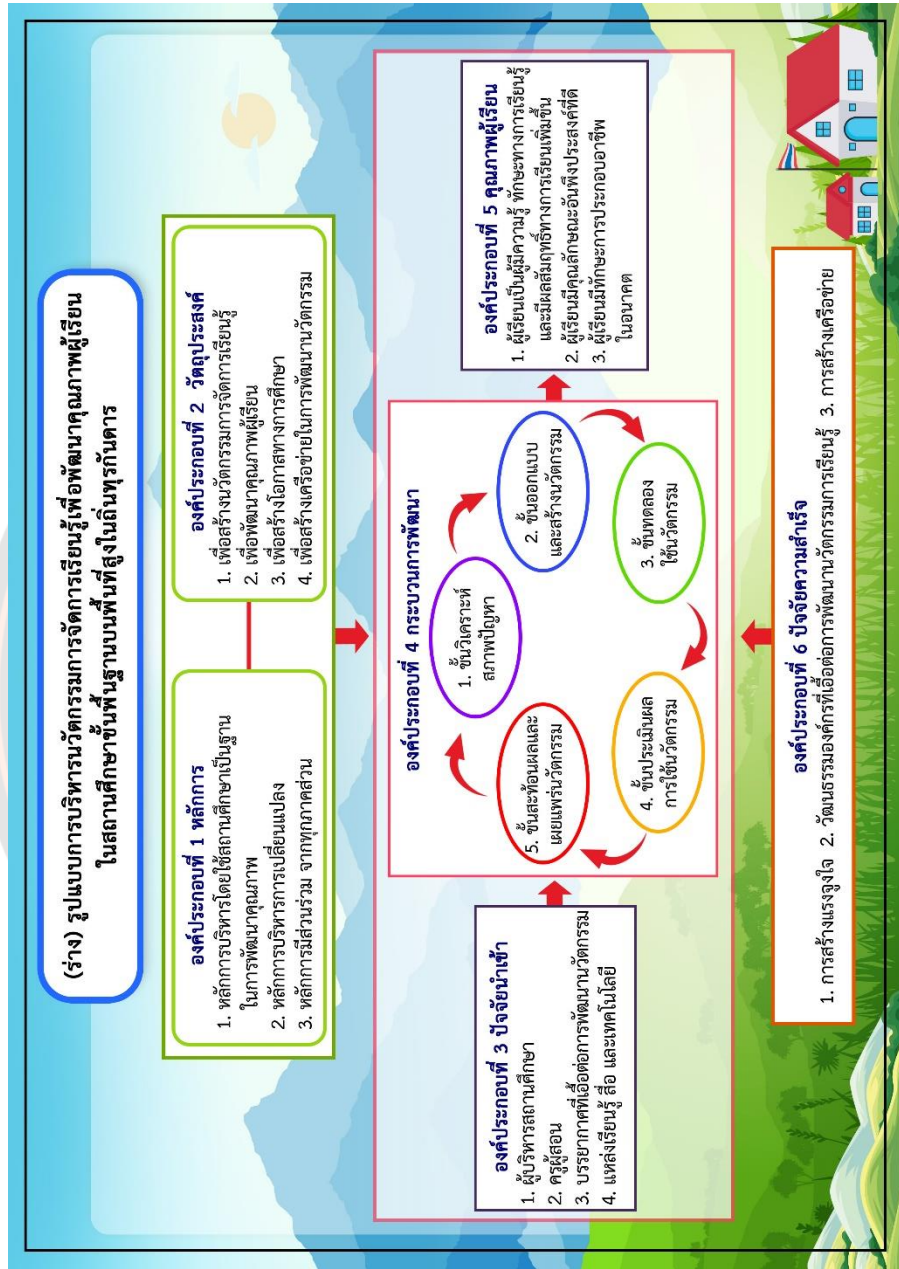
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

(ร่าง) รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ภาพ 4 แสดง (ร่าง) รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

1. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร
3. การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การรับฟังความคิดเห็นการสะท้อนความคิดเห็น การระดมทรัพยากรรวมทั้งการกำกับ ติดตามและสรุปผลการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางการเรียนเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข
3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารผ่านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้
4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
- 1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้
- 1.3 ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้

2. ครูผู้สอน

- 2.1 ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนได้
- 2.2 ครูเป็นผู้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายทางการเรียนได้
- 2.3 ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน

3. บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม

- 3.1 การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยมในด้านการส่งเสริมนวัตกรรมจัดการเรียนรู้

3.2 การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้สำหรับครู

3.3 การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

4. แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี

4.1 การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียนและองค์ความรู้ ทักษะผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้

4.2 การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด

4.3 การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา

1. แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษา
3. การสรุปและคัดเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้
2. การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม

1. การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ทดลองให้กับผู้เรียน
2. การบันทึกผลการทดลองใช้นวัตกรรมระหว่างการทดลอง
3. การกำกับ นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม

1. การสรุปและประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
2. การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน และครู
3. สรุปรวบรวมข้อมูลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรม

1. ถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้
2. รวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้

3. การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำวัตกรรมการจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. เผยแพร่ข้อมูลการใช้วัตกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายช่องทาง

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

1. ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทางการเรียนรู้ สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้น

2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเป็นไปตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด และคุณลักษณะที่ชุมชนต้องการ สามารถประพฤติเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม

3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักรู้และใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

3. การรับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

ขั้นที่ 2.2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงและแก้ไของค์ประกอบและข้อความในรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ให้ปรับข้อความให้ความสำคัญของบริบทสถานศึกษาที่เป็นพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ให้เติมคำว่าหลักการในหน้าข้อความ และเพิ่มหลักการบริหารงานวิชาการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2. องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ปรับข้อความโดยพิจารณา เรื่องบูรณาการตามบริบทของสถานศึกษาที่จากโรงเรียนทั่วไป โดยปรับข้อความข้อ 2 เพื่อสร้างนักเรียนที่มีความสามารถสร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงาน ที่มาใช้ในการแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับบริบท และความแตกต่างของแต่ละบุคคล ตลอดจนจัดเรียงวัตถุประสงค์ให้เป็นตามลำดับ

3. องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ให้ปรับข้อความ และเพิ่มปัจจัยนำเข้าด้านผู้บริหารสถานศึกษา ข้อ 1 ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมในองค์กร และ ข้อ 3 ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานและส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนและเพิ่มผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอนปรับข้อ 3 เป็นครูสามารถนำเทคโนโลยี มาใช้ในการสร้างบทเรียน สื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และเพิ่มข้อ 4 ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรักเมตตาต่อศิษย์ ปัจจัยนำเข้าบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม และปรับข้อความประเด็นบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ข้อ 2 มีการจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการนำเสนอ Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบนพื้นที่สูง และเพิ่มปัจจัยแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี ข้อ 4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย สะดวกและเข้าถึงในการใช้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

4. องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา ให้เพิ่มข้อความเป็นขั้นตอนที่ 1 - ขั้นตอนที่ 5 ปรับข้อความให้ชัดเจน สามารถสื่อสารให้ผู้ที่อ่านรู้เรื่องและสามารถนำไปปฏิบัติได้

5. องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน ปรับข้อความและคุณลักษณะด้านองค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน คือ 1) ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองใฝ่เรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตได้ 3) มีทักษะในการประกอบอาชีพ 4) ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามเป้าหมายของหลักสูตร และ 5) ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ผลงาน 6) องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำให้ เพิ่มข้อที่ 4 การสร้างผู้นำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ โดยอาศัยพื้นที่เป็นฐาน (Area Based)

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไขและตรวจสอบซ้ำของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง จนได้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการ
เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้
1. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานใน การพัฒนาคุณภาพ การวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับ ความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนเป็น รายบุคคล	องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1. หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง
2. การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้ บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่าง สูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้าง ขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรจากทุกภาคส่วน การรับฟังความคิดเห็น การสะท้อน	2. หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้น ให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงาน อย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และสร้าง ขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาในการ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้อง ชุมชนบนพื้นที่สูง
3. การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจาก ทุกภาคส่วน รับฟังความคิดเห็น การสะท้อน ความคิดเห็น การระดมทรัพยากรรวมทั้งการ กำกับ ติดตามและสรุปผลการพัฒนาการศึกษา ร่วมกัน	3. หลักการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและ สร้างเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากร การกำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน 4. หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนิน การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน 2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางการเรียนเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข 3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารผ่านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ 4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู 	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง 2. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 3. เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่มสร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง 4. เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร
<p>องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า</p> <p>3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้ 3) ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้ใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้ 3) ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา 4) ผู้บริหารส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน 5) ผู้บริหารจัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>3.2 ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนได้</p> <p>2) ครูเป็นผู้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายทางการเรียนได้</p> <p>3) ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.2 ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน</p> <p>2) ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมาย</p> <p>3) ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้างบทเรียนสื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้</p> <p>4) ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน</p>
<p>3.3 บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม</p> <p>1) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยมในด้านการส่งเสริมนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2) การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้สำหรับครู</p> <p>3) การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.3 บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม</p> <p>1) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2) มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบนพื้นที่สูง</p> <p>3) การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้างและใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>
<p>3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี</p> <p>1) การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ รอบตัวผู้เรียนและองค์ความรู้ ทักษะผู้เรียนสู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2) การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี</p> <p>1) มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ รอบตัวผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลก ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยี</p>

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
3) การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง	ที่ทันสมัย 3) ครมมีความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการเรียนรู้ได้ 4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้งานและเข้าถึงมีประสิทธิภาพ
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้
นวัตกรรมจัดการเรียนรู้	ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา
4.1 วิเคราะห์สภาพปัญหา	1.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้
1) แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน	1.2 แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน
2) การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษา	1.3 วิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้
3) การสรุปและคัดเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา	1.4 เรียงลำดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
4.2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม	ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม
1) การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้	2.1 การศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้
2) การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน	2.2 การออกแบบและสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการผู้เรียน
4.3 ทดลองใช้นวัตกรรม	ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้
1) การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ทดลองให้กับผู้เรียน	3.1 การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ทดลองใช้ในชั้นเรียน
2) การบันทึกผลการทดลองใช้นวัตกรรมระหว่างการทดลอง	3.2 สังเกตผลการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน
3) การกำกับ นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรม	

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>4.4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม</p> <p>1) การสรุปและประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้</p> <p>2) การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนและครู</p> <p>3) สรุปรวบรวมข้อมูลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้</p>	<p>3.3 นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือโดยผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม</p> <p>4.1 ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียน</p> <p>4.2 สอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน</p> <p>4.3 รวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้</p> <p>4.4 ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมการจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p>
<p>4.5 สะท้อนผลและเผยแพร่ นวัตกรรม</p> <p>1) การถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้</p> <p>2) การรวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้</p> <p>3) การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมการจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p> <p>4) การเผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรม</p>	<p>ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่ นวัตกรรม</p> <p>5.1 ครูร่วมกันการถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้</p> <p>5.2 เก็บรวบรวมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา</p> <p>5.3 เผยแพร่นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ต่อสถานศึกษาอื่น ๆ และสาธารณะ</p>
<p>องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน</p> <p>1) ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทางการเรียนรู้สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน</p> <p>1. ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง</p>

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเป็นไปตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>3) ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม</p>	<p>ใฝ่เรียนรู้ มีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้</p> <p>3. มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร</p> <p>4. มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้</p> <p>5. ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้</p>
<p>องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ</p> <p>1) ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p>2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักรู้และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p>3) การรับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ</p> <p>1. ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2. สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p> <p>3. การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชน</p> <p>4. มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)</p>

ภาพ 5 แสดงรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

1. หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง
2. หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง
3. หลักการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากร และการกำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน
4. หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง
2. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ เรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนบนพื้นที่สูง
4. เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียน บนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมในสถานศึกษา
- 1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้
- 1.3 ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงาน
- 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน
- 1.5 ผู้บริหารจัดงบประมาณสนับสนุน เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง

2. ครูผู้สอน

2.1 ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน

2.2 ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมาย

2.3 ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้างบทเรียนสื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน

2.4 ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน

3. วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

3.2 มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร มี Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบนพื้นที่สูง

3.3 การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้าง และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน

4. แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี

4.1 มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

4.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลก ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย

4.3 ครูมีความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้

4.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้งาน เข้าถึงมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมการเรียนรู้
2. แต่งตั้งคณะดำเนินงานขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน
3. วิเคราะห์บริบทสถานศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้
4. เรียงลำดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม

1. การศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
2. การออกแบบและสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความ

ต้องการผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม

1. การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้ในชั้นเรียน
2. สังเกตผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน
3. นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือโดยผู้บริหาร

สถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม

1. ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียน
2. สอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน
3. รวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้ เพื่อปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
4. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไปใช้พัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและการเผยแพร่

1. ครูร่วมกับการถอดบทเรียน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดการแสดงนิทรรศการ นวัตกรรมทางการเรียนรู้
2. เก็บรวบรวมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3. เผยแพร่นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ต่อสถานศึกษาอื่น และสาธารณะ

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองใฝ่เรียนรู้ มีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้
3. มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร
4. มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้
5. ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้

2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
3. การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัด ภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชน
4. มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 120 คน ปรากฏผล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไป

ตาราง 17 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	60	50.00
1.2 ครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ	60	50.00
2. ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
2.1 น้อยกว่า 5 ปี	43	35.83
2.2 5-10 ปี	65	54.17
2.3 มากกว่า 10 ปี	12	10.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	49	40.83
3.2 ปริญญาโท	65	54.17
3.3 ปริญญาเอก	6	5.00

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ด้านประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 54.17 และด้านวุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 54.17

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวม

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผลประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	4.72	0.41	มากที่สุด	4.71	0.33	มากที่สุด	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	4.76	0.38	มากที่สุด	4.83	0.31	มากที่สุด	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า	4.48	0.42	มาก	4.84	0.31	มากที่สุด	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.47	0.29	มาก	4.49	0.29	มาก	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน	4.80	0.36	มากที่สุด	4.83	0.34	มากที่สุด	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ	4.76	0.41	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวมทั้งหมด	4.67	0.28	มากที่สุด	4.76	0.27	มากที่สุด	ผ่าน

จากตาราง 18 พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.80$) โดยภาพรวม และรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวม พบว่า ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง	4.80	0.42	มากที่สุด	4.78	0.49	มากที่สุด	ผ่าน
2. หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพ ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง	4.73	0.48	มากที่สุด	4.78	0.43	มากที่สุด	ผ่าน
3. หลักการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากร และการกำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน	4.70	0.51	มากที่สุด	4.75	0.47	มากที่สุด	ผ่าน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
4. หลักการบริหารแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่ง คุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบน พื้นที่สูง	4.66	0.57	มากที่สุด	4.53	0.74	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	4.72	0.41	มากที่สุด	4.71	0.33	มากที่สุด	ผ่าน

จากตาราง 19 พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้รูปแบบการบริหาร นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่น ทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 1 หลักการ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักการบริหารโดยใช้ สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหา และ ความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) โดยภาพรวมและรายข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 1 หลักการ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่ สูง และหลักการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพ ในการปฏิบัติงานอย่าง สูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) โดยภาพรวมและรายข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผลประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบน พื้นที่สูง	4.80	0.42	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด	ผ่าน
2. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ ของครู และ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ เรียนรู้	4.78	0.49	มากที่สุด	4.84	0.41	มากที่สุด	ผ่าน
3. เพื่อพัฒนาครูให้มี ความสามารถ ริเริ่ม สร้างสรรค์ แนวคิดหรือผลงานการจัดการ เรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหา นักเรียนบนพื้นที่สูง	4.79	0.43	มากที่สุด	4.77	0.48	มากที่สุด	ผ่าน
4. เพื่อสร้างความเสมอภาคทาง การศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ ห่างไกลทุรกันดาร	4.66	0.53	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	4.76	0.38	มากที่สุด	4.83	0.31	มากที่สุด	ผ่าน

จากตาราง 20 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) โดยภาพรวมและรายข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับ ศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) โดยภาพรวมและ รายชื่อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา							
1.1 ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมใน สถานศึกษา	4.66	0.64	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด	ผ่าน
1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิง วิชาการสามารถสนับสนุน ให้ คำนะนำในการพัฒนานวัตกรรม จัดการเรียนรู้ ใช้นวัตกรรมของครูได้	4.54	0.70	มากที่สุด	4.85	0.38	มากที่สุด	ผ่าน
1.3 ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมา ใช้ในการบริหารงาน	4.54	0.70	มากที่สุด	4.81	0.42	มากที่สุด	ผ่าน
1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม การนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ของนักเรียน	4.26	0.86	มาก	4.88	0.36	มากที่สุด	ผ่าน
1.5 ผู้บริหารจัดงบประมาณ สนับสนุน เพื่อพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้	4.32	0.82	มาก	4.85	0.42	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.46	0.45	มาก	4.85	0.31	มากที่สุด	ผ่าน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
2. ครูผู้สอน							
2.1 ครูมีความรู้และทักษะ สามารถ สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับความสามารถและ ความต้องการของผู้เรียน	4.52	0.59	มากที่สุด	4.84	0.37	มากที่สุด	ผ่าน
2.2 ครูสามารถถ่ายทอดองค์ ความรู้ และจัดประสบการณ์ให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุ เป้าหมาย	4.43	0.72	มาก	4.82	0.47	มากที่สุด	ผ่าน
2.3 ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ใน การสร้างบทเรียน สื่อการจัดการ เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	4.45	0.66	มาก	4.83	0.40	มากที่สุด	ผ่าน
2.4 ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความ เป็นครูและมีความรักเมตตาต่อ ผู้เรียน	4.56	0.66	มากที่สุด	4.93	0.28	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.49	0.49	มาก	4.85	0.32	มากที่สุด	ผ่าน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
3. วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้							
3.1 การจัดสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.51	0.65	มากที่สุด	4.83	0.46	มากที่สุด	ผ่าน
3.2 มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใน โรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบน พื้นที่สูง	4.45	0.66	มาก	4.80	0.44	มากที่สุด	ผ่าน
3.3 การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ ที่สร้างและใช้นวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.51	0.73	มากที่สุด	4.88	0.40	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.49	0.53	มาก	4.84	0.36	มากที่สุด	ผ่าน
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อ และ เทคโนโลยี							
4.1 มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียนสู่การ ออกแบบนวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้	4.39	0.74	มาก	4.83	0.46	มากที่สุด	ผ่าน
4.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลก ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยี ที่ทันสมัย	4.48	0.55	มาก	4.82	0.50	มากที่สุด	ผ่าน
4.3 ครูมีความเข้าใจ และใช้สื่อ ออนไลน์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้	4.52	0.56	มากที่สุด	4.85	0.44	มากที่สุด	ผ่าน
4.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีใน สถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้ งาน และเข้าถึงมีประสิทธิภาพ	4.48	0.67	มาก	4.80	0.57	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.47	0.52	มาก	4.82	0.42	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	4.48	0.42	มาก	4.84	0.31	มากที่สุด	ผ่าน

จากตาราง 21 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ครูผู้สอน และวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าพบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความ
เป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา							
1.1. สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.53	0.77	มากที่สุด	4.53	0.77	มากที่สุด	ผ่าน
1.2. แต่งตั้งคณะดำเนินงานขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.45	0.73	มาก	4.50	0.73	มาก	ผ่าน
1.3. วิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้	4.41	0.81	มาก	4.42	0.81	มาก	ผ่าน
1.4. เรียงลำดับปัญหา และความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	4.49	0.77	มาก	4.49	0.77	มาก	ผ่าน
รวม	4.49	0.39	มาก	4.49	0.39	มาก	ผ่าน
ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม							
2.1. การศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.38	0.77	มาก	4.39	0.76	มาก	ผ่าน
2.2. การออกแบบและสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการผู้เรียน	4.44	0.74	มาก	4.46	0.77	มาก	ผ่าน
รวม	4.41	0.51	มาก	4.43	0.47	มาก	ผ่าน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้							
นวัตกรรม							
3.1 การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้ในชั้นเรียน	4.47	0.70	มาก	4.44	0.78	มาก	ผ่าน
3.2 สังเกตผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน	4.41	0.68	มาก	4.43	0.78	มาก	ผ่าน
3.3 นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือโดยผู้บริหารสถานศึกษา	4.41	0.69	มาก	4.58	0.68	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.43	0.46	มาก	4.48	0.50	มาก	ผ่าน
ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผล							
การใช้นวัตกรรม							
4.1 ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียนในชั้นเรียน	4.48	0.72	มาก	4.50	0.72	มาก	ผ่าน
4.2 สอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน	4.48	0.72	มาก	4.47	0.78	มาก	ผ่าน
4.3 รวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.39	0.76	มาก	4.49	0.74	มาก	ผ่าน
4.4 ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.50	0.74	มาก	4.51	0.76	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.46	0.40	มาก	4.49	0.39	มาก	ผ่าน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผล							
และการเผยแพร่							
5.1 ครูร่วมกับการถอด บทเรียน และแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ที่ประสบ ผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจ จัดการแสดงนิทรรศการ นวัตกรรมทางการเรียนรู้	4.58	0.54	มากที่สุด	4.53	0.74	มากที่สุด	ผ่าน
5.2 เก็บรวบรวมนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเป็นคลังนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	4.60	0.53	มากที่สุด	4.65	0.62	มากที่สุด	ผ่าน
5.3 เผยแพร่นวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ ต่อสถานศึกษาอื่น และสาธารณะ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.53	0.72	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.58	0.47	มากที่สุด	4.57	0.58	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	4.47	0.29	มาก	4.49	0.29	มาก	ผ่าน

จากตาราง 22 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สะท้อนผลและการเผยแพร่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สะท้อนผลและการเผยแพร่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความ
เป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
5.1 ผู้เรียนมีความสามารถ อ่านออกเขียนได้ สามารถ แสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงขึ้น	4.92	0.33	มากที่สุด	4.81	0.45	มากที่สุด	ผ่าน
5.2 ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมสามารถดำรงชีวิตใน ชุมชนบนพื้นที่สูงได้	4.78	0.55	มากที่สุด	4.87	0.37	มากที่สุด	ผ่าน
5.3 มีทักษะในการประกอบ อาชีพ และมีสมรรถนะตาม หลักสูตร	4.71	0.60	มากที่สุด	4.86	0.40	มากที่สุด	ผ่าน
5.4 มีความรักในถิ่นเกิด นำ นวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนา ชุมชนได้	4.73	0.59	มากที่สุด	4.83	0.42	มากที่สุด	ผ่าน
5.5 ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้	4.84	0.45	มากที่สุด	4.78	0.47	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	4.80	0.36	มากที่สุด	4.83	0.34	มากที่สุด	ผ่าน

จากตาราง 23 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถอ่านออกเขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูง ได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเป็นไปได้และความ เป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผล ประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
6.1 ผู้บริหารส่งเสริมและ สร้างแรงจูงใจให้กับครูใน การใช้นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้	4.82	0.43	มากที่สุด	4.87	0.39	มากที่สุด	ผ่าน
6.2 สร้างวัฒนธรรมองค์กรใน การตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	4.76	0.49	มากที่สุด	4.87	0.37	มากที่สุด	ผ่าน
6.3 การช่วยเหลือและ สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้จากหน่วยงาน ต้นสังกัด ภาศึเครือข่ายทาง การศึกษา และองค์กรเอกชน	4.67	0.60	มากที่สุด	4.82	0.48	มากที่สุด	ผ่าน
6.4 มีผู้นำการสร้าง นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่ เป็นฐาน (Area Based)	4.82	0.45	มากที่สุด	4.88	0.40	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	4.76	0.41	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด	ผ่าน

จากตาราง 24 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และมีผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) โดยภาพรวมและรายด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร องค์ประกอบ 6 ปัจจัยความสำเร็จ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) โดยภาพรวมและรายข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสังเคราะห์เอกสาร ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการศึกษา หลักการ แนวคิดและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้การเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเคราะห์ เอกสารศึกษาองค์ประกอบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารใน 6 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 หลักการของรูปแบบ ประเด็นที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประเด็นที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่ 4 กระบวนการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่ 5 คุณภาพผู้เรียน และประเด็นที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร รวบรวมข้อมูล โดยทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการบันทึกข้อมูลลงตารางการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จากสถานที่ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จากสถานที่ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือรางวัลด้านนวัตกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) คือ แบบสัมภาษณ์การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหาร นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปทางการบริหารการศึกษา มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ประกอบด้วย อาจารย์ มหาวิทยาลัย หรือผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ ที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) และวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การยกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษารูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในขั้นตอนที่ 1 มายกร่าง รูปแบบ การบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน พื้นที่ สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. นำร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ได้ร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมต่อไป

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยใช้แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาหรือเคยเป็นอาจารย์ที่สอน จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือผู้บริหารการศึกษา จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ดำเนินการดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 60 คน รวมจำนวน 120 คน จากสถานศึกษา 60 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวน 6 จังหวัด ๆ ละ 10 โรงเรียน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์และโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ google form ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความ เป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพ การวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนเป็น รายบุคคล
2. การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงาน อย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร
3. การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การรับฟังความคิดเห็น การสะท้อนความคิดเห็น การระดมทรัพยากรรวมทั้งการกำกับ ติดตามและสรุปผลการพัฒนา การศึกษาร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของ ผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางการเรียนเพิ่มขึ้น สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข
3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารผ่านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้ และผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้

2. ครูผู้สอน พบว่า ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนได้ ครูเป็นผู้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายทางการเรียนได้ และครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน

3. บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม พบว่า บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมประกอบด้วย การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยมในด้าน การส่งเสริมนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้สำหรับครู และการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

4. แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี พบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี ประกอบด้วย การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียนและองค์ความรู้ ทักษะผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด และการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหา ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะดำเนินงานขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค ในการพัฒนาสถานศึกษาและการสรุปและคัดเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

2. ออกแบบและสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้นวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้ และการออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน

3. ทดลองใช้นวัตกรรม ประกอบด้วย การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ทดลองให้กับผู้เรียน การบันทึกผลการทดลองใช้นวัตกรรมระหว่างการทดลอง และการกำกับ นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรม

4. ประเมินผลการใช้นวัตกรรม ประกอบด้วย การสรุปและประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน และครู และการสรุปรวบรวมข้อมูลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้

5. สะท้อนผลและเผยแพร่นวัตกรรม ประกอบด้วย การถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้ การรวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการเผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายช่องทาง

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทางการเรียนรู้ สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้น
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเป็นไปตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด และคุณลักษณะที่ชุมชนต้องการ สามารถประพฤติเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม
3. ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักรู้และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
3. การรับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

2. ผลการสร้างและการตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ เป็นการดำเนินการจัดการศึกษาโดยใช้หลักการบริหารสถานศึกษามาเป็นกรอบในการดำเนินการ อันได้แก่ หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูงหลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการ

ปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง และหลักการบริหารโดยใช้ การมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดย ระดมทรัพยากร และการกำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการใช้หลักการบริหารแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่ สูง มาเป็นแนวทางในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายและผลที่ต้องการให้เกิดจากการ บริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงใน ถิ่นทุรกันดาร อันประกอบด้วยวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้ เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง และเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งเพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนบนพื้นที่สูง และเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียน บนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า เป็นการจัดเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลในการ บริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงใน ถิ่นทุรกันดาร อันประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำใน การพัฒนานวัตกรรมในสถานศึกษา มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้ ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการ บริหารงานและส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งผู้บริหารจัด งบประมาณสนับสนุน เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่าง ต่อเนื่อง ด้านครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัด ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมาย ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้าง บทเรียนสื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน รวมทั้งการที่ครูเป็นผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน ด้าน วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้มี Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบนพื้นที่สูง และการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้าง และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้าน แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี ควรมีการ บูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียน สู่การ

ออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลก ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการที่ครูมีความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ รวมทั้งการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้งาน และเข้าถึงมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ การแต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน และการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการเรียงลำดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย การศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม ประกอบด้วย การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในชั้นเรียน การสังเกตผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน รวมทั้งนิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือโดยผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม โดยครูดำเนินการประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียนการสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน การรวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้ เพื่อปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและการเผยแพร่ โดยครูร่วมกับการถอดบทเรียน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา และการเผยแพร่ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ต่อสถานศึกษาอื่น และสาธารณะ

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน เป็นเป้าหมายในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร อันประกอบด้วยผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้มิให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้ และผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานอันเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างมีคุณค่า

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ เป็นองค์ประกอบหรือประเด็นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้น สังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชน และผู้บริหารเป็นผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)

ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวมพบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์มากที่สุด ดังนี้

1. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังอธิบายในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง

1.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร

1.3 องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ครูผู้สอน และวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี

1.4 องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สะท้อนผลและการเผยแพร่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การออกแบบและสร้างนวัตกรรม

1.5 องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถอ่านออกเขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร

1.6 องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ให้กับครูในการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และมีผู้นำการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือการช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัด ภาศิเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชนประสิทธิภาพด้านนักเรียน

2. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังอธิบายในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนสอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง และหลักการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพ ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง

2.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนบนพื้นที่สูง

2.3 องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี

2.4 องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สะท้อนผลและการเผยแพร่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การออกแบบและสร้างนวัตกรรม

2.5 องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้

2.6 องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ การช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัด ภาศึเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร พบว่ามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์ประกอบดังกล่าว มีความสำคัญและเชื่อมโยงกันเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบไปด้วยหลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร ในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษา บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามบริบทของพื้นที่ ที่สอดคล้องกับชุมชนบนพื้นที่สูง หลักการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม และสร้าง

เครือข่ายการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากร และการกำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน และหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง สอดคล้องกับ นวชล สมบูรณ์สิน (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหลักการจัดการความรู้ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และสอดคล้องกับ ศิวพันธ์ ศิวะพิทักษ์ (2557) กล่าวว่า หลักการที่สำคัญคือหลักการจัดการความรู้ เนื่องจากการนำองค์ความรู้ที่มี มาจัดกระทำเป็นหมวดหมู่ ทั้งการสร้างองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การเก็บรักษาองค์ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้องค์กรสามารถนำความรู้ที่มีมาปรับปรุง พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมที่เป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ พบว่า แนวทางการบริหารวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูงและเพื่อส่งเสริมการใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งเพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก การนำวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เรียนบนพื้นที่สูงอีกทั้งเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียน บนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ขวัญชนก แสงเท่านั้น (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการสร้างและพัฒนานวัตกรรมและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อรองรับสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับ จารุวรรณ นาดัน (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า ผลงานนวัตกรรมที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การยึดว่าผู้เรียนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์บนความแตกต่างของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรรวมทั้งระบบ

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า พบว่า แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีปัจจัยนำเข้า คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมในสถานศึกษา มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้ ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงาน มีการส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนรวมทั้ง ผู้บริหารควรเป็นผู้จัดงบประมาณสนับสนุน เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง และปัจจัยนำเข้าด้านครูผู้สอน คือครูเป็นบุคคลที่มีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายและสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้างบทเรียนสื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรวมทั้งครูผู้มีความรับผิดชอบแห่งความเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน ปัจจัยนำเข้าด้านวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบนพื้นที่สูง รวมทั้งการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้าง และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยนำเข้าด้านแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี ควรมีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลก ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูมีความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้และครูสามารถพัฒนาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้งาน และเข้าถึงมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ประกอบด้วย ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งมีผลต่อการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลที่เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและกำหนดวิสัยทัศน์องค์กร หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมย่อมส่งผลให้การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับ จิตติมา วรรณศรี (2563) ได้เสนอปัจจัยนำเข้าของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ผู้นำ คือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการริเริ่ม นำพาครูและบุคลากรในการสร้างนวัตกรรม 2) ทักษะของบุคลากร คือ ครูและบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนานวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง 3) โครงสร้างองค์กร คือการจัดโครงสร้างองค์กรที่เป็นแนวราบ มีโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้

4) วัฒนธรรมการเรียนรู้ คือ เป็นการสร้างหล่อหลอม วิธีปฏิบัติของบุคลากรให้เป็นผู้ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีกระบวนการพัฒนา ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การแต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ และการเรียงลำดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ การออกแบบและสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการผู้เรียน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม ควรมีการนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้ในชั้นเรียน การสังเกตผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนและการนิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือโดยผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียน การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน การรวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้ เพื่อปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและการเผยแพร่ โดยครูร่วมกันการถอดบทเรียน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและการเผยแพร่ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ต่อสถานศึกษาอื่น และสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ ว่าที่ร้อยเอก จิรภัทร มหาวงค์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การดำเนินงานตามแผน 4) การประเมินผล 5) การปรับปรุง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน พบว่า แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ด้านคุณภาพผู้เรียนควรมีความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง มีความใฝ่

เรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้รวมทั้งการที่ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ นุชนาถ สุทธการ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่าประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วยคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ด้านวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื่องด้วยทั้งสององค์ประกอบนี้เป็นเป้าหมายและตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาชาติและสอดคล้องเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถดำเนินวิถีชีวิตที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนดำรงชีวิต และสอดคล้องกับแนวคิดของวิทยา จันทรศิลา (2561) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาบนพื้นที่สูง มุ่งส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เนื่องจากสภาพบริบทนักเรียนที่มีข้อจำกัดและสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง ด้านคมนาคม ด้านสาธารณสุขและด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนในพื้นที่

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ พบว่า แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีปัจจัยความสำเร็จ ด้านผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และผู้บริหารเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชนรวมทั้งการมีผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิด Quinn, R.E., & Spreitzer, G.M. (1991) เกี่ยวกับคุณลักษณะขององค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย ผู้นำจะต้องสร้างความชัดเจนในสิ่งที่องค์กรต้องการและต้องมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปกป้องและสนับสนุนความคิดที่ดีของครูและบุคลากร ผู้นำต้องมีความสามารถในการกระตุ้นและจูงใจครูและบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์และต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการทำงานของครูและบุคลากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mung-ana (2015) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการกระตุ้นทางปัญญาของครู ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ของครู

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์มากที่สุด อธิบายรายละเอียด ดังนี้ ผลการประเมินความเป็นไปได้ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากคุณภาพผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาองค์รวม เนื่องด้วยผู้เรียนเป็นบุคคลที่เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของการศึกษาและเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้เรียนต้องเติบโตไปเป็นกำลังที่สำคัญของชาติ ดังนั้นแล้วคุณภาพผู้เรียนอันประกอบด้วย ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง มีความใฝ่เรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้รวมทั้งการที่ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานนั้นแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคร่อมทั้งประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับ แนวทางในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 42 ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วย สมอง ด้วยกาย และด้วยใจ สามารถสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เน้นการปฏิบัติจริง สามารถทำงานเป็นทีมได้

อนึ่ง การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ยังต้องอาศัยองค์ประกอบด้านกระบวนการพัฒนา เนื่องจากกระบวนการดังกล่าว อันประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพปัญหา การออกแบบและสร้างนวัตกรรมการทดลองใช้นวัตกรรม การประเมินผลการใช้นวัตกรรม การสะท้อนผลและการเผยแพร่ เป็นการสะท้อนผลสำเร็จของกระบวนการดำเนินการบริหารนวัตกรรมการที่สามารถระบุได้ว่าการดำเนินการนั้นสำเร็จอยู่ในระดับใด จัดเด่น จุดด้อยหรือจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนา และเพื่อนำจุดเด่นของผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ มาถอดบทเรียนเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ซึ่งองค์ประกอบย่อยดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการบริหารนวัตกรรมการ และเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ อัครคณัฐ อัยรา (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรมการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรมการ ประกอบด้วยด้านกระบวนการ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนประกอบด้วยการวางแผนการดำเนินงาน การสร้าง

นวัตกรรม การนิเทศติดตามการใช้นวัตกรรมและการปรับปรุง เผยแพร่นวัตกรรม ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการแห่งนวัตกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อาจเนื่องจากปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยคือ ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อธิบายเหตุผลดังนี้ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำในสถานศึกษา การที่ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อันจะส่งผลต่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร แล้วนั้นการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านต่างๆ ภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ทั้งการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาครู การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การขอความช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชน รวมทั้งการที่ผู้บริหารเป็นผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) ปัจจัยความสำเร็จดังกล่าว มีผลต่อการบริหารนวัตกรมย่อมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิปปนนท์ มั่งอะนะ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการกระตุ้นทางปัญญาของครู ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ของครูทำให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและเต็มสมรรถนะอย่างสูงสุดที่มี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาองค์กรรวมทั้งระบบ ด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพสถานศึกษารวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

อนึ่งกระบวนการพัฒนา ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันจะนำพาการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ไปสู่เป้าหมายซึ่งกระบวนการพัฒนาที่มีขั้นตอนและเป็นระบบต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กัน ทั้งด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหา การออกแบบและสร้างนวัตกรรม การทดลองใช้นวัตกรรม การประเมินผลการใช้ นวัตกรรม การสะท้อนผลและการเผยแพร่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันจะทำให้การดำเนินการบริหารนวัตกรมประสบผลสำเร็จ เนื่องด้วยการวิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นการสะท้อนปัญหาจากสถานศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งคุณภาพผู้เรียน ครู ระบบบริหารจัดการ หรือจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่สำคัญเบื้องต้น อันจะ

นำไปสู่ขั้นตอนออกแบบและสร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง รวมทั้งการตรวจสอบ ทดลองนวัตกรรมก็เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะทำให้ทราบว่านวัตกรรมนั้นได้ตอบสนองและสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษานั้นหรือไม่ การนำไปใช้และการวัดผลประเมินผลนวัตกรรม สู่การสะท้อนผลการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด กระบวนการ เกี่ยวกับผลที่ได้จากการดำเนินการว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบได้หรือไม่ สู่การวิเคราะห์สรุปและเผยแพร่ผลการดำเนินการที่ดีหรือแนวปฏิบัติที่ดีต่อสถานศึกษาที่สนใจนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงเผยแพร่สู่หน่วยงานและองค์กร ชุมชนที่สนใจนำไปปรับใช้เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาของประเทศ จิตินา วรณศรี (2566) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ มีแนวทางประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา เช่น กระบวนการวางแผนงานวิชาการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดผลประเมินผล กระบวนการบริหารทรัพยากร กระบวนการบริหารงบประมาณ และ 3) ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดกระบวนการทำงาน อันเป็นผลที่คาดหวัง หรือประสิทธิผลการทำงาน ผลผลิตของสถานศึกษา เช่น 3.1) คุณภาพผู้เรียนซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3.2) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู 3.3) คุณภาพการบริหารของผู้บริหาร และ 3.4) ความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านหลักการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีความชัดเจนและตรงตามความต้องการของผู้เรียนและศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2. ด้านวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดให้ชัดเจนและครอบคลุมแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

3. ด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เป็นผู้นำในการริเริ่มพัฒนานวัตกรรมเป็นแบบอย่างแก่ครู เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

4. ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านผลลัพธ์หรือเป้าหมาย สมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวันภายใต้บริบทที่เหมาะสม ส่งเสริมทักษะเพื่อดำเนินชีวิตบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบเครือข่ายการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐกานต์ ปันแก้ว. (2557). *เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา*. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ลำปาง.
- กวีศุภณัฐ วิกรมชัยากร. (2564). *PDCA: แนวทางสู่ความสำเร็จของงาน*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2566.
จาก <https://medium.com/@arts.tnsubkk/>
- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). *รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2539). *การออกแบบการเรียนการสอน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- กীরติ ยศยิ่งยง. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). *การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทย
ฐานะ*. กรุงเทพฯ: เยลโล่การพิมพ์.
- ชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์. (2564). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรรมของ
นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*.
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขวัญชนก แสงท้านง. (2563). *รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปริญญาโทปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร.
- จตุพร งามสงวน. (2560). *รูปแบบการพัฒนาคณะกรรมกรการศึกษาระดับสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎี
บัณฑิต)*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2563). *ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา.
- จารุวรรณ นาดัน. (2563). *นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ปริญญา
คุชฎีบัณฑิต)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- จารุณี แก้วเอี่ยม. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)* สงขลา: ชาญเมืองการพิมพ์.
- จิรภัทร มหาวงค์. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(4), 114-125.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิตติมา วรณศรี. (2561). *นวัตกรรมองค์การสร้างได้อย่างไร: บทบาทของผู้นำ*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จิตติมา วรณศรี. (2563). *นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิตติมา วรณศรี. (2566). *การบริหารจัดการสู่คุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2564). การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้: บทเรียนออนไลน์. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 11(2), 1-7.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2560). *การผลิตและใช้สื่ออย่างเป็นระบบเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาก้าวหน้าเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิด ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์)*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จุฑารัตน์ พลนามอินทร์. (2557). *ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จตุพงษ์ ฤศมาศ. (2558). *คู่มือสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นจริงในองค์กร*. นนทบุรี: ไอทีซีฯ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำเนียร แสงเสนา. (2559). *รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- โหมฉาย กาศโอสถ. (2554). *รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎฐบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชานนท์ คำปิวทา. (2565). *รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาญชิต ทัพพมณี. (2564). *รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐบัณฑิต). พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชีรวัดน์ นิเจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา
(ฉบับอิเล็กทรอนิกส์), *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 4(2). สืบค้น 15 มกราคม 2564, an
file:///C:/Users/CP-COMP/Downloads/123081-Article
- ชิษณุพงศ์ ทองพวง. (2562). *องค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของมหาวิทยาลัยเอกชน
ในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ชูชาติ รักอุ. (2561). *ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ช่วงโชติ พันธุ์เวช. (2552). *การจัดการคุณภาพ TQM (Total Quality Management)
(พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง
เฮ้าส์.
- นราวัลย์ สุรงค์สุริยกุล. (2561). *รูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ณัฐกร สงคราม, และเนาวนิตย์ สงคราม. (2565). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
เพื่อการเรียนรู้ และการนำเสนอ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). *การบริหารจัดการเรียนรู้*. เชียงใหม่: วนิดาการพิมพ์.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2565). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่
21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพล เจริญคำ. (2562). *หลักการ ทฤษฎี และการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:
โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.

- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2551). *การเรียนรู้เชิงรุก (active learning)*. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2566, จาก <http://pirun.ku.ac.th/>.
- ทศม วรประวัติ. (2565). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2555). การเรียนรู้เชิงรุกจากขงจื่อถึงเอ็ดการ์ดเดล. *จุลสาร PBL* วิทยาลัยฯ, 5(1), 4-9.
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). *รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทิตนา แคมณี. (2563). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะเชิงรุก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ธีระ รุณเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา* (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นราวัลย์ สุรงค์สุริยกุล. (2555). *รูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชนาด สุทธการ. (2565). *รูปแบบการนิเทศโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นวล สมบูรณ์สิน. (2564). *รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2557). *การสร้างนวัตกรรม: เปลี่ยนผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงอร เสรีรัตน์. (2565). *การเรียนรู้การสอนฐานสมรรถนะและการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญอนันต์ พันัญทรัพย์. (2555). รายงานการวิจัย เรื่อง แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการจัดการองค์กร และบทบาทบุคลากรในองค์กรของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2570. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุศรินทร์ สุจริตจันทร์. (2562). รูปแบบองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูงของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสาธารณสุข (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประพนธ์ ผาสุกภัย. (2545). ปฏิรูปการศึกษาถึงเวลานวัตกรรม. วิทยาลัยนวัตกรรมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: กุลการพิมพ์.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2559). มาตรฐานและแนวปฏิบัติการเรียนการสอน mooc ที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยเพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai MOOC) ภายใต้โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอู่). (2558). นวัตกรรมการเรียนรู้: คน ชุมชนและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พัชสิริ ชมพุกำ. (2551). บทความเรื่อง การสร้างนวัตกรรมด้วยการทำงานเป็นทีม: นวัตกรรมเพื่อการแข่งขันที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา พรหมมณี. (2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข (ฉบับอิเล็กทรอนิกส์). วารสารสมาคม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 6(2). สืบค้น 15 มกราคม 2565, จาก http://apheit.bu.ac.th/journal/science-july-2560/13_04_guidline_proof2_-formatted.pdf.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2559). เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียว ยินดีสุข. (2559). สอนเด็กทำโครงงาน สอนอาจารย์ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (pbl-car). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย กำหม่อม. (2562). โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(3), 180-195.
- มนต์นภัส มโนการณ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร (ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนสิข สิริธิดสมบุญ. (2565). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- รังสรรค์ เกิดศรี. (2565). รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองของลูกเสือ
สามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัตนวดี โมรากุล. (2560). การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร,
10(2), 2341-2355.
- รัตนวดี โมรากุล. (2560). การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมการของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2565). กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา. สงขลา:
เหมการพิมพ์.
- รุ่งลาวัลย์ จันทรัตน. (2555). การบริหารจัดการกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ขนาดเล็กบนพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือตอนบน (ปริญญาโทปริญญาคุชฎีบัณฑิต).
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วสันต์ สัตยคุณ. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต).
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วันชัย มีชาติ. (2559). การบริหารองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ คำเทศ. (2549). ผลของการเรียนการสอนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกของเลสไล
ดีฟิงค์ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนอนุเลขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรัญญา ศรีวิน. (2558). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม
ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 3(3), 54-64.
- วลินดา รสชา. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาควบรวม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, 2(4), 3.

- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ (ฉบับอิเล็กทรอนิกส์). *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร*, 2(4). สืบค้น 15 มกราคม 2565, จาก file:///C:/Users/CPCOMP/Downloads/-10014-Article%20Text-21085-1-10-20130709%20(2).pdf.
- วิชาการ. (2564). *PDCA วงจรแห่งความสำเร็จและกุญแจสำคัญของการบริหาร*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566. จาก <https://vcharkarn.com/>
- วิทยา จันทรศิลา. (2561). *การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3.
- วิบุลาศ เจริญชัย. (2562). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (การศึกษาคุชภูมิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีไล ปรีกษากร. (2563). *นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชภูมิต)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพงษ์ ไชยหงส์. (2561). *วงจรคุณภาพ PDCA*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2566. <http://drweeraong.blogspot.com/2015/02/pdca.html>.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2555). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักการบริหารมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิประภา ชัยประสิทธิ์. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม ทางเลือกของผู้ประกอบการยุคใหม่*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์. (2557). กระบวนการจัดการความรู้และนวัตกรรมส่งผลต่อความอยู่รอดขององค์กรธุรกิจ. *สุทธิปริทัศน์*, 28(85), 45-60.
- สิปปนนท์ มั่งอะนะ (2558). *ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชภูมิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมัคร ฐีรักดี. (2561). *รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด*. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 1(1), 128-140.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2563). *นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรม*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(2), 193-213.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ไตรภพสกุล, และชาคริต พิษญากร. (2564). *การจัดการนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2564). *การบริหารสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา*. มหาสารคาม:
ตักสิลาการพิมพ์.
- สุพรรณิการ์ สุททหลวง. (2565). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูประถมศึกษา
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรพงษ์ แสงสีมูข. (2556). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาปฐมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สุริศา ริศิริ. (2562). *การพัฒนาตัวบ่งชี้องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรินทร์ แก้วมณี. (2558). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริม
ประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*.
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *การประเมินอภิमान*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ:
ปัญญาชน.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การบริหารการศึกษาหลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ:
ปัญญาชน.
- สมชัย พุทธา, และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาตัวชี้วัด
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎี
บัณฑิต)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *ผลการประกวด obec award ระดับชาติ
ประจำปีการศึกษา 2561*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *คู่มือเกณฑ์การคัดกรองโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่ภูเขาสูงในถิ่นทุรกันดาร)*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2561). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย: ชุดการประเมินการวิจัยและการประกันคุณภาพ ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก*. นนทบุรี: 21 เช่นจู้รี. สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2561). การสร้างองค์การนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(2).
- อัครณัฐ อัยรา. (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการสู่โรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อโณทัย ไทยวรรณศรี (2558). *การพัฒนาารูปแบบเครือข่ายการมีส่วนร่วมระหว่างบ้านและโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูง (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อนันต์ เตียวต่อย. (2551). *รูปแบบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). *การพัฒนาารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภินันต์ อันทวิสิน. (2562). *องค์ประกอบขององค์การที่มีสมรรถนะสูงของมหาวิทยาลัยเอกชน: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- อุไร ปัญญาสิทธิ์. (2561). *รูปแบบการเสริมพลังเพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรชร กิตติชนม์ธวัช. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรชร ปราจันทร์. (2560). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรสา ทรงศรี. (2558). *รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- องค์อร ประจันเขตต์. (2557). *โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นของพฤติกรรมการทำงานที่มุ่งนวัตกรรมของอาจารย์พยาบาลในสถาบันสมทบคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อำไพ นงค์เยาว์. (2559) *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Adediran Oluwatoyin, & Adediran Oluseun. (2018). *Total Quality Management: A Test of the Effect of TOM on the Performance and Stakeholder Satisfaction*. Master's degree in Business Administration, School of Management, Blekinge Institute of Technology.
- Anilena Mejia. (2018). *Exploring predictors of impact of school-based management in rural Mexico: Do student engagement, teacher attitudes and parent involvement predict better academic outcomes?* University of Southern California, United States.
- Ahmed, P. K., & Shepherd, C. D. (2021). *Innovation Management: Context, Strategies, Systems and Process*. Harlow: Pearson Education.

- Azmi Bin Ali. (2020). *The Relationship Between Organizational Citizenship Behavior and High-Performance Organization: Case Study at Padiberas Nasional Berhad*. Master of Human Resource Management, University Utara Malaysia.
- Bardo, J.W., & Hartman, J.J. (1982). *Urban sociology: A systematic introduction*. New York: F.E.Peacock.
- Beck, & Murphy. (1996). *Management: Making organization perform*. New York: MacMillan.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning creating excitement in the classroom asheeric education report no.1* Washington, DC: The George Washington University.
- Brown, & Moberg. (1980). *Organization theory and management: A macro approach*. New York: John Wiley & Sons.
- Cambridge. (2013). *Cambridge advanced learners dictionary/edited by Colin McIntosh* (4th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Chang, T., Hsu, P., Chuang, C.,& Wu, M. (2007). *Developing innovative organizations through organizational learning to adapt into changes*. Taiwan: National Taiwan Normal University.
- Cheing. (1996). *Teacher participants of total quality management practices in elementary school*. Dissertation Abstracts International, 30(7), 3709A-3710A.
- Cumming, T.G., & Worley, C.G. (2013). *Organization development and change* (10th ed.). USA.: Cengage Learning.
- Daft, R.L. (1992). *Organization theory and design*. Singapore: Info Access.
- Dawson, P., & Andriopoulos, C. (2017). *Managing Change, Creativity, and Innovation* (3rd ed.). London: SAGE.
- Devos. (1998). *Total quality management and the elementary school*. Dissertation Abstracts International, 89, 59-01A.
- Eisner, E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and function in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education*.
- George, Wilson Kasule. (2015). *Professional Development on Innovation Competence of Teaching Staff in Ugandan Universities*. Degree of Doctor of Philosophy, at Wageningen University, Wageningen, NL.

- Good, V.C. (2005). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Hersey, Blanchard, & Johnson. (2001). Culture and Climate for Innovation. *European Journal of Innovation Management*, 1(1), 30-43.
- Hough, J. B., & Duncan, (1970). *Teaching description and analysis*. Addison-Westlu.
- Ivancevich, J.M. (1989). *Management: Principle and function* (6th ed.). N.P.: Richard D. Irwin
- John, R.S. (2011). *Introduction to management international student version*. N.P.: John Wiley & Sons.
- Joyce Nawelwa. (2015). *An analysis of total quality management (TQM) practices in Zambian secondary schools: A survey of Lusaka district*. Department of Operations and Supply Chain Management, Copperbelt University, Kitwe, Zambia.
- Keefe, W. J. (1994). *Leadership in middle level education*. N.P.: Virginia National.
- Keeves, P.J. (1988). *Model and model building education research, methodology and measurement: An international handbook*. Oxford, England: Pergamon.
- Keeves, P.J. (1997). *Educational research methodology and measurement: An international handbook*. Oxford, England: Pergamon.
- Leonard, N. (1980). *Corporate human resources development*. New York: American for Training and Development.
- Miriam Jebet Kosgei. (2015). *The Extent and Practice of Total Quality Management Secondary Schools in Kenya: A Study of Secondary Schools in Eldoret East District*. The Degree of Master of Science in Human Resource Development, School of Human Resource Development, Moi University.
- Mut Somoeun. (2016). *The Influence of Principal Leadership and Engagement of School Committee to the Effectiveness Implementing School-Based Management*. Doctoral degree in Public Administration at the University of Cambodia (UC) in Phnom Penh, Cambodia.
- Myers, & Stonehill. (1993). *Total quality management*. New York: McGraw-Hill.
- Oxford. (2011). *Oxford advanced American dictionary for learners of English*/(principal editor : Diana Lea). Oxford, New York: Oxford University. Press.

- Quinn, R. E., & Spreitzer, G. M. (1991) The Psychometrics of the Competing Values Culture Instrument and an Analysis of the Impact of Organizational Culture on Quality of Life. In: Woodiman, R.W. and Pasmore, W.A., Eds., *Research in Organizational Change and Development*, Vol. 5, JAI Press, Greenwich, 115-142.
- Rafat Nabi. (2020). *The Impact of an Educational Innovation on Students' Performance, Classroom Practice and Teachers' behavior in Chitral, Pakistan*. Doctor of Education in the Faculty of Social Sciences, School of Education.
- Saeid Moradi. (2015). *School-Based Management (SBM), Opportunity or Threat (Education systems of Iran)*. Ph.D Student of Educational Administration, University of Malay.
- Schilling, M. A., & Shankar, R. (2019). *Strategic management of technological innovation*: McGraw-Hill Education.
- Stoner, A. F., & Wankel, C. (1998). *Management* (3rd ed.). New Delhi: Prentice-Hill.
- Taeko Okitsu. (2017). *Policy promise and the reality of community involvement in school-based management in Zambia: Can the rural poor hold schools and teachers to account*. Department of Communication and Culture, The Faculty of Language and Literature, Otsuma Women's University.
- Tidd, J. Bessant, J., & Pavitt, K. (2009). K., 2001, *Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change*.
- Ugheoke Solomon Ozemoyah. (2018). *High Performance Work System, External Environment and High-Performance Organization: Moderating Effect of Organizational Effect of Organizational Culture*. Degree of Doctor of Philosophy, School of Business Management, University Utara Malaysia.
- Vracking, W.J. (1990). The innovative organization. *Long Rang Planning*, 23(2), 94-102.
- Vijay Kumar. (2015). *Characteristics of Innovative Companies: A Case Study of Companies in Different Sectors*. *Creativity and Innovation Management*, 14(2), 272-273.
- Vijay Kumar. (2015). *101 Design methods*. Nonthaburee: IDC.
- Willer, D. (1986). *Scientific sociology: Theory and method*. Englewood Cliff, N.J.: n.p.

Wohlstetter. (1995). *Total quality management*. London: Butterworth-Heinemann.

Wu Tai Wai David. (2015). *Investigating School-based Management in Hong Kong to Validate the prerequisites for Successful Schools Using and Exploratory Sequential Design*. Doctor of Education, The Hong Kong Institute of Education.

Zapel Daniel. (2018). *What types of innovation are there?* Retrieved September 25, 2021, from <http://www.lead-innovation.com/english-blog/types-ofinnovation>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนครพนม

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปเป็นข้อมูลกร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน.....

ที่ตั้งของโรงเรียน.....

วัน เดือน ปี ที่เข้าศึกษา.....เวลา.....

ข้อมูลของโรงเรียน.....

ผู้ให้ข้อมูล.....ตำแหน่ง.....

เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและแนวทางการบริหารวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

1. รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารในสถานศึกษาของท่านมีองค์ประกอบเหล่านี้หรือไม่

องค์ประกอบ	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	มี	ไม่มี	
1. หลักการ			
2. วัตถุประสงค์			
3. ปัจจัยนำเข้า			
4. กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้			
5. คุณภาพผู้เรียน			
6. ปัจจัยความสำเร็จ			
7. อื่น ๆ นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว สถานศึกษาของท่านยังมีองค์ประกอบการบริหาร อื่น ๆ อีกหรือไม่ ถ้ามี/มีรายละเอียดอย่างไร			

2. แนวทางในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาท่านมีแนวทางเป็นอย่างไร

1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาท่านมีหลักการอะไรบ้าง อย่่างไร

1.
2.
3.
4.

2. องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาของท่านกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างไร

1. เพื่อ.....

.....

2. เพื่อ.....

.....

3. เพื่อ.....

.....

4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

.....

3. องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาของท่านมีปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ หรือไม่/ถ้ามี มีรายละเอียด
อย่างไร

.....

.....

3.1 คุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

3.2 คุณลักษณะและบทบาทของครู

.....

.....

3.3 บรรยากาศวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

.....

.....

3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

.....

.....

3.5 อื่น ๆ นอกจากปัจจัยนำเข้ดังกล่าวแล้วสถานศึกษาของท่านยังมีปัจจัยนำเข้อื่น ๆ อีกหรือไม่/ ถ้ามี มีรายละเอียดอย่างไร

.....

.....

4. องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4.1 ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.2 ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.3 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรมสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรมสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.5 ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรม ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.6 อื่น ๆ นอกจากขั้นตอนการบริหารดังกล่าวแล้วสถานศึกษาของท่านยังมีวิธีการบริหารตามขั้นตอนอื่น ๆ อีกหรือไม่/ถ้ามี มีวิธีการบริหารอย่างไร

.....

.....

5. องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ด้านคุณภาพผู้เรียน ท่านคิดว่าควรกำหนดผลลัพธ์ด้านคุณภาพ
ผู้เรียนด้านใดบ้าง/และมีตัวชี้วัดอย่างไร

.....

.....

6. องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีอะไรบ้างที่เป็นปัจจัยความสำเร็จ

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

นายวิเชียร นันตะ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
โดยศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ
และแนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำไปเป็นข้อมูลยกร่างรูปแบบการ
บริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

เบอร์โทรศัพท์.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา.....

2. แนวทางในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารมีแนวทางเป็นอย่างไร

1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารใน สถานศึกษาควรมีหลักการในการบริหารอย่างไร

1.
2.
3.
4.

2. องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารควรมีวัตถุประสงค์ในการบริหารอย่างไร

1. เพื่อ.....
2. เพื่อ.....
3. เพื่อ.....
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารท่านคิดว่าควรมีปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ หรือไม่/ถ้ามีควรมีรายละเอียดอย่างไร

.....

.....

3.1 คุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

3.2 คุณลักษณะและบทบาทของครู

.....

.....

3.3 บรรยายกาวิวัฒนาการองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

.....

.....

3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

.....

.....

3.5 อื่น ๆ นอกจากปัจจัยนำเข้าดังกล่าวแล้วท่านคิดว่าควรมีปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ อีกหรือไม่/ ถ้ามีควรมีรายละเอียดอย่างไร

.....

.....

4. องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.1 ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.2 ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.3 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรมสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้วัตกรรมการศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.5 ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรมการ ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

4.6 อื่น ๆ นอกจากขั้นตอนการบริหารดังกล่าวแล้วสถานศึกษาของท่านยังมีวิธีการบริหารตามขั้นตอนอื่น ๆ อีกหรือไม่/ถ้ามี มีวิธีการบริหารอย่างไร

.....

.....

5. องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ด้านคุณภาพผู้เรียน ท่านคิดว่าควรกำหนดผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียนด้านใดบ้าง/และมีตัวชี้วัดอย่างไร

.....

.....

6. องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีอะไรบ้างที่เป็นปัจจัยความสำเร็จ

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

นายวิเชียร นันต๊ะ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

แบบตรวจสอบความเหมาะสม
ของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบความเหมาะสมฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยการศึกษา เรื่อง “รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร” มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ข้อมูลที่ได้นำไปใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใด และข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบตามความเป็นจริง คำตอบของท่านถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ลักษณะของแบบตรวจสอบความเหมาะสมฉบับนี้ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบบันทึกความคิดเห็นเพิ่มเติม (Open form) ขอความกรุณาจากท่านได้พิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบ และรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หากมีข้อสังเกต หรือข้อเสนอแนะประการใด กรุณาเขียนลงในช่องว่างที่กำหนด โดยมีประเด็นพิจารณาความเหมาะสม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ประเด็นการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 6 ประเด็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม

นายวิเชียร นันตะ

นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ-สกุล ผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ.....
2. ตำแหน่ง
3. วุฒิทางการศึกษา.....
4. สถานที่ทำงาน
5. หมายเลขโทรศัพท์

ตอนที่ 2 ประเด็นการพิจารณาความเหมาะสมแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1. องค์ประกอบด้านหลักการ			
2. องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์			
3. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า 3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา 3.2 ครูผู้สอน 3.3 บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม 3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี			
4. องค์ประกอบด้านกระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 4.1 ชั้นวิเคราะห์สภาพปัญหา 4.2 ชั้นออกแบบและสร้างนวัตกรรม 4.3 ชั้นทดลองใช้นวัตกรรม 4.4 ชั้นประเมินผลการใช้นวัตกรรม 4.5 ชั้นสะท้อนผลและเผยแพร่			
5. องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน			
6. องค์ประกอบด้านปัจจัยความสำเร็จ 6.1 การสร้างแรงจูงใจ 6.2 วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
6.3 การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด และภาคีเครือข่ายทางการศึกษา			

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านหลักการ

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานใน การพัฒนาคุณภาพ การวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้ สอดคล้องกับความต้องการและความ แตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล			
2. การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้น ให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงาน อย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรจาก ทุกภาคส่วน และการรับฟังความคิดเห็น			
3. การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจาก ทุกภาคส่วน รับฟังความคิดเห็น การสะท้อน ความคิดเห็น การระดม ทรัพยากรรวมทั้งการกำกับ ติดตามและ สรุปผลการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน			

ประเด็นที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน			
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางการเรียนเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข			
3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารผ่านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้			
4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู			

ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1. ผู้บริหารสถานศึกษา			
1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อน นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา			
1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการ เรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของครูได้			
1.3 ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและ ส่งเสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้ใช้นวัตกรรม จัดการเรียนรู้			
2. ครูผู้สอน			
2.1 ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้าง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับความสามารถและความต้องการของ ผู้เรียนได้			
2.2 ครูเป็นผู้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียน รู้และบรรลุเป้าหมายทางการเรียนได้			
2.3 ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน			
3. บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม			
3.1 การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยมในด้าน การส่งเสริมนวัตกรรมจัดการเรียนรู้			
3.2 การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการ จัดการเรียนรู้สำหรับครู			
3.3 การสร้างขวัญกำลังใจ			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี			
4.1 การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ รอบตัวผู้เรียนและองค์ความรู้ ทักษะ ผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม จัดการเรียนรู้			
4.2 การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิด ประโยชน์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก ที่สุด			
4.3 การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการใช้ สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง			

ประเด็นที่ 4 ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
4.1 วิเคราะห์สภาพปัญหา			
1) แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อน นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน			
2) การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการ พัฒนาสถานศึกษา			
3) การสรุปและคัดเลือกปัญหาและความ ต้องการในการพัฒนา			
4.2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม			
1) การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้			
2) การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความต้องการผู้เรียน			
4.3 ทดลองใช้นวัตกรรม			
1) การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ทดลองให้กับผู้เรียน			
2) การบันทึกผลการทดลองใช้นวัตกรรม ระหว่างการทดลอง			
3) การกำกับ นิเทศติดตามการทดลองใช้ นวัตกรรม			
4.4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม			
1) การสรุปและประเมินผลการทดลองใช้ นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
2) การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน			
3) สรุปรวบรวมข้อมูลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้			
4.5 สะท้อนผลและเผยแพร่นวัตกรรม			
1) ถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับผลการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้			
2) รวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้			
3) การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมการจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน			
4) เผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ตัวอย่างหลากหลายช่องทาง			

ประเด็นที่ 5 ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
5.1 ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทางการเรียนรู้ สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
5.2 ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี เป็นไปตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด			
5.3 ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม			

ประเด็นที่ 6 ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านปัจจัยความสำเร็จ

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
6. ปัจจัยความสำเร็จ			
6.1 ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน			
6.2 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักรู้และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน			
6.3 การรับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา			

**แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการ
เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร**

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

A MANAGEMENT MODEL OF LEARNING INNOVATION TO IMPROVE THE STUDENTS'
QUALITY OF BASIC SCHOOL IN HIGH AREA AND WILDERNESS

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่องรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม เกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะปลายเปิด

โปรดตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน คำตอบที่มาจากความคิดเห็นของท่าน จะประมวลในภาพรวมและไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านและหน่วยงานต้นสังกัดของท่าน ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ มา ณ โอกาสนี้

นายวิเชียร นันตะ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

โทรศัพท์ 086-198-3469

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. ตำแหน่ง
 - ผู้บริหารสถานศึกษา
 - ครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ
2. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 - 10 ปี
 - มากกว่า 10 ปี
3. วุฒิทางการศึกษา
 - ปริญญาตรี
 - ปริญญาโท
 - ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ต่อความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด โดยมีความหมาย ของระดับการประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์ มากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์ มาก
- 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์ ปานกลาง
- 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์ น้อย
- 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์ น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น									
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
องค์ประกอบ 6 ปัจจัยความสำเร็จ										
6.1 ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครู ในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้										
6.2 สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึง ความสำคัญ และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน										
6.3 การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้น สังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กร เอกชน										
6.4 มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

นายวิเชียร นันตะ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและการพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ตารางแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1.	รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารในสถานศึกษาของท่านมีองค์ประกอบเหล่านี้หรือไม่	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.1 หลักการ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.2 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.3 ปัจจัยนำเข้า	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.5 คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.6 ปัจจัยความสำเร็จ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.7 อื่น ๆ นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้วสถานศึกษาของท่านยังมีองค์ประกอบการบริหารอื่น ๆ อีกหรือไม่ ถ้ามี/มีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาของท่านมีหลักการในการบริหารอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
3.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาของท่านกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาของท่านมีปัจจัยนำเข้าเหล่านี้หรือไม่/ถ้ามี มีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.1 คุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.2 คุณลักษณะและบทบาทของครู	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.3 บรรยายภาควัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.5 นอกจากปัจจัยนำเข้าดังกล่าวแล้วสถานศึกษาของท่านยังมีปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ อีกหรือไม่/ ถ้ามี มีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
5.	กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.1 ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.2 ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมสถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
	5.3 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม สถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม สถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.5 ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่นวัตกรรม ท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.6 นอกจากขั้นตอนการบริหารดังกล่าวแล้ว สถานศึกษาของท่านยังมีวิธีการบริหารตาม ขั้นตอนอื่น ๆ อีกหรือไม่ /ถ้ามี มีวิธีการบริหาร อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
6.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษา ของท่านกำหนด ผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียนด้าน ใดบ้างและมีผลลัพธ์(ตัวชี้วัด)อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
7.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงใน ถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาของท่านมีอะไรเป็นปัจจัย ความสำเร็จ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
8.	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
ตารางแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1.	ท่านคิดว่ารูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารในสถานศึกษาควรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังกล่าวหรือไม่	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.1 หลักการ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.2 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.3 ปัจจัยนำเข้า	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.5 คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.6 ปัจจัยความสำเร็จ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	1.7 อื่น ๆ นอกจาก 6 องค์ประกอบดังกล่าวแล้วควรมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหรือไม่ /ถ้ามี ควรมีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารใน สถานศึกษาควรมีหลักการในการบริหารอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
3.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารควรมีวัตถุประสงค์ในการบริหารอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารท่านคิดว่าควรมีปัจจัยนำเข้าเหล่านี้หรือไม่/ถ้ามีควรมีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.1 คุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.2 คุณลักษณะและบทบาทของครู	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.3 บรรยายภาควัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีในการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	4.5 นอกจากปัจจัยนำเข้าดังกล่าวแล้วท่านคิดว่าควรมีปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ อีกหรือไม่/ ถ้ามีควรมีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
5.	กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.1 ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.2 ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมสถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
	5.3 ชั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรมสถานศึกษา ท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.4 ชั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม สถานศึกษาท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.5 ชั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่นวัตกรรม ท่านดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
	5.6 นอกจากขั้นตอนการบริหารดังกล่าวแล้ว สถานศึกษาของท่านยังมีวิธีการบริหารตาม ขั้นตอนอื่น ๆ อีกหรือไม่ /ถ้ามี มีวิธีการบริหาร อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
6.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่ สูงในถิ่นทุรกันดาร ด้านคุณภาพผู้เรียน ท่านคิด ว่าควรกำหนดผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียนด้าน ใดบ้าง/และมีตัวชี้วัดอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
7.	การบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่ สูงในถิ่นทุรกันดาร มีอะไรบ้างที่เป็นปัจจัย ความสำเร็จ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
8.	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ตารางแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ					
1.1 หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษา เป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.2 หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญ กำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน					
ประเด็น	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
1.3 หลักการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายการพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน บนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากร และการ กำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.4 หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียน ในชุมชนบนพื้นที่สูง					ควรเพิ่มข้อ 1.4
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์					
2.1 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบริหารจัดการ จัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับ ศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
2.2 เพื่อส่งเสริมการใช้บริหารจัดการจัดการ เรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
2.3 เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการ จัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหา นักเรียนบนพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
2.4 เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับผู้เรียน บนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า					
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา					
3.1.1 ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เป็น ผู้นำในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และใช้ นวัตกรรมของครูได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.1.3 ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการ ปฏิบัติงานในสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน					
ประเด็น	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
3.1.4. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.1.5 ผู้บริหารจัดงบประมาณสนับสนุน เพื่อพัฒนาวัตรกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่าง ต่อเนื่อง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2 ครูผู้สอน					
3.2.1 ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความ สามารถ และความ ต้องการของผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2.2 ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และ จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ และบรรลุเป้าหมาย	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
3.2.3 ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้าง บทเรียน สื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการ สร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ให้ ผู้เรียน	-	-	-	ควรเพิ่มข้อ 3.2.3	-
3.2.4 ครูผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.3 วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้					
3.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.3.2 มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้มี Best Practice ด้านการจัดการ เรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่าย โรงเรียนในพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
3.3.3 การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้างและใช้ นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี					
3.4.1 มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4.3 ครูมีความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์เพื่อจัดการเรียนรู้ได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้งาน และเข้าถึงมีประสิทธิภาพ	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้					
ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา	ปรับข้อความ ขั้นตอนที่ 1-6	-	-	-	-
1.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรใน สถานศึกษาด้านนวัตกรรมการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.2 แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อน นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.3 วิเคราะห์บริบทสถานศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.4 เรียงลำดับปัญหา และความสำคัญต่อการ การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ขั้นที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม					
2.1 การศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน					
ประเด็น	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
2.2 การออกแบบ และสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ขั้นที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม					
3.1 การนำนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ ทดลองใช้ในชั้นเรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2 สังเกตผลการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.3 นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือโดยผู้บริหารสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ขั้นที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม					
4.1 ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
4.2 สอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
4.3 รวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้ เพื่อปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
4.4 ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ไปใช้ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ขั้นที่ 5 สะท้อนผลและการเผยแพร่					
5.1 ครูร่วมกันการถอดบทเรียน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกาใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(1) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	(2) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	(3) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	(4) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	(5) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
5.2 เก็บรวบรวมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและเป็นคลังนวัตกรรม จัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.3 เผยแพร่นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ต่อ สถานศึกษาอื่น และสาธารณะ	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน					
5.1 ผู้เรียนมีความสามารถอ่านออกเขียน ได้สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ไม่เรียนรู้ มีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.2 ผู้เรียนเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.3 มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมี สมรรถนะตามหลักสูตร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.4 มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ ในการพัฒนาชุมชนได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน					
ประเด็น	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5
5.5 ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ					
6.1 ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
6.2 สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
6.3 การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กรเอกชน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
6.4 มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)	-	-	ควรมีเพิ่มข้อ 6.4	-	-

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ					
1.1 หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	ปรับให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม
1.2 หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องชุมชนบนพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน					
ประเด็น	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
1.3 หลักการบริหาร โดยใช้การมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายการพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ระหว่าง โรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดม ทรัพยากร และการกำกับ ติดตาม และการพัฒนาผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.4 หลักการบริหารแบบมุ่งผลลัพธ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งคุณภาพ ของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์					
2.1 เพื่อส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับ ศักยภาพและความต้องการของ ผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เพิ่ม และความต้องการ ของผู้เรียนบนพื้นที่ สูง	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
2.2 เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
2.3 เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาการเรียนบนพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
2.4 เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียน บนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า					
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา					
3.1.1 ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
3.1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และใช้นวัตกรรมของครูได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.1.3 ผู้บริหารเป็นผู้มีนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.1.5 ผู้บริหารจัดงบประมาณสนับสนุน เพื่อ พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง	-	-	ควรเพิ่มข้อ 3.1.5	-	-
3.2 ครูผู้สอน					
3.2.1 ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2.2 ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมาย	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2.3 ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้างบทเรียน สื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2.4 ครูผู้มีความรู้ความเข้าใจเป็นครู และมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.3 วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้					
3.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
3.3.2 มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มี Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่สูง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.3.3 การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้างและใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี					
3.4.1 มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติรอบตัวผู้เรียนสู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
3.4.3 ภูมิใจความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.4.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษา ให้สะดวกต่อการใช้งาน และเข้าถึงมีประสิทธิภาพ	-	ควรเพิ่มข้อ 3.4.3	-	-	-
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา					
นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้					
ชั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา					
1.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมการเรียนรู้	-	-	ควรเพิ่ม 1.1 ต้องสร้างความรู้	-	-
1.2 แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
1.3 วิเคราะห์บริบทสถานศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
1.4 เรียงลำดับปัญหา และความ ต้องการในการพัฒนานวัตกรรมการ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ขั้นที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม					
2.1 การศึกษาแนวทางการสร้าง นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
2.2 การออกแบบ และสร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ ปัญหา และความต้องการผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ขั้นที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรม					
3.1 การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ทดลองใช้ในชั้นเรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2 สังเกตผลการใช้นวัตกรรม จัดการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นขณะใช้ นวัตกรรมกับผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
3.3 นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ และช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
ชั้นที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม					
4.1 ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
4.2 สอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
4.3 รวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้เพื่อปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
4.4 ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไปใช้ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน	-	-	-	-	ควรเพิ่มข้อ 4.4
ขั้นที่ 5 สะท้อนผลและการเผยแพร่					
5.1 ครูร่วมกันการถอดบทเรียน และ แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ ประสบความสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจ จัดการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมการ ทางการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.2 เก็บรวบรวมนวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคนถึง นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของ สถานศึกษา	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.3 เผยแพร่นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ต่อสถานศึกษาอื่น และสาธารณะ	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน					
5.1 ผู้เรียนมีความสามารถอ่านออกเขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนรู้ มีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.2 ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.3 มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.4 มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
5.5 ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้	ควรเพิ่มข้อ 5.5	-	-	-	-

ประเด็น	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน				
	(6) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	(7) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	(8) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	(9) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	(10) ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10
องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ					
6.1 ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
6.2 สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
6.3 การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้นสังกัด ภาครัฐหรือช่วยทางการศึกษา และองค์กรเอกชน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม
6.4 มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม

สรุปผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>องค์ประกอบที่ 1 หลักการ</p> <p>1. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรจากทุกภาคส่วน การรับฟังความคิดเห็น การสะท้อน</p> <p>3. การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รับฟังความคิดเห็น การสะท้อนความคิดเห็น การระดมทรัพยากรรวมทั้งการกำกับติดตามและสรุปผลการพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 1 หลักการ</p> <p>1. หลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทบนพื้นที่สูง</p> <p>2. หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับชุมชนบนพื้นที่สูง</p> <p>3. หลักการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยระดมทรัพยากรการกำกับ ติดตามและการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>4. หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียนในชุมชนบนพื้นที่สูง</p>

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน</p> <p>2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางการเรียนเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข</p> <p>3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารผ่านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>4. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของคุณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของคุณ</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูง</p> <p>2. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของคุณ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้</p> <p>3. เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถ ริเริ่มสร้างสรรค์แนวคิดหรือผลงานการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง</p> <p>4. เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนบนพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร</p>
<p>องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า</p> <p>3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p> <p>2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมของคุณได้</p> <p>3) ผู้บริหารเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า</p> <p>3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมในสถานศึกษา</p> <p>2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถสนับสนุน ให้คำแนะนำในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมของคุณได้</p> <p>3) ผู้บริหารเป็นผู้นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงาน</p> <p>4) ผู้บริหารส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน</p> <p>5) ผู้บริหารจัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ตลอดจนให้การช่วยเหลือ และแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง</p>

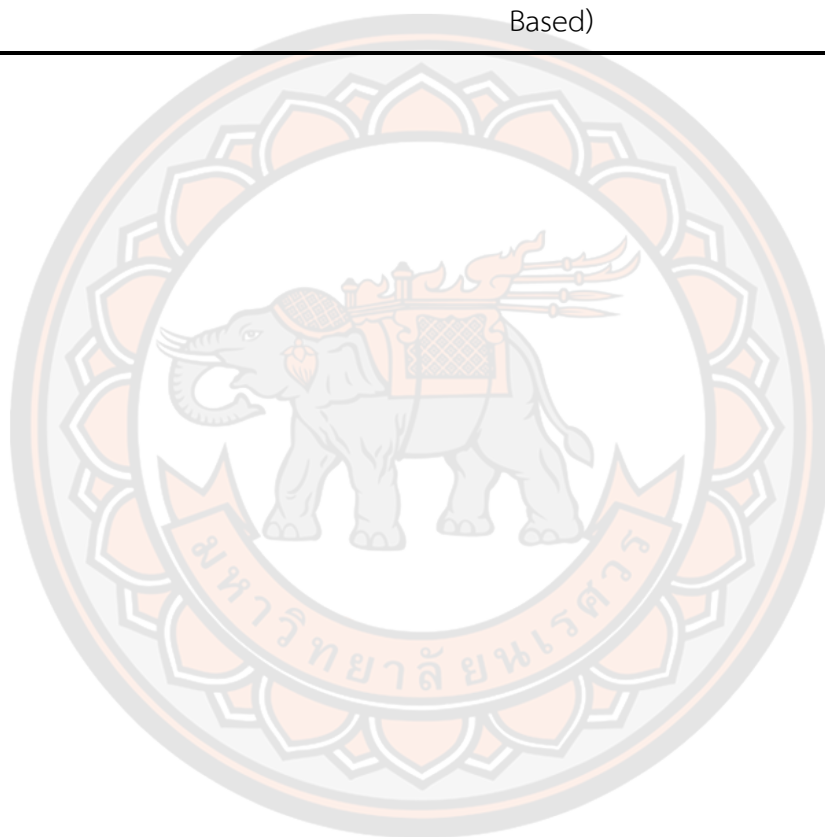
ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>3.2 ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนได้</p> <p>2) ครูเป็นผู้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายทางการเรียนได้</p> <p>3) ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.2 ครูผู้สอน</p> <p>1) ครูมีความรู้และทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน</p> <p>2) ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมาย</p> <p>3) ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ในการสร้างบทเรียนสื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน</p> <p>4) ครูผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและมีความรักเมตตาต่อผู้เรียน</p>
<p>3.3 บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม</p> <p>1) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ค่านิยมในด้านการส่งเสริม นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2) การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้สำหรับครู</p> <p>3) การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.3 วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม</p> <p>1) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้</p> <p>2) มีการจัดกิจกรรม (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี Best Practice ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนบนพื้นที่สูง</p> <p>3) การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สร้างและใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>
<p>3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี</p> <p>1) การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ รอบตัวผู้เรียนและองค์ความรู้ ทักษะผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี</p> <p>1) มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ รอบตัวผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p>

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>2) การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด</p> <p>3) การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>2) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลก ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย</p> <p>3) ครูมีความเข้าใจและใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการเรียนรู้ได้</p> <p>4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการใช้งานและเข้าถึงมีประสิทธิภาพ</p>
<p>องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 4.1 วิเคราะห์สภาพปัญหา</p> <p>1) แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>2) การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษา</p> <p>3) การสรุปและคัดเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา</p> <p>1.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>1.2 แต่งตั้งคณะดำเนินงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน</p> <p>1.3 วิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้</p> <p>1.4 เรียงลำดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p>
<p>4.2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม</p> <p>1) การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้</p> <p>2) การออกแบบและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม</p> <p>2.1 การศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2.2 การออกแบบและสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการผู้เรียน</p>

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>4.3 ทดลองใช้นวัตกรรม</p> <p>1) การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทดลองให้กับผู้เรียน</p> <p>2) การบันทึกผลการทดลองใช้นวัตกรรมระหว่างการทดลอง</p> <p>3) การกำกับ นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรม</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้</p> <p>3.1 การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้ในชั้นเรียน</p> <p>3.2 สังเกตผลการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน</p> <p>3.3 นิเทศติดตามการทดลองใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือโดยผู้บริหารสถานศึกษา</p>
<p>4.4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม</p> <p>1) การสรุปและประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้</p> <p>2) การสอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน และครู</p> <p>3) สรุปรวบรวมข้อมูลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม</p> <p>4.1 ครูประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ กับผู้เรียนในชั้นเรียน</p> <p>4.2 สอบถามความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน</p> <p>4.3 รวบรวมข้อมูลสรุปผลการใช้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>4.4 ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้มนานวัตกรรมจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p>
<p>4.5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรม</p> <p>1) การถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับผลการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนผลและเผยแพร่วัตกรรม</p> <p>5.1 ครูร่วมกันถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดการแสดงนิทรรศการนวัตกรรมทางการเรียนรู้</p>

ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>2) การรวบรวมนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้</p> <p>3) การส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูผู้นำนวัตกรรมจัดการเรียน ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p> <p>4) การเผยแพร่ข้อมูลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายช่องทาง</p>	<p>5.2 เก็บรวบรวมนวัตกรรมจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นคลังนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา</p> <p>5.3 เผยแพร่ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ต่อสถานศึกษาอื่น และสาธารณะ</p>
<p>องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน</p> <p>1) ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะทางการเรียนรู้ สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p> <p>2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี เป็นไปตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>3) ผู้เรียนมีสมรรถนะทางการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อเกิดประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน</p> <p>1. ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้ สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น</p> <p>2. ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในชุมชนบนพื้นที่สูงได้</p> <p>3. มีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีสมรรถนะตามหลักสูตร</p> <p>4. มีความรักในถิ่นเกิด นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้</p> <p>5. ผู้เรียนมีทักษะการคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้</p>
<p>องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ</p> <p>1) ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p>2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักและใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับ ดังนี้</p> <p>องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ</p> <p>1. ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้</p> <p>2. สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการตระหนักถึงความสำคัญ และใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน</p>

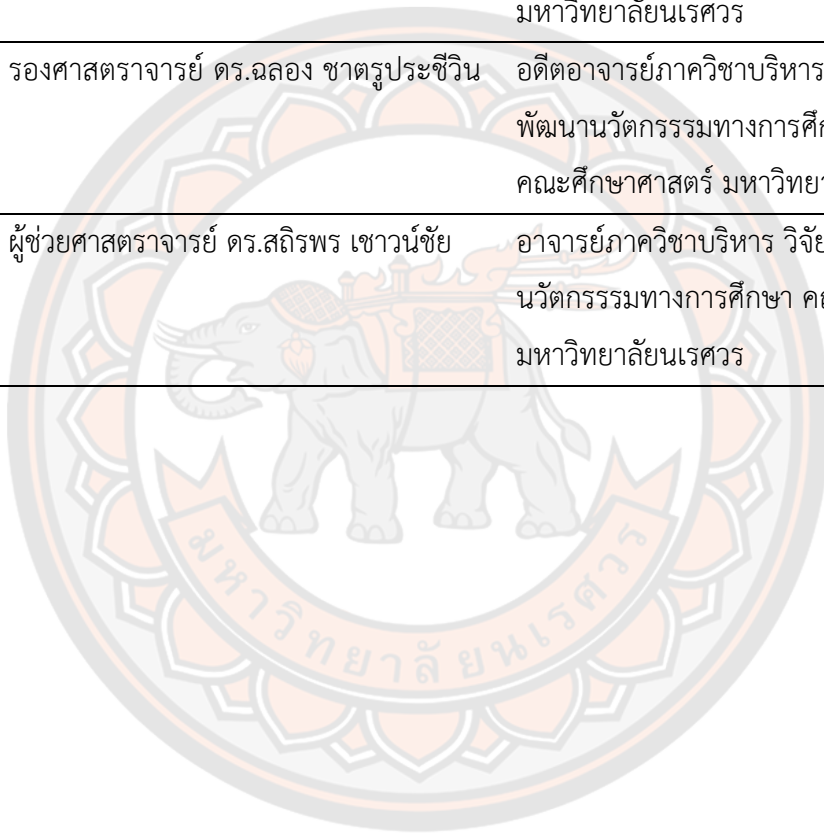
ประเด็น	การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ
<p>3) การรับการช่วยเหลือและสนับสนุน ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จาก หน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายทางการศึกษา</p>	<p>3. การช่วยเหลือและสนับสนุน การพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานต้น สังกัดภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และองค์กร เอกชน</p> <p>4. มีผู้นำการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based)</p>

ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) และดัชนีความสอดคล้อง
ของเครื่องมือในการวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ลำดับ	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1.	รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม	ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน	อดีตอาจารย์ภาควิชาบริหาร วิจัยและ พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เซาวันชัย	อาจารย์ภาควิชาบริหาร วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์
การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

ลำดับ	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุบัน พรเวียง	อาจารย์ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา หัวหน้าสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2.	ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี	ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3.	นายปิลัทธ์ อุดมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตาก เขต 2
4.	นายสำเร็จ ไกรพันธ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ริมวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงใหม่
5.	ดร.ปัทมา ภู่อวาสดี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสม
ของรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร**

ลำดับ	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1.	ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา	อดีตอาจารย์ภาควิชาบริหาร วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	รองคณบดีคณะครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
4.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด	อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
5.	ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี	อดีตที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6.	ดร.เทอดชาติ ชัยพงษ์	อดีตผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
7.	ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์	อดีตที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษาพิเศษ และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8.	ดร.จิตรภรณ์ ไยศิลป์	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัด พิษณุโลก
9.	ดร.ปรีชาชาญ อินทรชิต	ผู้อำนวยการการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดแม่อังกรवास (เทศรัฐราษฎร์นุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
10.	ดร.ณรงค์ อภัยใจ	ผู้อำนวยการการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระ นอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2